

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023

Sisällysluettelo

1	Hyvinvointialuejohtajan katsaus.....	4
2	Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
3	Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa	6
4	Hyvinvointialueen henkilöstö	8
4.1	Strategiset henkilöstötavoitteet ja tulokset	8
4.2	Henkilöstövoimavarat.....	9
4.3	Henkilöstöhankinta.....	10
4.4	Osaamisen strateginen kehittäminen	11
4.5	Työolot ja turvallisuus	12
4.6	Työvoimakustannukset ja palkitseminen	13
5	Hankinnat.....	14
5.1	Hankintatoimen organisointi ja kehittäminen	15
5.2	Hankintaohjelman toteutuminen vuonna 2023	16
6	TKIO toiminta	17
7	Ympäristöasiat	19
8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	20
9	Riskienhallinta ja merkittävimmät riskit	21
9.1	Selonteko hyvinvointialueen riskienhallinnan järjestämisestä	21
10	Sisäisen valvonnan ja tarkastuksen järjestäminen.....	23
10.1	Sisäisen valvonnan järjestäminen	23
10.2	Sisäisen tarkastuksen järjestäminen	25
11	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	26
11.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	26
11.2	Rahoitusasema ja sen muutokset	27
11.3	Tase ja sen muodostuminen	30
12	Hyvinvointialueen kokonaistulot ja -menot.....	33
13	Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous	34
13.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	34
13.2	Konsernin toiminnan ohjaus.....	34
13.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	37
13.4	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	44
13.5	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	45
14	Tilikauden tuloksen käsittely	50

15	Talouden tasapainottamistoimenpiteet	51
16	Talousarvion toteutuminen	52
16.1	Tavoitteiden toteuttaminen	52
16.2	Käyttötalouden toteutuminen ja linjojen sitovat tavoitteet	60
16.2.1	Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	60
16.2.2	Avopalvelut	63
16.2.3	Sairaalapalvelut.....	67
16.2.4	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut.....	71
16.2.5	Ikäihmistien ja vammaisten palvelut	75
16.2.6	Soten palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta.....	79
16.2.7	Pelastuspalvelut	83
16.2.8	Tukipalvelut	87
16.2.9	Strateginen ohjaus ja järjestäminen (konsernipalvelut).....	91
16.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	95
16.4	Investointien toteutuminen	98
16.5	Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen	103
16.6	Rahoitusosan toteutuminen	103
17	Toimintakertomuksen liitteet.....	105
18	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	108
19	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	117
20	Allekirjoitukset ja merkinnät	147

1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Hyvinvointialueen ensimmäinen vuosi on ollut isojen uudistusten valmisteluvuosi. Vuoden alussa tärkeintä oli keskittyä turvallisen siirtymän vahvistamiseen. Tämän jälkeen alkoi uuden organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän luominen, poliittisen päätöksentekojärjestelmän käynnistyminen sekä hallinnon tukipalveluiden organisointi. Strategian toimeenpano-ohjelma hyväksyttiin aluehallituksessa helmikuussa. Se loi toiminnallisen ja aikataulutetun raamin strategian mukaisille kehityskohteille. Palveluiden uudistuksia valmisteltiin laatimalla kattavat pohja-analyytit. Tämän jälkeen saatiin valmisteltua ja tehtyä loppusyksystä ensimmäiset palveluiden verkostoa koskevat konkreettiset poliittiset päätökset.

Ensimmäisen toimintavuoden aikaansaannosten kokonaisuus on laaja ja monipuolinen. Palveluiden verkoston kehittäminen on ollut merkittävä kokonaisuus jo yksistään siksi, että se tarkoittaa niin fyysisiä toimipisteitä, kotiin tuotavia palveluja, liikkuvia palveluja kuin verkon välityksellä tavoitettavia palveluja koko Pirkanmaalla.

Taloustilanteen tiukkuus asetti raamit niin vuodelle 2023 kuin tuleville vuosille. Vuoden 2023 rahoitus määräytyi kuntien ja sairaanhoitopiirin vuoden 2022 sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen menojen perusteella. Valtiolta saatu rahoitus ei ole vastannut hyvinvointialueille siirtyneiden toimintojen todellisia kustannuksia. Rahoituslainsäädäntö ei myöskään toiminut poikkeuksellisessa talouden tilanteessa siten, kuin sen oli tarkoitus toimia. Ostopalvelujen hinnanmuutokset, yleinen inflaatiokehitys ja sosiaali- ja terveydenhuollon yleistä palkkatason nousua korkeammat palkankorotukset aiheuttivat alueille merkittäviä ennakoimattomia kustannuksia. Pirkanmaalla tilanteeseen reagoitiin käynnistämällä syyskuussa 2023 yhteistoimintaneuvottelut sekä määrittelemällä talouden ja toiminnan sopeuttamistoimenpiteitä.

Muutoksia, ja jopa mullistuksia, täynnä olevasta vuodesta huolimatta hyvinvointialueella on keskitytty olennaiseen eli alueen väestön palveluiden turvaamiseen. Järjestämisvastuun siirto kunnilta, sairaanhoitopiiriltä ja pelastuslaitokselta hyvinvointialueelle onnistui asiakasnäkökulmasta kohtuullisen hyvin, ja hoitoon pääsyssä pysyttiin pääosin lainsäädännön asettamissa rajoissa. Myös uudistusten perustana oleva päätösvalmistelu ja poliittinen päätöksentekokyky on Pirkanmaalla ollut tehokasta ja aikaansaavaa. Näistä lähtökohdista on hyvä jatkaa eteenpäin. Henkilöstölle erityinen kiitos vaativan vuoden aherruksesta ja muutuskäyväkyydestä.

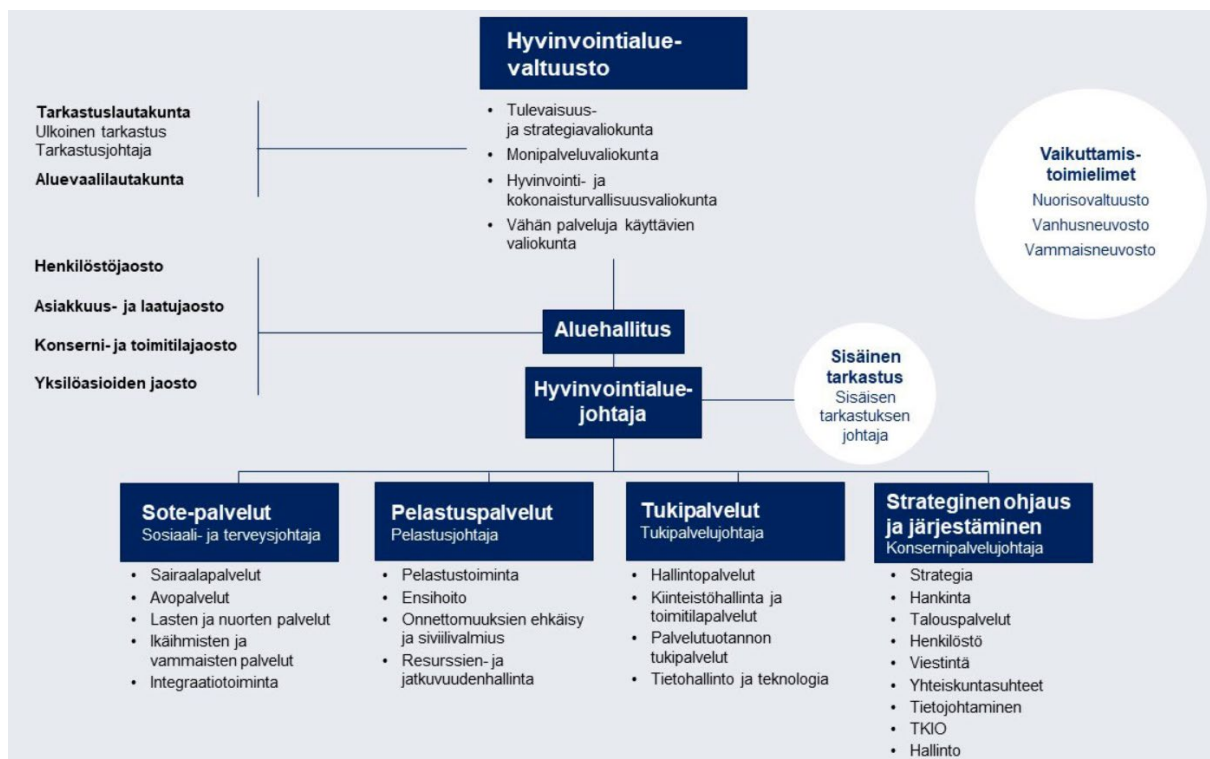
Marina Erhola

Pirkanmaan hyvinvointialueen johtaja

2 Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Hyvinvointialuetta johtavat aluevaltuusto, aluehallitus ja aluehallituksen alaisuudessa toimiva hyvinvointialuejohtaja. Hyvinvointialueen johtaminen perustuu hyvinvointialuestrategiaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiaan, pelastustoimen palvelutasopäätökseen, talousarvioon ja -suunnitelmaan sekä muihin aluevaltuuston päätöksiin sekä hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteisiin.

Hyvinvointialueen toimielinrakenteeseen kuuluvat aluevaltuusto, aluehallitus ja sen jaostot, aluevaalilautakunta sekä tarkastuslautakunta. Aluevaltuustolla on sen erillisellä päätöksellä asettamat neljä valiokuntaa.

Kuva 1. Pirkanmaan hyvinvointialueen organisaatio.

Hyvinvointialuevaltuustoon kuuluu 79 jäsentä. Vuoden 2023 aikana aluevaltuusto kokoontui 10 kertaa. Aluevaltuuston paikat jakautuivat vuoden lopussa ryhmittäin seuraavasti: Kokoomus 21, SDP 17, Vasemmistoliitto 9, Keskusta 8, Perussuomalaiset 8, Vihreät 8, Kristillisdemokraatit 4, Liike Nyt 1, Pirkanmaalaisten Puolesta 1, Suomen Kataja 1 ja Vapauden liitto 1. Aluevaltuuston puheenjohtajana toimi 5.6.2023 asti Lauri Lyly (SDP), I varapuheenjohtajana Anna-Kaisa Ikonen (KOK) ja II varapuheenjohtajana Miko Bergbom (PS). Valtuuston puheenjohtajana toimi 5.6.2023 alkaen Johanna Loukaskorpi (SDP), I varapuheenjohtajana Aleks Jäntti (KOK) ja II varapuheenjohtajana Erja Pelkonen (PS).

Aluehallituksessa on 13 jäsentä. Vuoden 2023 aikana aluehallitus kokoontui 27 kertaa.

Aluehallituksen paikat jakautuivat vuoden lopussa ryhmittäin seuraavasti: Kokoomus 4, SDP 3,

Vasemmistoliitto 2, Keskusta 1, Kristillisdemokraatit 1, Perussuomalaiset 1 ja Vihreät 1. Aluehallituksen puheenjohtajana toimi Kari-Matti Hiltunen (KOK), I varapuheenjohtajana Hanna Laine (SDP) ja II varapuheenjohtajana Jouni Sirén (VAS).

Aluevaltuusto teki vuoden 2023 aikana hallintosäätöön useita tarkistuksia. Keskeisimmät niistä liittyivät henkilöstöorganisaatorakenteen muutoksiin, ylimmän johdon tehtäviin ja päätösvaltaan, aluevaltuuston ja aluehallituksen tehtäviin ja päätösvaltaan, jaostojen tehtäviin ja päätösvaltaan, konsernijohtoon ja omistajaohjaukseen sekä henkilöstö- ja talousasioihin (Aluevaltuusto 5.6.2023 § 60.) Aluevaltuutettujen aloitteita käsiteltiin aluevaltuustossa 25 kertaa.

Hyvinvointialueen aluevaltuusto on päättänyt 5.12.2022 § 131 tilivelvollisten nimeämisestä tilikaudelle 2023. Tilivelvolliset toimielimet sekä tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat on todettu toimintakertomuksen liitteessä 1.

3 Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa

Vuosi 2023 oli ensimmäinen hyvinvointialueen palvelutoiminnan vuosi. Siksi pääpaino vuoden toiminnassa oli valtavan muutoksen toteuttaminen sekä palvelujen turvaaminen muutosvaiheessa.

Vuoden 2023 rahoitus määräytyi kuntien ja sairaanhoitopiirin vuoden 2022 sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen menojen perusteella. Vuoden kuluessa tuli selväksi, etteivät rahoituksen perusteet ole oikeat, ja lähes kaikki hyvinvointialueet tekivät vuonna 2023 merkittävän alijäämän. Tämä edellytti nopeita ratkaisuja vuoden aikana talouden tasapainottamiseen liittyen. Ensimmäinen päätös, jolla haluttiin vaikuttaa strategian toteuttamiseen ja toiminnan turvaamiseen vaikeasta taloustilanteesta sekä pahenevasta henkilöstöpuolasta huolimatta, oli aluehallituksen päätös strategian toimeenpano-ohjelmasta helmikuussa 2023. Toimeenpano-ohjelman perusteella vuoden aikana valmisteltiin lukuisia mm. palvelurakenteen muuttamiseen tähtääviä selvityksiä ja ohjelmia. Osa ohjelmista jäi hyväksyttäväksi vuodelle 2024. Vuoden aikana perustettiin myös lukuisia työryhmiä ja rakennettiin yhteistyörakenteita sidosryhmien kanssa. Näistä esimerkkinä Hoito- ja hoivaeettisen neuvottelukunnan perustaminen sekä Pirkanmaan kuntien, Pirkanmaan hyvinvointialueen ja maakunnan liiton puitesopimus yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteiksi.

Keväällä valtiovarainministeriö antoi päätöksen vuoden 2024 lainanottovaltuudesta. Päätöksen mukaan lainanottovaltuutta ei myönnettäisi. Koska vuosien 2024–2036 investointiohjelmaa ei voitu toteuttaa ilman lainarahoitusta, aluevaltuusto päätti kesäkuussa hakea valtiolta lisälainanottovaltuutta. Lisälainanottovaltuudesta neuvoteltiin alkusyksyllä 2023 päätavoitteena

turvata Tays uudistamisohjelman jatkohankkeen rahoitus. Lokakuussa 2023 valtioneuvosto myönsi Pirkanmaan hyvinvointialueelle ehdollisen 0,9 miljardin euron lainanottovaltuuden.

Strategian toimeenpano-ohjelman yksi kärkihankkeista eli digiklinikkapalvelu kilpailutettiin. Tämä mahdollistaa uuden palvelumuodon, joka ei ole paikkaan sidottu, ja siten parantaa asiakkaiden ja potilaiden asiointimahdollisuuksia sekä mahdollistaa toiminnan tehostamisen.

Pirkanmaan hyvinvointialueen valtuusto teki päätöksen hankkia Tampereen kaupungilta Tuomi Logistiikka Oy:n osakkeita noin 1,8 miljoonalla eurolla niin, että kaupan toteutumisen jälkeen yhtiöstä tulee hyvinvointialueen tytäryhtiö. Kaupan toteutuminen siirtyi kuitenkin vuodelle 2024.

Samassa aluevaltuuston kokouksessa päätettiin purkaa Pirkanmaan hyvinvointialueen tytäryhtiö Tays Kehitysyhtiö. Yhtiön muita osakkaita olivat Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue ja Kanta-Hämeen hyvinvointialue. Yhtiö tuotti ja koordinoi kehityspalveluita asiakaslähtöisyyden, hankintojen, koulutuksen ja opetuksen sekä osaajien saatavuuden teemoihin liittyen. Nämä yhtiön tehtävät siirtyvät jatkossa hyvinvointialueiden itsensä toteutettaviksi.

Syyskuun alussa aluehallitus päätti kesäkuun lopun osavuositarkistuksen merkittävään alijäämäennusteeseen perustuen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämisestä. Aluehallitus hyväksyi neuvottelujen tuloksen marraskuussa 2023. Neuvottelut päättyivät 42 miljoonan euron pysyvien kustannusten ja mm. 240 henkilötyövuoden vähentämiseen.

Syksyllä aluehallitus päätti valtuuttaa Istekki Oy:n kilpailuttamaan potilastietojärjestelmän hankinnan. Hankinnan kokonaisarvoksi oli arvioitu 80 miljoonaa euroa. Uusi järjestelmä korvaisi lukuiset erilliset järjestelmät, ja mahdollistaisi yhteisen potilas- ja asiakastiedon käytön koko organisaatiossa.

Lokakuun lopulla Pirkanmaan hyvinvointialue kävi lakisääteisen ohjausneuvottelun ministeriöiden edustajien kanssa. Ministeriöiden ohjeena oli jatkaa rakenteellisia toimenpiteitä palvelureformin toteuttamiseksi ja talouden tasapainottamiseksi.

Pitkään tyhjillään ollut ja kiinteitä kustannuksia aiheuttaneelle ns. Ylisen hoiva- ja kuntoutuskeskuksen alueelle rakennuksineen löytyi ostaja loppuvuodesta nettihuutokaupan avulla.

Tilikauden jälkeen selvisi, että vuoden 2023 alijäämä on merkittävästi eli 28,5 miljoonaa euroa suurempi kuin oli otettu huomioon vuoden 2024 talousarviota ja taloussuunnitelmaa 2024–2026 päätettäessä. Toisaalta tilikauden jälkeen selvisi myös se, että hyvinvointialueiden vuoden 2023 yhteensä laskettu alijäämä näyttää olevan lähes 700 miljoonaa euroa suurempi, kuin taloussuunnitelman pohjana olevissa valtionvarainministeriön painelaskelmissa oli käytetty. Tällä on merkitystä vuoden 2025 valtion rahoituksen jälkikäteistarkistukseen, joka perustuu hyvinvointialueiden vuoden 2023 todellisiin toimintakuluihin. Jälkikäteiskorjaus vuonna 2025 tulee siis kattamaan vuoden 2023 alijäämässä olleen eron arvoidun ja toteutuneen välillä. Siten aluevaltuuston hyväksymä taloussuunnitelma on yhä kokonaisuudessaan toteuttamiskelpoinen.

4 Hyvinvointialueen henkilöstö

Poikkileikkausluvut henkilöstön määrästä on esitetty 31.12.2022 mukaan. Tämä on ensimmäinen hyvinvointialueen toimintakertomus, joten vertailua edeltäviin vuosiin ei ole voitu tehdä.

4.1 Strategiset henkilöstötavoitteet ja tulokset

Henkilöstövoimavaroja johdetaan, suunnitellaan ja kehitetään hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden ja strategiaan perustuvan henkilöstöohjelman mukaisesti. Strategiset henkilöstölinjaukset ovat seuraavat:

- Teemme merkityksellistä työtä ja arvostamme toisiamme ja asiakkaitamme
- Oikeat ihmiset oikeilla paikoilla
- Kehitymme työssä – kehitymme yhdessä
- Hyvä ammattimainen johtaminen kuuluu kaikille

Henkilöstöohjelman vision Osaavat ja onnistuvat työntekijät – Tyytyväiset asiakkaat toteutumista arvioitiin henkilöstön saatavuuden, henkilöstön pysyvyyden ja henkilöstön riittävyyden näkökulmista. Saatavuuden osalta strategiakauden tavoitteena oli, että työntekijät valitsevat hyvinvointialueen ja suosittelevat sitä. Henkilöstön pysyvyyden tavoitteena oli, että työntekijät ovat tyytyväisiä työhönsä, työyhteisöön ja mahdollisuuksiinsa hyvinvointialueella. Henkilöstön riittävyyden osalta tavoitetaso tarkoittaa, että saatavilla olevat henkilöstöresurssit ja -voimavarat oli kohdistettu siten, että työntekijöillä on edellytykset onnistua.

Kokonaisuutena strategisten henkilöstötavoitteiden saatavuus, pysyvyys ja riittävyys saavuttamista arvioitiin seuraavilla tiedoilla ja mittareilla: avoimet täyttämättä jääneet tehtävät, työelämän laadun mittari QWL (Quality of Working Life), lähtövaihtuvuus- ja sairauspoissaoloprosentti, varahenkilöstön ja vuokratyövoiman käyttö sekä työntekijöiden suosittelemiseksi eNPS (employee Net Promotor Score).

4.2 Henkilöstövoimavarat

Henkilöstön määrä ja rakenne

31.12.2023 Pirkanmaan hyvinvointialueella työskenteli 20 485 henkilöä, joista vakituksessa palvelussuhteessa oli 16 409.

Palvelulinja	Henkilömäärä	Henkilötyövuodet (HTV2) *	Henkilötyövuodet (HTV1) **
PL10 Avopalvelut	2 634	2 264,17	2 436,02
PL20 Sairaalapalvelut	7 851	6 819,06	7 331,45
PL30 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	1 961	1 721,49	1 848,46
PL40 Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	5 371	4 750,52	5 069,14
PL50 Sote palvelutuotannon johto, integraatiotoiminta	94	74,46	75,38
PL60 Pelastuspalvelut	883	801,58	836,61
PL70 Päätöksenteko	3	3	3
PL80 Strateginen ohjaus ja järjestäminen	513	436,22	446,23
PL85 Tukipalvelut	1 175	1 116,04	1 149,37
Yhteensä	20 485	17 986,53	19 195,67

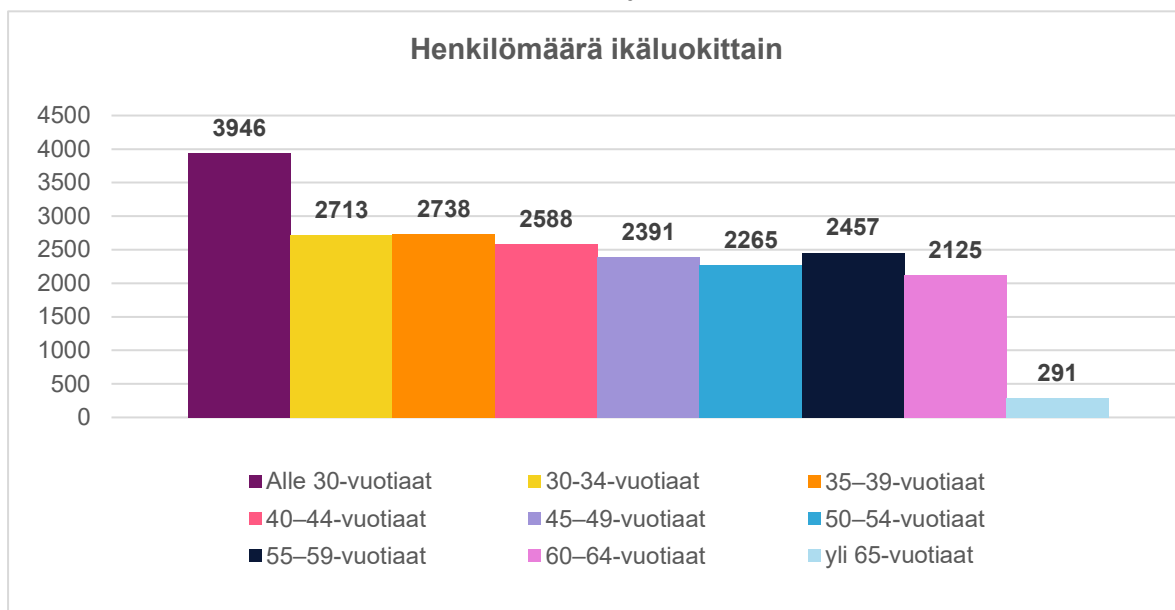
Taulukko 1. Henkilömäärä ja henkilötyövuodet vuonna 2023

* HTV2: Palkallisten palveluksessa olo päivien määrä osa-aikaisuudet huomioiden jaettuna ajanjakson 1.1.-31.12.2023 kalenteripäivien lukumäärällä

** HTV 1: Kaikkien palveluksessa olo päivien määrä osa-aikaisuudet huomioituna jaettuna ajanjakson 1.1.-31.12.2023 kalenteripäivien lukumäärällä

Sukupuoli- ja ikärakenne

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 45,2 vuotta ja määräaikaisen henkilöstön 36,4 vuotta.

Kuva 2. Henkilöstömäärä ikäluokittain.

Hyvinvointialueen henkilöstöstä naisia on noin 84 % ja miehiä 16 %. Kokonaisuutena naisten osuus henkilöstöstä on suurempi kuin miesten osuus lähes kaikilla tehtäväalueilla. Erityisesti naisia työskentelee hoitohenkilöstössä, sosiaalityössä ja esihenkilötehtävissä. Eniten naisia hyvinvointialueella työskentelee oppilashuollon henkilöstössä (91,6 %) ja vastaavasti miehiä pelastuslaitoksen erityishenkilöstössä (84,7 %). Ylimmän johdon tehtävissä työskentelee lähes yhtä paljon miehiä ja naisia.

Poissaolot/ sairauspoissaolot

Poissaoloja henkilöstölle kertyi yhteensä 1,74 miljoonaa kalenteripäivää. Hyvinvointialueella on 21,05 sairauspoissaolopäivää / työssä oleva henkilöstö. Taulukossa 4.2. on eritelty sairauspoissaolopäivien lukumäärä palvelulinjoittain työssä olevaa henkilöstöä kohden.

Palvelulinja	Sairauspoissaolopäivien lukumäärä / työssä oleva henkilöstö	Sairauspoissaolo %
PL10 Avopalvelut	21,04	4,91 %
PL20 Sairaalapalvelut	19,55	4,62 %
PL30 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	17,97	4,33 %
PL40 Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	26,39	6,50 %
PL50 Sote palvelutuotannon johto, integraatiotoiminta	6,82	2,27 %
PL60 Pelastuspalvelut	12,69	3,28 %
PL80 Strateginen ohjaus ja järjestäminen	8,25	2,36 %
PL85 Tukipalvelut	26,16	6,43 %
Yhteensä	21,05	5,10 %

Taulukko 2. Sairauspoissaolopäivien lukumäärät palvelulinjoittain vuonna 2023.

Vuonna 2023 terveysperusteisista poissaoloista 30 % liittyivät mielenterveyden häiriöihin. Tuki- ja liikuntaelinsairauksien osuus oli 26 %, hengityselinten sairauksien 10 % ja muiden sairauksien 24 %. Vammoja ja tapaturmia terveysperusteisista poissaoloista oli 9 %.

4.3 Henkilöstöhankinta

Henkilöstön hankinta tapahtuu esihenkilöiden toimesta ja keskitetyn rekrytoinnin asiantuntijat toimivat heidän tukenaan. Rekrytoinnin lisäksi henkilöstön saatavuuden parantamiseksi ja kohdentamiseksi on kehitetty varahenkilötoimintaa. Kansainvälisellä rekrytoinnilla on myös turvattu henkilöstön saatavuutta. Näiden lisäksi resurssien turvaamiseen on käytetty vuokratyövoimaa niissä tilanteissa, joissa henkilöstöä ei ole muulla tavalla saatu hankittua.

Vaihtuvuus

Henkilöstön tulovaihtuvuus vuonna 2023 oli 3,97 %. Tulovaihtuvuus on laskettu vakinaisessa palvelussuhteessa aloittaneiden määrän suhteessa vakinaisen henkilöstön kokonaismäärään.

Tammikuun 2023 tietoja ei ole taulukossa huomioitu. Lähtövaihtuvuus oli 8,91 %. Lähtövaihtuvuus on vakinaisen palvelussuhteen päättäneiden määrä suhteessa vakinaisen henkilöstön kokonaismäärään.

Työntekijäkokemus

Vuonna 2023 työtyytyväisyyttä seurattiin kolmella mittarilla. eNPS-mittaus toteutettiin 11 kertaa. Vastaaaja oli kuukausittain keskimäärin 6 000 eli noin 30 % henkilöstöstä. eNPS-kyselyssä työntekijät vastasivat kysymykseen ”Suosittelisitko Pirkanmaan hyvinvointialuetta ystävillesi tai tuttavillesi työpaikkana” asteikolla 0–10. eNPS-mittausten yhteistulos on ollut hyvinvointialueella –52. Toinen työtyytyväisyyttä seuraava mittari oli QWL, jolla määritetään työelämän laadun indeksi. Tämä toteutettiin huhtikuussa ja Pirkanmaan hyvinvointialueen tulos oli 58 % (paljon kehitettävää). Suomen keskimääräinen työelämän laatuindeksi on n. 60 %. Vastaustasot ovat tyypillisiä muutoksessa oleville organisaatioille.

Hyvinvointialue osallistui työterveyslaitoksen hyvinvointitutkimukseen vuonna 2023. Tutkimuksen kysely toteutettiin syys-lokakuussa samaan aikaan kun YT-neuvottelut olivat käynnissä. Kyselyn vastausprosentti oli 48 %. Kehittämistoimenpiteitä ja voimavaroja seurataan ja niistä raportoidaan vuoden 2024 toisessa osavuosisikatsauksessa.

4.4 Osaamisen strateginen kehittäminen

Henkilöstön kehittämisen palvelut vastaan hyvinvointialueen osaamisen kehittämisestä strategisella ja sisällöllisellä tasolla. Vuonna 2023 on valmistunut koulutusohje, osaamisen kehittämissuunnitelma (lain edellyttämä koulutussuunnitelma), kehityskeskusteluprosessi ohjeineen sekä perehdytysprosessi. Henkilöstön urakehityksen tukeminen on otettu osaamisen kehittämisen yhdeksi painopisteeksi. Muutosjohtamisen valmennukset ja webinaarit toteutettiin koko henkilöstölle sekä esihenkilöille.

Ammattiryhmä	Koulutuspäivien lukumäärä yhteensä	Koulutuspäivien määrä / työntekijä (työpäivää)
Lääkärihenkilöstö	5 160,1	2,78
Hoitohenkilöstö	15 268,2	1,26
Sosiaalityö	1 264,7	0,66
Eriyishenkilöstö	1 107,5	2,18
Huolto- ja tukipalveluhenkilöstö	805,1	0,61
Oppilashuollon henkilöstö	419,1	1,70

Taulukko 3. Koulutuspäivien määrä työntekijää kohden palvelulinjoittain vuonna 2023

(Vuoden 2023 osalta kaikkia koulutuksia ei ole kirjattu Pirkanmaan hyvinvointialueen HRM järjestelmään, eivätkä ne siten näy tilastoissa).

4.5 Työolot ja turvallisuus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Hyvinvointialueen 2022–2023 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma laadittiin tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain työnantajaa koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi. Suunnitelmaa on päivitetty vuosille 2024–2025 huomioiden yhdenvertaisuuslain muutokset, jotka tulivat voimaan 1.6.2023. Suunnitelman tarkoituksena on edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Suunnitelma koskee jokaista hyvinvointialueen työntekijää.

Yhteistoiminta

Tammi-maaliskuun 2023 hyvinvointialueen valmistelun aikainen YT-elin jatkoi yhteisenä yhteistoimintaanelimenä ja työsuojelutoimikuntana pitäen neljä kokousta. Vuoden aikana yhteistoimintaanelimen kokouksia oli vuonna yhteensä 13. Hyvinvointialueen työsuojelutoimikunta piti ensimmäisen kokouksensa syyskuussa ja kokouksia oli yhteensä kolme vuoden 2023 loppuun mennessä. Sote-tehtäväalueen aluekohtaiset työsuojelutoimikunnat aloittivat toimintansa loppuvuodesta 2023 pitäen kaikki kaksi kokousta. Muiden tehtäväalueiden yhdistetyt yhteistoimintaryhmät ja työsuojelutoimikunnat kokoustivat 1–2 kertaa loka-joulukuun 2023 aikana. Lisäksi henkilöstö on osallistunut erilaisiin kehittämistyöryhmiin ja strategian toimeenpanon työryhmiin.

Työsuojelu ja työtapaturmat

Vuonna 2023 Pirkanmaan hyvinvointialueen työntekijöille sattui 4 044 työ- tai työmatkaturmaan sekä läheltä piti tilanteita 2 705. Sattuneista tapaturmista vakuutusyhtiölle ilmoitettiin 1 242 tapahtumasta. Vakuutusyhtiön korvaukseen johti 606 työtapaturmaa, 266 työmatkatapaturmaa sekä 21 ammattitautia. Korvauksia vakuutusyhtiö on maksanut näistä korvauksista helmikuun alkuun 2024 mennessä yli miljoona euroa. Ylivoimaisesti eniten läheltä piti (1 578) ja tapahtuneita tapaturmia (1 716) on ilmoitettu aiheutuneen uhkailusta tai väkivallasta. Toiseksi eniten tapahtuneita tapaturmia aiheutuu kaatumisesta, kompastumisesta tai liukastumisesta (838) ja kolmanneksi eniten pistosta, viillosta tai hankautumisesta (390).

4.6 Työvoimakustannukset ja palkitseminen

Palkat ja palkkiot

Hyvinvointialueen palkat ja palkkiot toteutuivat 98,3 % budjetoidusta ja olivat 886,19 miljoonaa euroa. Omaa henkilöstöä ei saatu rekrytoitua suunniteltua määrää ja korvaavaa henkilöstöä jouduttiin ostamaan ulkopuolelta. Vuokratyövoiman kustannuksiin oli budjetoitu vuodelle 2023 yhteensä 10,5 miljoonaa euroa ja toteutuneet kustannukset olivat 41,7 miljoonaa euroa.

Vuosi 2023	Palkat ja palkkiot
PL10 Avopalvelut	117 029 163
PL20 Sairaalapalvelut	373 105 894
PL30 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	78 972 655
PL40 Ikäihmisten ja vammaisten palvelut	195 539 783
PL50 Sote palvelutuotannon johto, integraatiotoiminta	7 710 295
PL60 Pelastuspalvelut	39 990 277
PL70 Päätöksenteko	1 524 575
PL80 Strateginen ohjaus ja järjestäminen	28 338 906
PL85 Tukipalvelut	43 982 332
Hyvinvointialue yhteensä	886 193 881

Taulukko 4. Toteutuneet palkat ja palkkiot palvelulinjoittain vuonna 2023.

Hyvinvointialan yleinen virka- ja työehtosopimus HYVTES tuli voimaan 1.3.2023 alkaen. Vuoden 2023 aikana palkkoja korotettiin yleiskorotuksilla ja paikallisilla järjestelyerillä. 1.6.2023 maksettiin kaikkiin sopimuksiin sisältyvä yleiskorotus, paikallisesti sovittava järjestelyerä, kehittämisohjelmaerä sekä yhteensovittamisera. Lisäksi koko HYVTES piiriin kuuluvalla henkilöstöllä maksettiin virka- ja työehtosopimukseen sisältyvä 467 euron suuruinen kertaerä kesäkuussa 2023. Lääkärisopimukseen sisältyvä toinen yleiskorotus maksettiin lokakuussa.

Paikalliset sopimukset neuvoteltiin uudelleen hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 1.1.2023. Monet neuvotelluista paikallisista sopimuksista valmisteltiin siirtymävaiheen ajaksi ja paikallisten sopimusten jatkovalmistelua on tehty vuoden 2023 aikana edelleen.

Henkilöstöetuudet

Hyvinvointialue tarjoaa henkilöstölleen vuosittain kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointiedun, joka on järjestetty sähköisellä ePassilla. Etua voi käyttää myös työsuhdematkalippuihin. Vuonna 2023 edun arvo oli 200 euroa / työntekijä. Edun kokonaiskustannukset olivat 3,5 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialue tarjoaa työntekijöille lounasedun, jonka kokonaiskustannukset vuonna 2023 olivat 887 985 euroa. Hyvinvointialue tuki vuonna 2023 Virkisty Vapaalla –yhdistyksen toimintaa 20 euroa / työntekijä, yhteensä 395 420 euroa. Lisäksi henkilöstön yhteisöllistä työhyvinvointitoimintaa tuettiin 50 euroa / työntekijä ja merkkipäivinä (50 v. ja 60 v. syntymäpäivät) muistettiin työntekijöitä 150 euron ja eläkkeelle siirtymisen johdosta 300 euron muistamisella.

Palkkausjärjestelmän kehittäminen ja palkkaharmonisaatio

Ylimenokauden ajan hyvinvointialueella noudatetaan väliaikaisesti luovuttavien organisaatioiden palkkausjärjestelmiä siihen saakka, kunnes hyvinvointialueen oma palkkausjärjestelmä on muodostettu.

HYVTES ja SOTE-sopimusten osalta paikallisia järjestelyeriä kohdennettiin 1.6.2023 alkaen potilas- ja asiakastyötä tekevien tehtäväkohtaisten palkkojen harmonisoimiseksi. Palkka nousi yli 14 000 työntekijällä. Palkkausjärjestelmä uudistyi lääkäreiden palkkausjärjestelmästä, jossa ollaan siirtymässä ns. uraporraspalkkausjärjestelmään ja toimenpidepalkkioista siirrytään suoritepalkkausjärjestelmään.

5 Hankinnat

Hankittavat palvelut, tuotteet ja urakat muodostavat merkittävän osan hyvinvointialueen palvelukyvykkyydestä. Hankintoja ohjaavat ja rajaavat muun muassa strategiakokonaisuus, talousarvio ja investointisuunnitelma sekä aluevaltuuston toukokuussa 2023 hyväksymä hankintaohjelma.

Hyvinvointialueen ensimmäinen toimintavuosi edellytti hankintojen osalta suuren kokonaisuuden haltuunottoa ja määrittelyä. Kunnilta ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä siirtyi hyvinvointialueelle noin 5600 hankintasopimusta voimaanpanolain nojalla. Aluehallitus päätti tammikuussa hyvinvointialueen hankintasuunnitelmasta, joka on keskeinen hankintatoimintaa kuvaava suunnitelma.

<p>57 % (1,56 miljardia euroa) hankintojen osuus toimintakuluista</p>	<p>4 340 toimittajaa</p>	<p>680 hankintatoimintaan liittyvää päätoista, sisältäen palvelusetelit</p>
<p>64 hankintalain mukaista kilpailutusta</p>	<p>586 kilpailutusten perusteella tehtyä sopimusta</p>	<p>150 jäsentä hyvinvointialueen hankintaverkostossa</p>

Taulukko 5. Hankintatoiminnan tunnuslukuja 2023.

Kilpailutuksia koskevat luvut sisältävät Tuomi Logistiikan kautta toteutetut Pirkanmaan hyvinvointialueen kansallisen kynnyksarvon ylittävät hankinnat. Lukuihin eivät sisälly lääkehankinnat, pääosa ICT-hankinnoista eivätkä Tuomen omaan lukuunsa tekemät hankinnat. Hankintatoimintaan liittyvien päätösten lukumäärään sisältyy asianhallintajärjestelmä Pirressä hankintojen päätöstyypeille rekisteröidyt viranhaltijapäätökset sekä hankinta-asioita koskeneet toimielinpäätökset. Toimittajamäärä ei sisällä yksityisiä elinkeinoharjoittajia raportointiteknisistä syistä.

5.1 Hankintatoimen organisointi ja kehittäminen

Hankintatoimi käsittää kaikki toimijat, jotka toteuttavat hyvinvointialueen hankintaprosessia sen eri vaiheissa. Tehtäväalueet vastaavat muun muassa toiminnassaan tarvittavien hankintasopimusten tekemisestä (hankinnan ja sopimuksen omistajuus), hankintoihin liittyvästä suunnittelusta sekä sopimuskauden aikaisesta toiminnasta. Toimivalta hankinta-asioissa määritetään hallintosäännössä ja toimintasäännöissä. Osa hankintasopimuksista tehdään keskitetysti yksiköiden käyttöön. Tuomi Logistiikka Oy tuottaa pääosin hankintojen kilpailuttamisen tuen ja siihen liittyvät asiantuntijapalvelut, ja tarvittaessa hyödynnetään muiden hankintayhtiöiden, kuten Hansel Oy:n, palveluja.

Hankinnan toimialue (strategiset hankintapalvelut) vastaa muun muassa hankintatoiminnan strategisesta ohjauksesta ja kehittämisestä sekä määriteltyjen hankintakokonaisuuksien tuottamisesta. Merkittävä osa toiminnasta kohdentuu strategisten sosiaali- ja terveyspalveluhankintojen projektien läpivientiin ja sopimusaikaiseen tukeen, mikä varmentaa hyvinvointialueen tavoitteiden toteutumista ostopalveluissa. Hankinnan toimialue vastaa myös Tuomi Logistiikan sopimusohjauksesta, logistiikan ja kuljettamisen, materiaali- ja yhteishankintojen ja palvelusetelien prosessien ohjauksesta ja kehittämisestä. Laitteiden, toimintavarustuksen ja ensikertaisen kalustamisen investointiesitykset kerätään yhteis- ja materiaalihankintojen vastuualueen toimesta.

Hankintaohje tuli voimaan tammikuussa ja päivitysversio syyskuun alusta lukien. Hankintaohje määrittää hankintatoiminnassa noudatettavat toimintatavat ja periaatteet ja käsittelee myös hankintatoimen organisointia. Hankintaprosessien kuvaukset valmisteltiin sote-palveluhankintojen, palvelusetelien sekä tutkimus- ja hoitolaitteiden ja muun irtaimen hankintojen (keskitetty toimintavarustus) osalta.

Hyvinvointialueelle perustettiin hankintojen ohjausryhmä ja hankintaverkosto osana hankintaohjelman toimeenpanoa. Hyvinvointialueen ja Tuomi Logistiikan asiantuntijoista koostuvaan hankintaverkostoon liittyi noin 150 jäsentä, joista reilu puolet työskentelee hankintojen parissa kokoaikaisesti.

5.2 Hankintaohjelman toteutuminen vuonna 2023

Valtuustokaudelle asetettujen päämäärien toteutumisen kokonaisarvio painottaa hankintatoiminnalla aikaansaatuja tuloksia. Arviossa on hyödynnetty määriteltyjä mittareita (toteumatiedot tilinpäätöksen erillisessä liitteessä 3 TPO raportti).

1) Hankimme vaikuttavia, laadukkaita ja käyttötarkoitukseensa soveltuvia palveluja, tavaroita ja urakoita

Hankintoja toteutettiin aluehallituksen hyväksymän hankintasuunnitelman perusteella. Hyvinvointialuetasoisilla kilpailutuksilla yhdenmukaistettiin esimerkiksi ostopalvelujen kriteerejä ja sopimusehtoja. Hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden toteutumista tuettiin muun muassa kilpailuttamalla digitaalinen klinikka ja sen palvelut. Vaikuttavuusperusteisesti asiakkaan kuntoutumisesta palkitseva korvausmalli kehitettiin mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen uudelle sopimuskaudelle. Tuotantotapa-analyysit vahvistivat strategisten tuotantotapoja koskevien valintojen tietopohjaa ja tavoitteiden asettamista hankintoihin.

2) Hankinnat ovat kustannusvaikuttavia suhteessa omaan tuotantoon

Ensimmäisenä toimintavuotena eri tuotantotapojen kustannuksia ei voitu vertailla luotettavasti muun muassa laskentamallien puutteen vuoksi. Tuotantotapojen kustannusvertailu edellyttää myös vertailtavan palvelun sisällöllistä yhtenevyyttä. Seuraavalle vuodelle suunnitelluista merkittävistä hankinnoista koottiin aluehallitukselle ennakoivaa arviointitietoa osana hankintasuunnitelman valmistelua. Strategisesti merkittävän henkilöstövuokrauksen hankinnan kilpailutus laski hintoja ja mahdollistaa henkilöstövuokrauksen toimintatapojen yhtenäistämisen hyvinvointialuetasoisesti.

Hankintaohjelmassa tunnistetut tekijät kuten yleinen kustannusten nousu, markkinatilanne ja saatavuusongelmat tietyissä hankintakokonaisuuksissa haastoivat hankintatoimintaa ja sopimusten käyttöä. Hyvinvointialueelle siirtyneiden sopimusten osalta erityisesti ikääntyneiden asumispalvelujen palveluntuottajien esittämiä hinnanmuutoksia oli hyväksyttävä odotettua suurempina henkilöstömitoituksen muutoksen myötä palvelujen jatkuvuuden turvaamiseksi.

3) Hankinnat ovat vastuullisia ja hallitsemme riskejä monipuolisesti

Yhteiskunnallista ja sosiaalista vastuullisuutta edistettiin työllistämisehdolla hankintasopimuksissa. Työllistämisehto tarkoittaa, että toimittajan on käytettävä määritelty osuus sopimuksen arvosta osatyökykyisen tai työllistymishaasteita omaavan henkilön työllistämiseen. Hyvinvointialueen sopimusten nojalla työllistettiin 181 henkilöä työsuhteeseen ja 124 henkilölle tarjottiin työkokeilumahdollisuus. Hankintasopimuksen työllistämisehto koski 56 toimittajaa.

Sosiaali- ja terveystalouden sopimusohjalle määriteltiin ehdot varautumisesta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Hyvinvointialue ja Tuomi toimivat yhteistyössä muun muassa materiaalsen varautumisen osalta.

4) Edistämme ja hyödynnämme monipuolisia markkinoita ja niiden ekosysteemejä

Hyvinvointialueen kilpailutuksissa tarjoajia oli keskimäärin 7,8 kilpailutusta kohden. Kilpailutuksissa valituksi tuli suuria, keskisuuria ja pieniä yrityksiä sekä järjestöpohjaisia toimijoita. Pienten ja keskisuurten yritysten ja järjestötoimijoiden osuus valituista toimittajista oli 79 %.

6 TKIO toiminta

TKIO-toimialue vastaa hyvinvointialueella tutkimuksen, koulutuksen, kehittämisen ja innovaatiotoiminnan sekä opetuksen konsernitason prosesseista. Toimialueelta tuetaan, ohjataan ja kehitetään näitä prosesseja sekä rakennetaan kumppanuuksia kansallisesti ja kansainvälisesti sote-sektorin, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten kanssa. Ensimmäisen toimintavuoden aikana toimialueelle muodostui kaksi vastuualuetta: 1) tutkimuksen ja koulutuksen vastuualue ja 2) kehittämisen ja innovaatioiden vastuualue.

Tutkimuksen ja koulutuksen vastuualueella jatkettiin sairaanhoitopiirin aikana vakiintunutta tutkimuksen tuen ja osaamisen kehittämisen operatiivista toimintaa. Vastuualueen yksiköissä laajennettiin palveluja kattamaan koko hyvinvointialueen alaista toimintaa muun muassa toimintaohjeita ja -tapoja, lomakkeita, rakenteita ja päätöksenteon malleja selkeyttämällä, sekä koulutusta, webinaareja ja tietoisuuksia järjestämällä. Jatkuvan oppimisen palveluita tuotettiin ja kehitettiin verkkokoulutusten, taitokoulutuksen, kirurgian koulutuskeskuksen, ohjatun harjoittelun ja muun täydennyskoulutuksen saralla. Vastuualueen palvelujen kehittämisen yhteydessä hyvinvointialueen strategian mukaisesti aloitettiin myös perusterveydenhuollon ja sosiaalityön tutkimustoiminnan vahvistaminen hyvinvointialueella. Tutkimusprosessien ja tutkimustoiminnan raportoinnin sujuvuuteen tähtäävä kehittämishanke, tutkijan sähköinen työpöytä, käynnistettiin. Kliinisten lääketutkimusten edellytyksiä pyrittiin vahvistamaan yhteistyössä muiden yliopistollisten hyvinvointialueiden kanssa sekä kansallisiin työ- ja ohjausryhmiin osallistumalla. Hyvinvointialueella oli toimintavuonna käynnissä 490 kliinistä tutkimusta, joista 74 käynnistyi vuoden 2023 aikana. Lisäksi tutkimus- ja tietolupia myönnettiin lukuisiin rekisteritutkimuksiin, opinnäytetöihin ja muihin selvityksiin.

Vuonna 2023 toimialueella hallinnoitiin ulkopuolista tutkimus- ja kehittämisrahoitusta yhteensä 13,6 miljoonaa euroa. Valtion tutkimusrahoituksesta myönnettiin kilpailutuksen kautta yhteensä 3,25 miljoonaa euroa YTA-alueen tutkimustoimintaan. Tays tukisäätiön tutkimusrahoitusta myönnettiin konsernissa 32 tutkimukselle yhteensä 315 000 euroa. TKIO-toimialueen omasta rahoituksesta myönnettiin jälleen tutkimusrahoitusta Taysin toimialueille ja henkilökunnan tutkijakuukausiin tutkimusohjelmassa ”Oikea hoito, oikealle potilaalle, oikeaan aikaan” (OOO). Vuonna 2023 tutkimusohjelmalla käynnistettiin neljä hanketta, joita tuettiin 106 375 eurolla. Vuoden aikana

toimialueelta annettiin biostatistikkojen asiantuntijapalvelua yli sadalle tutkimushankkeelle. Kansainvälistä ja kansallista tutkimusyhteistyötä edistettiin jatkamalla vuonna 2020 aloitettua Taysin potilasdatan muuntamista tutkimuskäyttöön tarkoitettuun OMOP (Observational Medical Outcomes Partnership) sanastoon ja yleiseen tietomalliin. Alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta käsitteli vuoden aikana 42 uuden tutkimuksen lausuntopyyntöä. Tampereen biopankissa edistettiin monenlaisia tutkimushankkeita, kuten pilottia ennaltaehkäisevästä terveydenhuollosta GenomiTerveys-projektin puitteissa. Loppuvuoden aikana tehtiin päätöksiä biopankin sopeuttamistoimista vuoden 2024 talousarviossa olevan perusrahoituksen vähenemisen takia. Biopankin toiminta jatkuu vuonna 2024 projektitoimintaan keskittyen ja biopankkinäytteiden rutiinikeräyksiä vähentäen. Alueellinen syöpäkeskus kehitti syöpien hoitoprosesseja ja syöpätutkimusta alueen kliinisten toimijoiden ja tutkijoiden kanssa sekä järjesti syöpään liittyviä koulutustilaisuuksia.

Kehittämisen ja innovaatioiden vastuualueella toimintansa aloitti syyskaudella projektitoimisto, jonka tehtävänä on ensimmäisen strategiakauden aikana luoda organisaation laajuinen kehittämisen ja projektitoiminnan johtamisen malli. Projektitoimisto käynnisti kauden aikana hyvinvointialueella toteutuksessa ja suunnitteilla olevien kehittämisprojektien ja niiden keskeisten rahoittajien kartoittamisen erityisesti talouden järjestelmien sekä käytössä olevien salkkujärjestelmien avulla. Projektijohtamismallin laatimista aloitettiin määrittelemällä kehittämistoiminnan Pirha-tasoisia rooleja sekä keskeisiä projektitoiminnan käsitteitä ja järjestämällä työpajoja projektien taloussuunnittelijoille, projekti- ja kehittämisshenkilöstölle sekä johtoryhmille. Lisäksi kartoitettiin useiden muiden hyvinvointialueiden projekti- ja kehittämismalleja. Vastuualueelta käsin johdettiin myös kahta laajaa kehittämisprojektia, HOPPUa ja loppuvuodesta käynnistynyttä Pirha-akatemiaa. HOPPU:n tavoite on sote-palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen, ja toimenpiteet linkitettiin kauden aluksi vahvasti yhteen strategian toimeenpano-ohjelman toimenpiteiden kanssa. Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen valmistelutyö eteni aikataulussa osana HOPPUa. Pirha-akatemiassa toiminta alkoi Pirha-akatemian rahoitusmallin vahvistamisella, koulutusjohtajan rekrytoinnilla ja akatemiaa edistävien työryhmien nimeämisillä. Loppuvuonna keskityttiin akatemian konseptointiin, viestintäsuunnitelman laatimiseen ja valmentavan johtamisen sekä muiden esihenkilökoulutusten suunnittelutyöhön.

Toimialue verkostoitui vuoden aikana vahvasti sekä organisaation sisällä, että sen ulkopuolella. Erityisesti yliopisto- ja oppilaitosyhteistyötä kehitettiin laajassa yhteistyössä. Kauden aikana valmistui hyvinvointialueen ja korkeakoulu yhteisön yhteistyöohjelma kaudelle 2023–2025. Samojen organisaatioiden välillä luonnosteltiin TKIO-yhteistyötä käsittävä puitesopimus. Sisä-Suomen YTA-tasoisista TKIO-yhteistyötä suunniteltiin yhteistyössä sopimusvalmistelun työryhmissä.

7 Ympäristöasiat

Vastuullisuus on yksi Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian arvoista, joka sisältää ilmastonmuutokseen varautumisen, kestävä kehityksen periaatteet ja sosiaalisen kestävyuden. Vastuullisuus on huomioitu myös strategisissa ohjelmissa kuten toimitila- ja hankintaohjelmissa.

Soten hiilijalanjälki 2019-tutkimuksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon päästöjen osuus oli 6,5 % Suomen kulutusperäisistä kasvihuonekaasupäästöistä. Osuus ei sisällä työntekijöiden työmatkoja ja potilasmatkoja. Suurimmat elinkaariset päästöt liittyvät rakennusten ja ajoneuvojen energiaan, rakentamiseen ja kiinteistöhuoltoon, ruokaan sekä liikkumiseen ja henkilökuljetuksiin. Lisäksi siihen vaikuttavat erilaiset tavara- ja palveluhankinnat, lääkkeet sekä lääkintä- ja hoitolaitteet. Toimitilakannan tilatehokkuudella, jätteiden ja vedenkäytön määrää vähentämällä sekä materiaalien kierrätysasteella voidaan vähentää ympäristökuormitusta.

Hankintaohjelman (2023–2025) tavoitteena on, että hankinnat ovat vuoteen 2025 mennessä ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä, yhteiskunnallisilta vaikutuksiltaan myönteisiä ja niissä huomioidaan vastuullisuustavoitteet. Lisäksi tavoitteena on ympäristökriteerien käytön lisääminen. Vuonna 2023 Pirkanmaan hyvinvointialueen hankintalain kynnysarvon ylittävissä kilpailutuksissa 7,8 %:ssa käytettiin ympäristökriteerejä (ei sisällä lääkehankintoja, eikä pääosaa ICT-hankinnoista). Pirkanmaan hyvinvointialueen käytettävissä olevista yhteishankintayksikkö Tuomi Logistiikan kilpailuttamista hankinnoista 48,6 %:ssa käytettiin ympäristökriteerejä.

Toimitilaohjelman (2023–2025) tavoitteena on asettaa pitkän aikavälin vastuullisuus- ja ympäristötavoitteet, jotka tarkentuvat kiinteistöhallinnan ja toimitilapalveluiden vastuullisuus- ja ympäristötavoitteet -dokumentissa (6.11.2023). Hyvinvointialueella on käytössä sairaaloiden energiankulutuksen seuranta- ja hallintajärjestelmä ja kiinteistöjen energiankulutusta seurataan päivittäin. Osassa kiinteistöjä, mm. Tays Keskussairaala ja Tays Hatanpää, energian alkuperä (sähkö, lämpö ja jäähdytys) on uusiutuvaa. Jätelainsäädäntö ohjaa velvoittavasti hyvinvointialueen jätehuoltoa ja se määrittää vähimmäisvaatimukset kierrätykselle. Tavoitteena on jätteiden kierrätysosuuden nostaminen huomioiden korkeat hygieniavaatimukset, jotka edellyttävät kertakäyttöisten materiaalien käyttöä. Ruokahävikin seurannassa on käytössä Voimian Hävikki-mestarijärjestelmä, jonka mukaan Tays keskussairaalassa biojätettä syntyi n. 180 grammaa ruoka-annosta kohti vuonna 2023.

Vuoden 2023 lopulla valmistui Tays Keskussairaalan uusi T-rakennus, joka palkittiin Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaoston myöntämällä hyvän rakentamisen palkinnolla. Rakennuksen elinkaarenaikainen hiilijalanjälki 50 vuoden tarkastelujaksolla on 85 000 t CO₂e. Rakentamisen osuus sairaalakohteen hiilijalanjäljessä 50 vuoden aikana on noin 30 prosenttia. Loput päästöistä syntyvät käytön aikana. Julkisen sektorin uusien rakennusten on oltava päästöttömiä vuoteen 2026 mennessä ja kaikkien rakennusten vuodesta 2028 alkaen.

8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2023 tilinpäätöksen merkittävän alijäämän vuoksi tulee lähivuosien toiminta ja talous keskittymään vahvasti talouden tasapainottamiseen liittyviin toimenpiteisiin. Hyvinvointialuelain mukaan talouden tulee olla tasapainossa viimeistään vuoden 2026 lopussa. Pirkanmaan hyvinvointialueella hyväksyttiin vuoden 2023 alussa strategian toimeenpano-ohjelma. Se ja siihen liittyvät ohjelmat ovat keskeiset asiakirjat talouden tasapainottamisessa. Lisäksi syksyllä 2023 aloitettiin YT-prosessi, jonka avulla tavoitellaan 42 miljoonan euron pysyviä menojen vähennystä.

Lähivuosien merkittävin investointi on Tays uudistamisohjelman jatkohanke. Se on suuruudeltaan tämänhetkisten arvioiden mukaan 0,9 miljardia euroa. Sen rahoittamiseksi haettiin valtiolta lisälainanottovaltuutta 900 miljoonaa euroa. Lisälainanottovaltuus myönnettiin vuoden 2023 marraskuussa ehdollisena. Lainanmaksukyvyyn varmistamiseksi Pirkanmaan hyvinvointialueelta edellytettiin tuottavuusohjelmaa, joka perustuu edellä mainittuun strategian toimeenpano-ohjelmaan sekä muuhun toiminnan tehostamiseen.

Muiden investointien rahoitus tulee olemaan omarahoitusta eli vuosikatteen mahdollistamaa rahoitusta, ellei niihinkin haeta lisälainanottovaltuutta. Vuosien 2024–2026 taloussuunnitelma on laadittu lain mukaisesti tasapainoiseksi. Tämä tarkoittaa, että myös vuosikate paranee merkittävästi vuosina 2025 ja 2026. Siten myös muiden kuin Tays uudistamisohjelman investointien rahoitus on riittävä, mikäli suunnitellut toiminnan tehostamistoimenpiteet toteutuvat.

Tays uudistamisohjelman rahoittaminen pääosin pitkäaikaisella lainarahoituksella tarkoittaa myös lainamäärän merkittävää kasvua. Tehtyjen vuoteen 2040 asti yltävien laskelmien mukaan lainakanta tulisi olemaan suurimmillaan vuonna 2030, jolloin lainoja olisi lähes 0,9 miljardia euroa nykyisen noin 0,5 miljardin euron sijaan. Sen jälkeen lainamäärä alkaisi hiljalleen pienentyä.

Koko konsernin näkökulmaa tarkasteltaessa tytäryhtiöiden toiminta ja talous jatkuu vakaana, vaikka hyvinvointialueiden haastava rahoitustilanne vaikuttaa osaltaan myös niiden toimintaan, erityisesti palveluostojen ja niistä haettavien tasapainotusten kautta.

9 Riskienhallinta ja merkittävimmät riskit

Hyvinvointialueen merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä on tunnistettu vuoden 2023 aikana järjestetyissä ylimmän johdon työpajoissa. Osana vuoden 2024 riskienhallintasuunnitelman laatimista tunnistettiin vuoden 2023 hyvinvointialueen ylimmän johdon riskien arviointien yhteenvedon perusteella mahdollisia vuoden 2024 aikana näkyviä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Merkittävimmät tunnistetut riskit ja epävarmuustekijät on lueteltuna alla.

- Taloudellinen riski - Taloudellinen tilanne, sopeutustoimet ja talouden sekä toiminnan yhteensovittamisen tarve aiheuttavat monipuolisesti haasteita hyvinvointialueen toiminnassa.
- Henkilöstöriski - Veto- ja pitovoimatekijät aiheuttavat haastetta toiminnalle. Muutosten yhteydessä myös työhyvinvointiin ja henkilöstön jaksamiseen liittyvät haasteet sekä nimenomaan henkilöstön saatavuus ja kohdentaminen korostuvat riskissä.
- Palvelutuotantoriski - Palvelutuotantoriskissä korostuu muiden riskien heijastevaikutukset palvelutuotannolle sekä suunnitelmien käytäntöön vieminen ja aikataulussa pysyminen.
- Digitaalisen turvallisuuden riski - Informaatiovaikuttamisen, kyberhyökkäysten, hybridiuhkien mahdollisuus sekä tietosuojan tai tietoturvallisuuteen liittyvät riskit korostuvat.
- Kriittisen infrastruktuurin riski - Laajamittaiset häiriöt kriittisissä järjestelmissä tai käyttöhyödykkeiden katkot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa toiminnalle.
- Toimintaympäristöriski - Alati muuttuva toimintaympäristö voi aiheuttaa haasteita myös hyvinvointialueen toiminnalle.

9.1 Selonteko hyvinvointialueen riskienhallinnan järjestämisestä

Pirkanmaan hyvinvointialueen riskienhallinnan järjestäminen perustuu lainsäädännön ja hallintosäädännön lisäksi osaltaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjaan, mutta myös strategian toimeenpano-ohjelmaan ja vuosittain laadittavaan riskienhallintasuunnitelmaan.

Pirkanmaan hyvinvointialueella organisaation riskienhallinnan järjestämistä on lähestytty kokonaisvaltaisesti huomioiden kaikki riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen järjestelyt: koko organisaatioturvallisuuden kokonaisuutta käsitellään yhteisenä toisiinsa vaikuttavana kokonaisuutena hyvinvointialueen kokonaisvaltaisen toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi.

Hyvinvointialueen laajuista riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen yhteistyötä ja selkeyttämistä tavoittelevat turvallisuustyöryhmät saatiin käynnistettyä suunnitellusti sovitulla organisaatioin tasoilla. Organisaatioturvallisuuden yksiköt säännöllisesti yhteen kokoava Turvatiimiverkosto alkoi kokoontua kahden viikon välein tiedonvaihdon tiivistämiseksi ja yhteisen tilannekuvan sekä riskitietoisuuden ylläpitämiseksi. Myös strategian toimeenpanon ja alueelliseen turvallisuussuunnitteluun perustettu sekä osaltaan toimintaympäristöstä kumpuaviin arjen turvan

riskeihin vaikuttava Arjen turvallisuuden -työryhmä nimitettiin pysyväksi alueellisen turvallisuuden kehittämiseen tähtääväksi työryhmäksi.

Sisäisen riskienhallinnan resursoinnin osalta keväällä 2023 hyvinvointialueelle rekrytoitiin riskienhallintapäällikkö. Vuoden aikana erilaisten hyvien käytänteiden jalkauttamista ja kehitystoimintaa lähdettiin toteuttamaan koko organisaation osalta: esimerkiksi ylimmän johdon riskienhallintatyöpajojen yhteydessä hyvinvointialueen toiminnan tavoitteisiin ja tuloksellisuuteen kohdistuvan riskienhallinnan eli kokonaisvaltaisen riskienhallinnan prosessi sidottiin osaksi säännöllistä osavuosisikatsausraportointia ja toiminnan suunnittelua. Näin riskienhallinta kytkeytyy osaksi normaalia johtamista ja toiminnan suunnittelua eikä näy erillisenä ja toiminnasta irrallisena prosessina.

Viivästystä tiettyjen osa-alueiden suunnitellussa jalkauttamisessa tuotti kuitenkin sähköisen riskienhallintaohjelmiston kilpailutus ja sen alkamisen viivästyminen vuodelle 2024. Toisaalta viivästyminen vuoksi vuoden 2023 aikana saatiin laadittua hyvinvointialueen riskienhallinnan yleistiedon ja osaamisen kehittämiseksi koko organisaation henkilöstön käyttöön laadittu Pirkanmaan hyvinvointialueen riskienhallinnan käsikirja.

Riskienhallinnan tietopohjaisuuden tukemisen osalta hyvinvointialueen laajuinen turvallisuuspoikkeamien ilmoittamisjärjestelmä eli HaiPro-järjestelmä saatiin käyttöönotettua kaikkien neljän eri osa-alueen osalta. Erilaisia turvallisuusilmoituksia tehtiin ohjelmiston avulla yhteensä 32 927 kappaletta. Jatkossa HaiPro-järjestelmästä saatavaa dataa on tarkoitus hyödyntää enemmän niin strategisten riskien kuin operatiivisten riskien tunnistamisessa ja käsittelyssä.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden riskienhallinnan osalta merkittävimpinä nostoina vuonna 2023 julkaistuu infektioiden torjuntaan liittyvää ohjeistusta julkaistiin niin sisäisillä kuin ulkoisillakin verkkosivuilla. Myös hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma valmistui joulukuussa ja lääkitysturvallisuutta koskeva ohjeistus julkaistiin sisäisillä verkkosivuilla.

Operatiivisten riskien hallinnan ja käsittelyn tehostamiseksi Valvomo- ja turvapalveluiden vastuuyksikköön perustettiin tekniikan 24/7 Helpdesk-palvelu. Hyvinvointialueen kohteiden osalta otettiin käyttöön myös sähköinen kohdekorttitoiminto, jonka avulla ylläpidetään kohteiden yhteystietoja, ohjataan palvelupyynnöitä ja toteutetaan häiriötilanteiden hallintaa. Häiriötilanteiden hallinnan osalta kohteista laadittiin tekniseen puoleen perustuva kriittisyysluokittelu, joka löytyy myös kohdekorttijärjestelmästä. Tällä luokittelulla muun muassa energian ja veden saantia häiriö- tai säännöstelytilanteissa voidaan kohdentaa eri kohteiden välillä toiminnan jatkuvuuden kriittisyyden mukaisesti ja näin osaltaan tehostaa kriittisen infrastruktuurin riskin hallintaa.

Tietosuojan ja tietoturvallisuuden liittyvää riskienhallintaprosessia kehitettiin vahvasti: vuonna 2023 saatiin valmiiksi useita tietosuojan ja tietoturvallisuuden liittyviä ohjeistuksia, yhteisiä käytänteitä sekä koulutuksia. Myös tietosuojan ja tietoturvan hallintamallin mukaiset työryhmät käynnistettiin. Lisäksi käyttöönotettiin muun muassa hyvinvointialueen lokitietopyyntöprosessi,

tietoturvaloukkausprosessi ja henkilötietojen käsittelyn poikkeuslupaprosessi. Teknisempään puoleen painottuen vuoden 2023 aikana aloitti myös tietoturvalomotoiminta (SOC).

Työturvallisuuden riskienhallinnan osalta työsuojelutoiminnan uudet organisaatorakenteet aluejakoineen, toimijoiden roolituksineen sekä työsuojelutoimikuntien käynnistämisineen saatiin valmiiksi koko hyvinvointialueen laajuudelta. Työsuojelun riskienhallinnan osalta vuoden aikana käyttöönotettiin koko hyvinvointialueen laajuudelta yhteinen riskien arviointien raportointi- ja seurantaohjelmisto. Kemikaaliturvallisuuden osalta Pirkanmaan hyvinvointialue toteutti ensimmäisenä hyvinvointialueena Suomessa EU:n vaatimusten mukaisen di-isosyanaatti-koulutuksen ja lisäksi koko hyvinvointialueella käyttöönotettiin kemikaaliturvallisuuden hallintaohjelmisto Chemical Manager.

Riskienhallintaan liittyy kriittisesti myös varautuminen erilaisten riskien ja uhkien realisoitumiseen sekä organisaation toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen näissäkin tilanteissa. Vuonna 2023 hyvinvointialueella aloitti toimintansa Sisä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus. Sote-valmiuskeskus koordinoi vuoden 2023 aikana sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelman kirjoitustyön ja suunnitelma valmistui tavoiteaikataulussa hyväksyntää varten. Sote-valmiuskeskus osallistui myös kahdeksaan valmiusharjoitukseen ja toimi johdon tukena sekä tilannekuvan ylläpitäjänä kahdessa merkittävässä oikeassa häiriötilanteessa: yksityisten sosiaalipalveluiden lakossa sekä hyvinvointialueen valmiuden noston aikana.

10 Sisäisen valvonnan ja tarkastuksen järjestäminen

10.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa hyvinvointialueen johtamisjärjestelmää sekä johtamisen välineitä, ja niiden tavoitteena on edistää laadukasta johtamista, uhkien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä sekä toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuutta.

Sisäisen valvonnan vastuut ja tehtävät määräytyvät Pirkanmaan hyvinvointialueella hyvinvointialuelain mukaisesti siten, että aluevaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan perusteiden ja hallintosäännön valvonnan määräysten pohjalta aluehallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Aluehallitus on hyväksynyt Hyvän hallinto- ja johtamistavan sekä sisäisen valvonnan ohjeen, missä on kuvattu sisäisen valvonnan tarkoitus ja avattu hallintosääntöä tarkemmin tilivelvollisten, konsernijohdon ja koko henkilöstön sisäisen valvonnan tehtävät ja vastuut. Toimintaa ohjataan myös muilla ohjeistuksilla, prosessien kuvaamisilla, toimivallan delegointipäätöksillä. Vuoden aikana on kehitetty ajankohtaisen tiedon välittämistä työntekijöille. Havaittujen epäkohtien ilmoittamiseen on työntekijällä useita eri kanavia. Huhtikuussa otettiin

käyttöön myös ilmoittajansuojelulain mukainen sisäinen väärinkäytösten ilmoituskanava. Vuoden 2023 aikana on vastaanotettu yksi ilmoitus. Käsittelyryhmä totesi epäilyksen olevan aiheeton.

Sisäisen valvonnan toimivuutta on arvioitu ensimmäisen toimintavuoden aikana johdon eri tasoilla. Uusi organisaatio, integroitavat palvelut, liikkeenluovutuksella siirtyneet työntekijät eri työnantajilta ja talouden pohjatietojen epätäydellisyys ovat esimerkkejä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan haasteista ensimmäisenä toimintavuotena. Havaittuihin puutteisiin on pyritty löytämään ratkaisuja ja uusia menettelyjä. Esimerkiksi henkilöstöhallinnon tuottamia palveluita lähijohtamisen tueksi järjestettiin vuoden alkupuolella maantieteellisen aluejaon mukaan. Organisointi havaittiin pian olevan toimimaton, koska resurssit eivät jakautuneet tuloksellisesti tarpeen mukaan ja henkilöstöhallinnon asiat saattoivat koskea useaa eri aluetta. Organisointia muutettiin vastaamaan palvelulinjojen ja tehtäväalueiden toiminta-alueita, mikä koettiin hyväksi parannukseksi.

Talouspalveluissa ryhdyttiin toimenpiteisiin, kun havaittiin, että eräänntyneiden laskujen summat nousivat korkealle ja pelättiin korkeita viivästyskorkomaksuja johtuen viivästyneestä ostolaskujen käsittelystä. Käsittelynopeutta ja viivästyskorkokuluja seurattiin talouspalveluissa tehostetusti, laskujen asiatarkastusta keskitettiin ja laskujen käsittelijöitä muistutettiin aktiivisesti laskujen käsittelyn ajantasaisuudesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista hyvinvointialueen organisaation eri tasoilla on arvioitu myös itsearvioinnin avulla. Itsearvioinnin toteuttivat erikseen sote-palvelulinjat (4), strategisen ohjauksen toimialueet (7), suurimmat tytäryhtiöt (Coxa, Sydänsairaala, Keiturin sote) sekä pelastustoimen ja tukipalveluiden tehtäväalueet. Sote-palveluiden ja strategisen ohjauksen tehtäväalueet arvioivat johtoryhmissään vielä tehtäväalueensa vastaukset kokonaisuutena.

Itsearvioinnissa vastaajat arvioivat sisäisen valvonnan periaatteisiin kuuluvien väitteiden tilaa omassa toiminnassaan. Arvioitavat osa-alueet ovat sisäisen valvonnan COSO-viitekehyksen mukaisia:

- Ohjausympäristö
- Riskienhallinta
- Valvontatoimenpiteet
- Tieto ja viestintä
- Seuranta ja arviointi

Sisäinen tarkastus koordinoi itsearviointia ja kokosi siitä yhteenvedon.

Merkittäväksi kehittämiskohteeksi tunnistettiin riskienhallinnan osa-alue. Kehittämistarpeina nähtiin menettelyt systemaattiseen riskien arviointiin ja seurantaan. Sisäinen tarkastus on myös arvioinut samoin oman työnsä perusteella. Riskien käsittelyä helpottavaa järjestelmää ei ole käytössä vielä kokonaisvaltaiselle riskienhallinnalle. Raportointijärjestelmien hyödyntäminen arvioitiinkin koko hyvinvointialueella vaativan parannettavaa, jotta johto saa ajantasaista ja luotettavaa tietoa toiminnan häiriöttömyydestä, tavoitteiden saavuttamisesta, toiminnan lainmukaisuudesta ja

riskienhallinnasta. Sote-tehtäväalueella arvioitiin sisäisen valvonnan toimeenpanossa haasteita niissä vastuissa, joissa menettelyt tuotetaan keskitetyissä prosesseissa tai tukipalveluissa. Esimerkiksi tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallintatapa koettiin puutteelliseksi ja vaikeuttavan työtä palvelulinjoilla. Sopimuskokonaisuuden hallintaan tarvittaisiin myös hallintajärjestelmää mikä parantaisi sopimushallinnan sisäistä valvontaa.

10.2 Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Pirkanmaan hyvinvointialue on järjestänyt riippumattoman sisäisen tarkastuksen johdon sisäisen valvonnan järjestämistehtävän tueksi. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida riskiperusteisesti hyvän hallinto- ja johtamistavan, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja tuloksellisuutta.

Sisäinen tarkastus toimii hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa ja raportoi aluehallitukselle ja hyvinvointialuejohtajalle. Aluehallituksen hyväksymässä toimintaohjeessa on määritelty tarkemmin mm. sisäisen tarkastuksen tarkoitus ja tehtävä, vastuu ja asema, toimivalta, tiedonsaantioikeus, toiminta-alue ja raportoinnin menettelytavat.

Hyvinvointialueen sisäisellä tarkastuksella on myös yhteistyösopimus, jossa on sovittu sisäisen tarkastuksen palveluista ja yhteistyöstä toisen hyvinvointialueen kanssa. Sairaanhoidopiireiltä siirtyneellä yhteistyösopimuksella toiminta järjestettiin yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan ja Kanta-Hämeen hyvinvointialueiden kanssa siten, että tarkastuspäälliköiden työpanoksista suurin osa kohdennettiin Etelä-Pohjanmaan ja Kanta-Hämeen sisäisen tarkastuksen tehtäviin. Kanta-Hämeen hyvinvointialue irtautui yhteistyösopimuksesta syksyllä 2023, ja samassa yhteydessä tarkastuspäällikkö irtisanoutui Pirkanmaan hyvinvointialueelta ja siirtyi Kanta-Hämeen työntekijäksi. Yhteistyösopimus päivitettiin vuodenvaihteessa 2023–2024 Etelä-Pohjanmaan ja Pirkanmaan kesken. Syksystä lähtien sisäisellä tarkastuksella on omaa henkilökuntaa sisäisen tarkastuksen johtaja ja sisäinen tarkastaja sekä tarkastuspäällikkö, jonka työpanos kohdennetaan Etelä-Pohjanmaalle. Lisäksi loppusyksystä lähtien sisäinen tarkastus on ostanut tarkastuspalveluita hankintasopimuksella palveluntuottajalta.

Sisäisen tarkastuksen työ on kohdistunut pitkän aikavälin suunnitelman (vuosisuunnittelu 2023–2025) mukaisiin painopistealueisiin. Alkuvuodesta 2023 työ painottui asiantuntijatehtäviin ja loppuvuodesta tarkastus- ja arviointityöhön. Tarkastustyössä keskityttiin riittäviin valvontatoimenpiteisiin talouspalveluissa, johtamisjärjestelmän arvioimiseen henkilöstöhallinnossa ja päätöksenteon luotettavuuden arviointiin hallintopalveluissa. Tarkastusten perusteella havaittiin sisäisen valvonnan osalta kohteita, jotka vaativat parantamista. Tarkastuskohteiden laatimat toimenpideohjelmat ovat asianmukaisia. Tarkastusten valmistuttua tai jo valmisteilla ollessa on lähdetty tekemään muutoksia suositusten mukaisesti. Sisäinen tarkastus on saanut toteuttaa tehtävänsä riippumattomasti (organisatorinen asema, raportointisuhde, tehtävän sisältö).

11 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

11.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Pirkanmaan hyvinvointialueen varsinainen toiminta alkoi 1.1.2023. Hyvinvointialue oli kuitenkin olemassa jo aiemmin, mutta toiminta keskittyi hyvinvointialueen valmisteluun. Tämän vuoksi vuoden 2022 tiedot eivät ole vertailukelpoisia. Ne on kuitenkin esitetty laskelmissa vertailutietoina.

Pirkanmaan hyvinvointialueen toimintatuotot olivat 481,2 miljoonaa euroa ja niillä katettiin 17,5 % toimintakuluista. Toimintatuotoista 233,3 miljoonaa euroa muodostui myyntituotoista ja näistä 149,8 miljoonaa euroa tuli muilta hyvinvointialueilta. Asiakasmaksutuotot olivat 164,5 miljoonaa euroa, joka on noin 6 % toimintakuluista. Tuet ja avustukset muodostivat 58 miljoonaa euroa, joista suurin osa oli valtion erillisrahoituksia hyvinvointialueiden toiminnan käynnistämiseen, kehittämiseen tai ICT-muutoksiin liittyen.

Toimintakulut olivat yhteensä 2 745,6 miljoonaa euroa ja näistä henkilöstökulut muodostivat 1 110 miljoonaa euroa, joka on noin 40 % toimintakuluista. Asiakaspalveluiden ostot olivat 781,1 miljoonaa euroa ja 28 % toimintakuluista. Tämä kuvastaa ulkopuolisen palvelutuotannon osuutta koko toiminnasta. Lisäksi omaan toimintaan sitoutuneita muiden palveluiden ostoja oli 456,6 miljoonaa euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat oli 188,1 miljoonaa euroa, maksetut avustukset 67,2 miljoonaa euroa ja muut toimintakulut 142,6 miljoonaa euroa. Muista toimintakuluista vuokratulot (rakennukset + leasingvuokrat) oli 134,4 miljoonaa euroa.

Toimintakatteeksi muodostui – 2 262,9 miljoonaa euroa. Valtion rahoitus oli 2 163,2 miljoonaa euroa ja se puolestaan kattoi 78,8 % toimintakuluista. Hyvinvointialue sai rahoitustuottoja 9,8 miljoonaa euroa enemmän kuin sillä oli rahoituskuluja. Rahoitustuottojen taustalla oli erityisesti konsernitilille maksettavat korot sekä osinkotuotot.

Hyvinvointialueen vuosikatteeksi muodostui -89,9 miljoonaa euroa. Vuosikate oli negatiivinen, joten se ei riittänyt kattamaan lainkaan poistoja. Poistojen jälkeen tilikauden tulokseksi muodostui -136,5 miljoonaa euroa ja tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden 2023 alijäämäksi muodostui -136,5 miljoonaa euroa. Asukaslukuun suhteutettuna alijäämää oli 259 euroa per asukas.

**PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE
TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT**

	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	481 211	23 358
Valmistus omaan käyttöön	1 509	
Toimintakulut	-2 745 647	23 352
TOIMINTAKATE	-2 262 927	6
Valtion rahoitus	2 163 186	
Rahoitustuotot ja -kulut	9 837	1
Korkotuotot	11 215	1
Muut rahoitustuotot	7 596	
Korkokulut	-8 140	
Muut rahoituskulut	-834	
VUOSIKATE	-89 904	6
Poistot ja arvonalentumiset	-46 639	-6
TILIKAUDEN TULOS	-136 543	0
Tilinpäätössiirrot	90	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-136 453	0
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,5 %	100 %
Vuosikate/Poistot, %	-192,8 %	100 %
Vuosikate, euroa/asukas	-170	
Alijäämä / asukas	-259	
Hyvinvointialueen asukasmäärä	527 478	

Vuonna 2022 valtionavustus kattoi kaikki valmisteleavan toimielimen kulut.

11.2 Rahoitusasema ja sen muutokset

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääasiassa valtion rahoitukseen. Rahoituksen riittävyttä toimintaan ja investointeihin tarkastellaan rahoituslaskelman kautta. Vertailuvuoden 2022 rahoituksen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, mutta vuoden 2023 rahoituksen ensimmäinen erä maksettiin hyvinvointialueille jo vuoden 2022 puolella, jonka vuoksi hyvinvointialueen kassavarat olivat korkeat jo siirtohetkellä 31.12.2022. Hyvinvointialueelle siirtyi 1.1.2023 myös Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kassavarat ja sen vuoksi kassavarat eroavat 31.12.2022 tilanteesta.

Hyvinvointialueen vuosikate oli - 89,9 miljoonaa euroa ja se eri riittänyt kattamaan investointimenoja lainkaan. Investointimenoja oli yhteensä 51,2 miljoonaa euroa. Tulorahoituksen korjauserät olivat n. 2,3 miljoonaa euroa ja muodostuivat pääosin potilasvakuutusmaksujen pakollisten varausten purusta. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja oli 0,7 miljoonaa euroa ja ne liittyivät suurimmilta osin hyvinvointialueen alkuvaiheiden liikkeenluovutuksiin Tuomi Logistiikka Oy:n, Istekki Oy:n ja Pirkanmaan Voimia Oy:n kanssa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli yhteensä 142,6 miljoonaa euroa negatiivinen ja menoja on jouduttu kattamaan olemassa olleita hyvinvointialueelle

siirtyneitä kassavaroja hyödyntämällä sekä nostamalla lainaa. Investointien tulorahoitusosuus oli - 176 %.

Rahoituksen rahavirta oli 5,4 miljoonaa euroa. Antolainasaamisten vähennys oli 0,6 miljoonaa euroa ja koostui Tays Sydänkeskus Oy:n, Tullinkulman työterveys Oy:n ja Tuomi Logistiikka Oy:n antolainoista. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin tilikaudella 70 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja voi nostaa vain investointimenoihin. Lainoja nostettiin markkinatilanteen vuoksi alkuvuodesta etupainotteisesti ja investointimenojen alittumisen johdosta nostettujen lainojen määrä ylitti investoinnit 19 miljoonalla eurolla. Nämä ennakkoon nostetut lainat käytetään vuoden 2024 investointien rahoittamiseen. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 36,7 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisten lainojen muutos oli 10,9 miljoonaa euroa. Ne muodostuvat konsernitiliveloista. Oman pääoman muutokset olivat 0,4 miljoonaa euroa ja muodostuivat Jämsän ja Punkalaitumen peruspääomien siirrosta hyvinvointialueiden välillä. Muut maksuvalmiuden muutokset olivat - 17,2 miljoonaa euroa ja ne muodostuivat toimeksiantojen varojen muutoksista, saamisten muutoksista sekä korottomien velkojen muutoksista.

Lainanhoitokate jää negatiivisen vuosikatteen vuoksi negatiiviseksi laskennallisen lainanhoitokatteen ollessa -1,4. Se on yksi mittari hyvinvointialueiden talouden tarkasteluun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kaikkiaan rahavarojen muutos tilikaudella oli -137,2 miljoonaa euroa ja 31.12.2023 rahavarat olivat 150,9 miljoonaa euroa. Kassan laskennallinen riittävyys on noin 20 päivää. Vuoden 2024 ensimmäinen rahoituserä maksettiin heti vuoden alussa ja sen vuoksi kassatilanne on riittävällä tasolla.

**PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT**

	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-89 904	6
Tulorahoituksen korjauserät	-2 283	
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-51 178	-64
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	745	
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-142 620	-58
Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys	613	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 717	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-10 881	
Oman pääoman muutokset	-374	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-17 224	190 985
Rahoituksen rahavirta yhteensä	5 417	190 985
Rahavarojen muutos	-137 203	190 927
Rahavarat 31.12.	150 894	192 356
Rahavarat 1.1.	288 097	1 429
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 3 vuodelta, €	-142 685	-65 588
Investointien tulorahoitus, %	-175,7 %	9,2 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-1,4	
Lainanhoitokate	-1,8	
Kassan riittävyys, pv	19	2 998
Hyvinvointialueen asukasmäärä	527 478	

Tunnuslukujen kaavat:

Investointien tulorahoitus, % = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennall lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv) = 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

11.3 Tase ja sen muodostuminen

Tase ja sen tunnusluvut kuvaavat hyvinvointialueen omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Pirkanmaan hyvinvointialueen varsinainen toiminta on alkanut 1.1.2023. Taseen vertailutieto vuodelta 2022 kuvaa valmistelun aikaisen toiminnan tasetta, eikä ole sen vuoksi vertailukelpoinen. Pirkanmaan hyvinvointialueen avaavasta taseesta on päätetty aluevaltuustossa (4.12.2023 §152) ja se muodostuu Pirkanmaan hyvinvointialueen valmistelun aikaisesta taseesta (tilinpäätös 31.12.2022), Pirkanmaan sairaanhoitopiirin taseesta (tilinpäätös 31.12.2022) sekä kunnilta hyvinvointialueelle siirtyneistä vastuista ja omaisuudesta.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto on antanut kirjauksia koskien tarkentavia ohjeita. Ohjeistuksen mukaan hyvinvointialueelle siirtyvät omaisuus- ja pääomaerät kirjataan alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023. Tilinavaukseen kirjaamisen tarkoituksena on, että omaisuus- ja pääomaerien siirtoja ei esitetä vuoden 2023 liiketapahtumina talousarvion toteutumisvertailussa eikä rahoituslaskelmassa. Kirjanpitolain mukaan (3:3.1 § kohta 5) tilinavauksen tulee perustua edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen. Pirkanmaan hyvinvointialueen avaavassa taseessa taseen loppusummaksi muodostui 1 020,7 miljoonaa euroa ja peruspääomaksi 84,2 miljoonaa euroa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen taseen loppusumma 31.12.2023 oli 937,6 miljoonaa euroa.

Pysyvien vastaavien kokonaismäärä on 596,4 miljoonaa euroa muodostuen aineettomista hyödykkeistä (3,4 miljoonaa euroa) sekä aineellisista hyödykkeistä (568,5 miljoonaa euroa). Aineettomat oikeudet ovat pienentyneet avaavasta taseesta 5,9 miljoonaa euroa johtuen poisto-ohjelman mukaisista poistoista sekä UNA-yhteistyön loppumiseen liittyvästä kertapoistosta. Aineelliset hyödykkeet muodostuvat suurimmaksi osaksi sairaanhoitopiiriltä siirtyneestä omaisuudesta ja rakennuskannasta. Kunnista siirtyi omaisuutta noin 10 miljoonan euron edestä. Sijoitusten kokonaismäärä on 24,5 miljoonaa euroa ja se muodostuu lähes täysin sairaanhoitopiiristä siirtyneistä omistuksista. Toimeksiantojen varat ovat 0,2 miljoonaa euroa ja muodostuvat puolestaan kunnista siirtyneistä lahjoituksista. Vaihtuvia vastaavia on yhteensä 341 miljoonaa euroa. Näistä vaihto-omaisuutta on 8,5 miljoonaa euroa koostuen kokonaisuudessaan sairaala-apteekin varastoista. Saamisia on 181,6 miljoonaa euroa muodostuen erityisesti myyntisaamisista (56,9 miljoonaa euroa), siirtosaamisista (99,1 miljoonaa euroa, joista suurin osa valtiolta erilaisiin hankerahoituksiin liittyen) sekä muista saamisista 25,6 miljoonaa euroa. Rahoja ja pankkisaamisia oli 31.12.2023 yhteensä 150,9 miljoonaa euroa. Avaavassa taseessa rahavaroja oli 288,1 miljoonaa euroa ja alijäämäinen vuosi laski kassaa merkittävästi. Avaavassa taseessa oli mukana jo vuoden 2022 lopussa maksettu ensimmäinen erä vuoden 2023 rahoituksesta sekä sairaanhoitopiiriltä siirtyneet kassavarat.

Taseen vastattavien ryhmässä oma pääoma oli negatiivinen -52,6 miljoonaa euroa. Se johtui vuoden 2023 alijäämästä, joka oli 136,5 miljoonaa euroa. Peruspääoma oli 83,8 miljoonaa euroa. Avaavassa taseessa peruspääoma oli 84,2 miljoonaa euroa ja se pieneni tilikaudella 0,4 miljoonaa euroa.

Muutokset johtuivat hyvinvointialueen muodostumiseen liittyneistä kuntamuutoksista, joissa entinen sairaanhoitopiiri ja tuleva hyvinvointialue eivät säilyneet ennallaan. Punkalaitumen kunta siirtyi hyvinvointialueudistuksen yhteydessä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueelta Pirkanmaan hyvinvointialueelle ja Jämsän kaupunki siirtyi Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alueelta Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Nämä siirrot korvattiin hyvinvointialueiden välillä rahalla kuntien entisten sairaanhoitopiirin peruspääomaosuuksien suuruusina ja näitä vastaavat kirjaukset on tehty hyvinvointialueiden peruspääomaa vasten vasta vuoden 2023 aikana, joten ne puuttuvat avaavasta taseesta, mutta näkyvät peruspääoman muutoksina vuoden 2023 aikana.

Poistoeroa on 0,8 miljoonaa euroa liittyen Taysin R-rakennukseen. Pakollisia varauksia on 24,3 miljoonaa euroa ja niistä suurimman osan muodostaa potilasvahinkovastuu. Toimeksiantojen pääomia oli yhteensä 14,9 miljoonaa euroa. Ne muodostuivat pieneltä osin kunnilta siirtyneistä ja vuoden 2023 aikana saaduista lahjoitusvaroista sekä suurimmalta osin muista toimeksiantojen pääomista (13,7 miljoonaa euroa).

Vierasta pääomaa on taseessa yhteensä 950,3 miljoonaa euroa. Tästä pitkäaikaista on 439,3 miljoonaa euroa ja lyhytaikaista 511,0 miljoonaa euroa. Lainakanta on kaikkiaan 500,9 miljoonaa euroa, joista korollista ulkopuolista lainaa on 478,1 miljoonaa euroa ja konsernitilivelkaa 22,8 miljoonaa euroa. Ostovelkoja oli tilinpäätöshetkellä yhteensä 149,4 miljoonaa euroa, muita velkoja 22,1 miljoonaa euroa ja siirtovelkoja 276,8 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueen omavaraisuusaste on negatiivinen (-5,5 %) johtuen oman pääoman negatiivisuudesta. Se ei kerro kovin hyvää hyvinvointialueen tilanteesta, sillä omavaraisuusaste mittaa hyvinvointialueen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Tämä on kuitenkin ensimmäisen toimintavuoden luku ja syntynyt alijäämä tavoitellaan katettavaksi vuoden 2026 loppuun mennessä. Suhteellinen velkaantuneisuus on 35,9 % ja se kertoo siitä, kuinka paljon hyvinvointialueen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Kun omavaraisuusaste on tilinpäätöksessä ainakin väliaikaisesti negatiivinen, niin suhteellinen velkaantuneisuus on ehkä parempi tunnusluku kuvaamaan hyvinvointialueen kykyä suoriutua velkojen takaisinmaksusta tulorahoituksellaan. Kertynyt alijäämä 136,5 miljoonaa euroa on asukaslukuun suhteutettuna 259 euroa per asukas ja hyvinvointialueen lainakanta 950 euroa per asukas.

PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022		2023	2022
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	596 379	67	OMA PÄÄOMA	-52 637	
Aineettomat hyödykkeet	3 354		Peruspääoma	83 806	
Aineettomat oikeudet	2 541		Muut omat rahastot	9	
Muut pitkävaikutteiset menot	804		Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-136 452	
Ennakkomaksut ja keskener. hyödykkeet	9				
			POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	827	
Aineelliset hyödykkeet	568 515	48	Poistoero	827	
Maa- ja vesialueet	13 004				
Rakennukset	365 475		PAKOLLISET VARAUKSET	24 296	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 768		Muut pakolliset varaukset	24 296	
Koneet ja kalusto	50 269	48			
Muut aineelliset hyödykkeet	464		TOIMEKSIANT. PÄÄOMAT	14 860	
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	118 535		Lahjoitusrahastojen pääomat	1 193	
			Muut toimeksiantojen pääomat	13 667	
Sijoitukset	24 510	19			
Osakkeet ja osuudet	22 176	19	VIERAS PÄÄOMA	950 284	194 382
Muut lainasaamiset	1 443		Pitkäaikainen vieras pääoma	439 305	
Muut saamiset	891		Lainat rahoitus- ja vakuutuslait	285 121	
			Lainat muilta luotonantajilta	153 473	
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	240		Muut velat	711	
Lahjoitusrahast. erityiskatteet	240				
			Lyhytaikainen vieras pääoma	510 979	194 382
VAIHTUVAT VASTAAVAT	341 011	194 314	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait	30 433	
Vaihto-omaisuus	8 455		Lainat muilta luotonantajilta	31 919	
Aineet ja tarvikkeet	8 455		Saadut ennakot	385	
			Ostovelat	149 376	5 763
Saamiset	181 662	1 958	Muut velat	22 112	325
Pitkäaikaiset saamiset	44		Siirtovelat	276 754	188 293
Lainasaamiset	43				
Muut saamiset	1		VASTATTAVAA YHTEENSÄ	937 630	194 382
Lyhytaikaiset saamiset	181 618	1 958	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Myyntisaamiset	56 900	44	Omavaraisuusaste, %	-5,5 %	
Lainasaamiset	40		Suhteellinen velkaantuneisuus, %	35,9 %	
Muut saamiset	25 611	1 903	Kertynyt yli/alijäämä, 1 000 €	-136 453	
Siirtosaamiset	99 067	11	Kertynyt yli/alijäämä, € / asuk.	-259	
			Lainakanta 31.12., 1 000 €	500 945	
Rahat ja pankkisaamiset	150 894	192 357	Lainakanta 31.12., € / asuk.	950	
			Lainat ja vuokravastuut, 31.12.,1000 €	1167 930	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	937 630	194 382	Lainat ja vuokravastuut, € / asuk.	2 214	
			Lainasaamiset, 1 000 €	1 443	
			Hyvinvointialueen as. 31.12.	527 478	

Tunnuslukujen kaavat:

Omavaraisuusaste, % = $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaeht. var.}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas = $[\text{Edellisten tilikausien yli-/alijäämä} + \text{Tilikauden yli-/jäämä}] / \text{Hyvinvointialueen asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12. = Joukkovelkakirjalain + Lainat rahoitus- ja vakuutuslait + julkisyht. + muilta luotonantajilta

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Lainakanta 31.12. + Vuokravastuut

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

12 Hyvinvointialueen kokonaistulot ja -menot

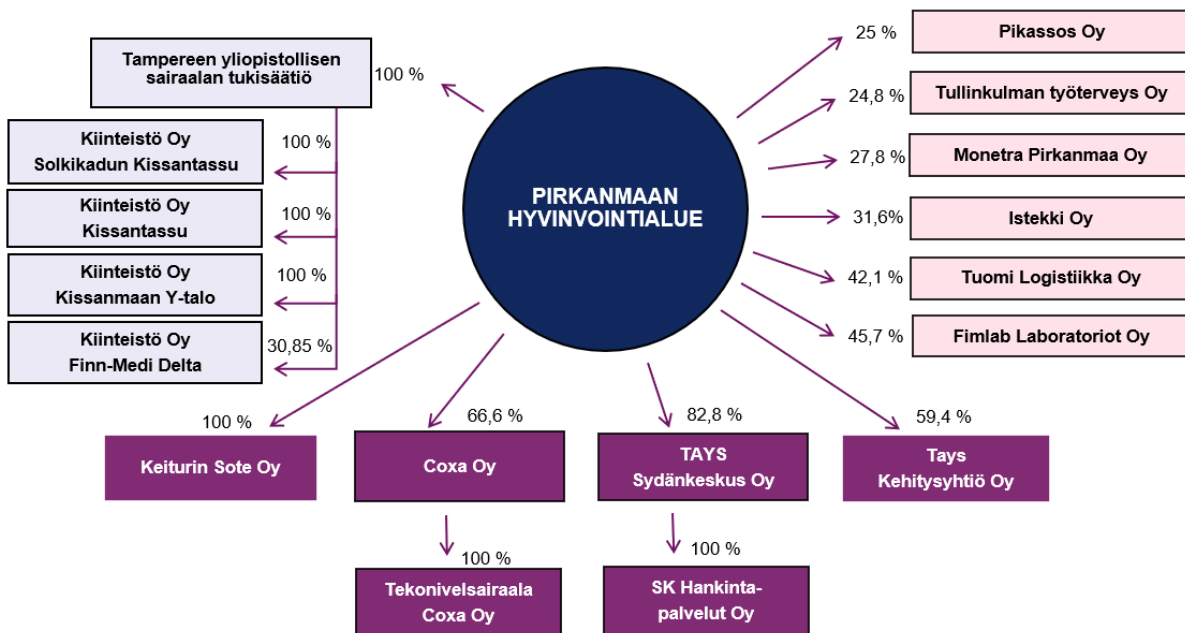
TULOT	€	MENOT	€
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	481 210 978,90	Toimintakulut	2 745 646 985,04
Valtion rahoitus	2 163 185 602,41	Valmistus omaan käyttöön	-1 509 493,32
Korkotuotot	11 214 852,07	Korkokulut	8 140 006,39
Muut rahoitustuotot	7 596 361,72	Muut rahoituskulut	<u>833 964,68</u>
Tulorahoituksen korjauserät:		Tulorahoituksen korjauserät:	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	<u>-46 487,30</u>	+/- Pakollisten varausten muutos	2 431 237,37
		Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-194 262,40
Investoinnit		Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	745 041,37	Investointimenot	51 177 955,26
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	613 333,34	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	36 717 441,74
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 000 000,00	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	10 880 913,61
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	373 886,00
Kokonaistulot yhteensä	2 734 519 682,51	Kokonaismenot yhteensä	2 854 498 634,37
Kokonaistulot	2 734 519 682,51		
Kokonaismenot	<u>2 854 498 634,37</u>		
	-119 978 951,86		
Muut maksuvalmiuden muutokset	17 224 440,52		
Rahavarojen muutos	<u>-137 203 392,38</u>		
	-119 978 951,86		

13 Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous

13.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Pirkanmaan hyvinvointialueen konserni muodostuu Pirkanmaan hyvinvointialueesta sekä tytäryhteisöistä, joita vuoden 2023 lopussa olivat Coxa Oy, Keiturin Sote Oy, Tays Kehitysyhtiö Oy, TAYS Sydänkeskus Oy ja Tampereen yliopistollisen sairaalan tukisäätiö.

Konserniin kuuluvia osakkuusyhtiöitä vuoden 2023 lopussa olivat laboratoriopalveluita tuottava Fimlab Laboratoriot Oy, hankinta- ja logistiikkapalveluita tuottava Tuomi Logistiikka Oy, ICMT-palveluita tuottava Istekki Oy, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita tuottava Monetra Pirkanmaa Oy, työterveyspalvelut tuottava Tullinkulman Työterveys Oy sekä Pikassos Oy, joka toimii Sosiaalialan osaamiskeskuksena Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Satakunnassa edistään sosiaalialan osaamista yhteistyöllä hyvinvointialueiden, kuntien, oppilaitosten ja yliopiston kanssa.

Kuva 3. Pirkanmaan hyvinvointialueen omistusosuudet tytä- ja osakkuusyhteisöistä vuoden 2023 lopussa sekä yhtiöiden sisäinen rakenne.

13.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla hyvinvointialue omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjaus voi liittyä muun muassa perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, palvelujen tuottamista koskeviin ja muihin sopimukseen, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen hyvinvointialuetta eri yhteisöissä edustaville henkilöille, muuhun hyvinvointialueen määräysvallan käyttöön sekä muihin vastaaviin seikkoihin.

Omistajaohjauksella on huolehdittava, että hyvinvointialueen tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin kokonaisuus. Omistajan tulee varmistaa palvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu, vaikuttavuus sekä kustannustehokkuus. Lisäksi omistajan tulee varmistaa avoimuus ja viestintä sekä palvelujen käyttäjien ja hyvinvointialueen osakkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen.

Laki hyvinvointialueesta määrittelee hyvinvointialueen omistajaohjauksen, tytäryhteisöjen ohjauksen ja konsernijohtoon. Lisäksi hyvinvointialueen hallintosäännössä täsmennetään toimielinten ja viranhaltijoiden rooleja.

Aluevaltuusto vastaa tytäryhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista, konserniohjeesta, omistajaohjauksen periaatteista sekä konsernirakenteen muutoksista. Muutoin konsernijohto vastaa hyvinvointialuekonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä. Konsernijohtoon kuuluvat aluehallitus, hyvinvointialueen johtaja ja konsernipalvelujohtaja. Aluehallituksen alaisuudessa toimii konserni- ja toimitilajaosto. Toimielinten ja viranhaltijoiden vastuut määritellään tarkemmin hallintosäännössä.

Hyvinvointialue ohjaa konsernin tytäryhteisöjä sekä soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjä aluevaltuuston hyväksymillä omistajaohjauksen periaatteilla ja konserniohjeella. Konserniohjeessa annetaan määräykset muun muassa hyvinvointialuekonsernin talouden suunnittelusta ja raportoinnista, riskienhallinnan järjestämisestä, velvollisuudesta hankkia hyvinvointialueen kanta asiaan ennen päätöksentekoa sekä hallitusjäsenten nimittämisestä.

Hallintosäännön ja konserniohjeen lisäksi keskeisiä konsernin toimintaa ohjaavia dokumentteja hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohje sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -ohje.

Tytäryhtiöt raportoivat toiminnasta ja taloudesta operatiiviselle konserniryhmälle kuukausittain, osakkuusyhtiöt raportoivat neljä kertaa vuodessa. Konserni- ja toimitilajaosto käsittelee yhtiöiden raportointia säännöllisesti. Lisäksi kaksi kertaa vuodessa käydään tytäryhtiöiden kanssa konserniyhtiöneuvottelut, joissa paneudutaan yhtiöiden toiminnan ja talouden keskeisiin kysymyksiin. Viime kädessä tarkastuslautakunta ja aluevaltuusto arvioivat aluevaltuuston yhtiöille asettamien tavoitteiden toteutumista.

Tytäryhteisöjen tavoitteet

Talousarviossa asetetaan tytäryhteisöille seuraavan vuoden toiminnan ja talouden tavoitteet.

Tytäryhteisöjen tavoitteet vuodelle 2023 olivat:

Coxa Oy

Tavoite vuodelle 2023	Saavutettiinko tavoite
Tilikauden tulos (verojen jälkeen) on 2,4 miljoonaa euroa	+
Pirkanmaan hyvinvointialueelle kohdistuva kustannus on 27,53 miljoonaa euroa	+
Asiakastyytyväisyys toteutuu tavoitteen mukaisesti (tavoite: NPS yli 90, "Kuinka todennäköisesti suosittelisit Coxaa parhaalle ystävällesi, jos hän tarvitsee tekonivelleikkausta")	+

Keiturin Sote Oy

Tavoite vuodelle 2023	Saavutettiinko tavoite
Tilattujen palveluiden toteuttaminen laadukkaasti hoitotakuun ja muiden lakisääteisten velvoitteiden mukaisesti	+
Sovitussa talousraamissa pysyminen	+

Tays Kehitysyhtiö Oy

Tavoite vuodelle 2023	Saavutettiinko tavoite
Tilikauden tulos on nollatulos	+
Saavutetaan hankinnoissa, asiakaspalveluprosesseissa ja koulutuksessa yhteisesti muiden omistajien kanssa asetetut tavoitteet (lukuun ottamatta Osaajapoolin liikkuvuussopimusten yhteismäärää, jossa toisaalta saatiin valmiiksi ensimmäinen YTA tasoinen erikoislääkärien ostopalvelukilpailutus.)	-

Tays Sydänkeskus Oy

Tavoite vuodelle 2023	Saavutettiinko tavoite
Tilikauden tulos (verojen jälkeen) on 2,0 miljoonaa euroa	+
Pirkanmaan hyvinvointialueelle kohdistuva myynti on 59,34 miljoonaa euroa. Pirkanmaan hyvinvointialueelle kohdistuvien myynnin alittuessa tai ylittyessä sovelletaan tavoitekustannusmallia.	+ / -
Asiakastyytyväisyys toteutuu tavoitteen mukaisesti (tavoite: NPS yli 90, "Kuinka todennäköisesti suosittelisit Tays Sydänsairaala parhaalle ystävällesi, jos hän tarvitsee hoitoa sydänsairauksiin")	+

Tays Tukisäätiö

Tavoite vuodelle 2023	Saavutettiinko tavoite
Säätiön varoja sijoitetaan tuottavasti maltillisella riskitasolla	+
Säätiön omistamien kiinteistöjen kunto säilyy ja vuokratasoa arvioidaan säännöllisesti	+
Säätiön vastaanottamia lahjoitus- ja testamenttivaroja kohdennetaan lahjoittajien määräämiin tarkoituksiin ja raportointi vastaanotetuista varoista suoritetaan sovitun aikataulun ja viranomaismääräysten mukaisesti.	+

13.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tilikauden 2023 aikana tehtiin kaksi merkittävää konsernirakenteeseen vaikuttavaa päätöstä. Aluevaltuusto päätti, että Tays Kehitysytio Oy puretaan. Yhtiön toiminta päättyi vuoden 2023 lopussa ja yhtiö puretaan vuoden 2024 aikana. Lisäksi aluevaltuusto päätti hankkia Tampereen kaupungilta Tuomi Logistiikka Oy:n osakkeita siten, että Tuomi Logistiikka Oy:stä tulee Pirkanmaan hyvinvointialueen tytäryhtiö. Tytäryhtiöasema toteutuu todennäköisesti vuoden 2024 alkupuolella, kun Tampereen kaupunki on tehnyt asiaa koskevat päätökset.

Hyvinvointialue merkitsi tilikauden 2023 aikana Hyvinvointialue Hyvil Oy:n osakkeita omistusosuuden ollessa n. 4,2 %. Lisäksi omistusosuus Coxa Oy:stä nousi 62,3 %:sta 66,6 %:iin.

Coxa Oy

Coxalle asetetut tavoitteet toteutuivat. Tulos verojen jälkeen oli 6,16 miljoonaa euroa, Pirkanmaan hyvinvointialueelle kohdistuva kustannus 26,9 miljoonaa euroa ja NPS keskimäärin 98.

Vuoden 2023 toiminnan keskeisin tekijä oli leikkauksien korkea tarve ja kysyntä (lähetteet +19 %), toisaalta jo valmiiksi pidentyneet hoitojonot. Pirkanmaan hyvinvointialueella leikkausten määrä nousi 5 % vrt. edellinen vuosi, mutta kysyntää oli vielä enemmän, joten hoitojonot kasvoivat myös Pirkanmaalla.

Laskutuksesta (eur) 42 % oli pirkanmaalaisia (Pirkanmaan hyvinvointialue), 12 % YTA (muut osakkaat) ja vapaan hoitopaikan valinnan (VHV) osuus 45 % VHV (sis. myös YTA:n VHV potilaat). Loppuosa mm. yksityistä ja TAYS-palvelutoimintaa.

Coxa lisäsi kapasiteettia elokuussa 2023 ottamalla käyttöön rakennuksestaan Pirkanmaan hyvinvointialueen Suupoliilta vapautuneet tilat, uudistettuihin tiloihin tuli mm. 2 uutta leikkaussalia ja päiväkirurginen yksikkö. Samalla päivitettiin välinehuollon tiloja vastaamaan lisäkysyntään. Vuoden 2023 tärkeimmät digi- ja It-kehityshankkeet olivat digitaalinen hoitopolku, videovastaanotto ja tekonivelseurantajärjestelmän (Core) uudistaminen.

Yhtiön riskienhallintasuunnitelma päivitettiin keväällä 2023 ja keskeisissä riskeissä hallinta on pääosin riittävällä tasolla. Lähihistoria on osoittanut, että pandemia-sota-tyyppisiä riskejä on syytä painottaa aiempaa huomattavasti enemmän ja tältä osin riskien hallinta- ja varautumissuunnitelmia on myös päivitetty. Coxassa on käytössä sama riskienhallintaohjelmisto (Granite) kuin Pirkanmaan hyvinvointialueella. Laaturjestelmän (ISO9001) vuosiauditointi tehtiin syyskuussa 2023.

Uusi sote-lainsäädäntö vaikutti toimintaympäristöön. Lain mukainen etäpolien toiminnan sääntely (käytännössä niiden lopettaminen Pirkanmaan hyvinvointialueen ulkopuolelta), pandemiariskit ja potilaskäyttäytymisen muutokset huomioiden, edellä mainittu digitaalisen hoitopolun rakentaminen oli yksi kehitystyön painopisteistä 2023.

Keiturin Sote Oy

Keiturin Sote Oy tuottaa Pirkanmaan hyvinvointialueen tilauksen mukaiset palvelut.

Henkilöstökulut ovat melkein 80 % kaikista kuluista ja se on merkittävin talouden riskitekijä. Vuoden 2023 talousarvion omistaja päätti vuoden 2022 talousarvio + 3,5 %. Palkankorotukset sekä TES:n ns. kertaerän maksu yhdessä ylittivät selvästi budjetin mukaisen varautumisen. Toimintaa tehostettiin ja osa saatiin katetuksi. Sen sijaan Pirkanmaan hyvinvointialueen tekemään palkkojen harmonisointiin ei ollut resursseja.

Pirkanmaan hyvinvointialue siirsi Keiturin Sotelle talousarvioon aikaisemmin kuulumattomia kotihoidon kustannuksia lähes 1 miljoonaa euroa. Näihin ei saatu talousarviomuutosta. Vuoden 2022 toteumaan verrattuna talousarvio oli 1 % suurempi ja se toteutui 2,4 % ylityksellä, kun verrataan täysin samoja kustannuseriä vuosien välillä.

Tays kehitysyhtiö Oy

Yhtiö operatiivinen toiminta päättyi vuoden 2023 lopussa. Yhtiö pääosin saavutti vuodelle 2023 asetetut tavoitteet.

Tulos on lievästi voitollinen ja omistajien kanssa sovitut kehittämistavoitteet saavutettiin tai ylitettiin lukuun ottamatta Osaajapoolin liikkuvuussopimusten yhteismäärää, jossa toisaalta saatiin valmiiksi ensimmäinen YTA tasoinen erikoislääkärien ostopalvelukilpailutus. Lisäksi uutena toimintana otettiin käyttöön erikoislääkärikoulutukseen tarkoitettu EVAL-applikaatio. Huomioon otettavaa on, että Tays Kehitysyhtiö Oy:n purkamispäätöksen myötä toimintaa supistettiin jo palvelusopimuskauden aikana. Tämän vuoksi palvelusopimuslaskutus pieneni budjetoitua pienemmäksi.

Loppuvuodesta panostettiin merkittävästi myös yhtiön piirissä käynnistyneen yhteistyön jatkuvuuden turvaamiseen osakkaiden välisenä viranhaltijatyönä. Koko yhtiön aikaisesta toiminnasta laadittiin oma toimintakertomus jatkosuosituksineen.

Toiminnan jatkuvuusriski realisoitui osakkaiden päätettyä siirtää yhteistyö jatkossa sisäiseksi toiminnaksi. Henkilöstöriski on ollut merkittävin yhtiön omassa vaikutuspiirissä olevista asioista. Yhtiö

kykeni hyvällä johtamisella pitämään asiantuntijat ja jatkamaan palvelusopimusten toteutusta sovitusti purkamispäätöksestä huolimatta.

Tampereen yliopistollisen sairaalan tukisäätiö

Tampereen yliopistollisen sairaalan tukisäätiön (Tays tukisäätiön) tarkoituksena on edistää ja tukea Tampereen yliopistollisen sairaalan toimintaa ja henkilöstön ammattiosaamista sekä lääketieteen, terveystieteiden ja muiden Tampereen yliopistollisen sairaalan toimintaan liittyvien tieteenalojen tutkimusta ja opetusta. Lisäksi säätiön tarkoituksena on sääntöjensä mukaisesti edistää Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alueen sairaanhoitolaitosten toimintaedellytyksiä sekä alueen väestön terveyttä ja hyvinvointia. Tukisäätiön hallitus aloitti vuoden 2023 aikana sääntöjensä muuttamisen vastaamaan hyvinvointialueen organisaatiota.

Tays tukisäätiölle asetetut tavoitteet toteutuivat. Tukisäätiö tuki terveystieteellistä tutkimusta rahoittamalla tutkimustoimintaa 350.000 eurolla niin, että tutkimusrahoitus oli Taysin tai sen tytäryhtiöiden henkilökuntaan kuuluvien tutkijoiden haettavana. Hakemukset arvioi ryhmä, joka koostui pääosin Taysin erityisvastuualueen tiedetoimikunnan jäsenistä. Arviointi tehtiin noudattaen valtion tutkimusrahoituksen hakemusten arviointiperiaatteita. Rahoitusta myönnettiin 75 hakijasta 32:lle.

Tukisäätiöllä on sijoituksia 4,007 miljoonan euron verran osakkeissa, korkosijoituksissa ja kiinteistörahastoissa. Varainhoidon päätöksissä on tehty yhteistyötä UB Pankkiiriliike Oy:n kanssa. Säätiön hallitus on seurannut kokouksissaan sijoitusten tilannetta. On pidetty tärkeänä, että sijoitustoiminta on vastuullista ja eettisesti kestävä. Korkean riskin sijoituksia on vältetty.

Säätiö omistaa Tampereen yliopistolle vuokratun Arvo 1 -rakennuksen. Tays tukisäätiöllä on omistuksessa henkilökunnalle vuokrattavia asuntoja hallinnoivien kiinteistöosakeyhtiöiden Kissanmaan Y-talo, Solkikadun Kissantassu ja Kissantassu koko osakekanta. Lisäksi säätiö omistaa Kiinteistöosakeyhtiö Finn-Medi Deltan osakkeita. Säätiön hallitus on toimintavuoden aikana saanut selonteon kiinteistöjen kunnosta ja vuokratasoista.

Tukisäätiö myönsi lahjoitus- ja testamenttivaroista sekä säätiön toimintatuotoista avustuksia vuonna 2023 yhteensä 1 009 560 euroa. Säätiön hallitus on ensin hyväksynyt lahjoitusten ja testamenttien tarkoituseräysten mukaiset käyttösunnitelmat, minkä jälkeen kehittämishankkeet ja hankinnat on voinut toteuttaa. Toimintavuoden lopussa toimintayksiköt ovat laskuttaneet säätiötä toteutuneen käytön mukaisesti.

Tays tukisäätiö vastaanotti Raimo Anttilan taidekokoelman vuoden 2023 alussa. Säätiö nimesi Raimo Anttilan taidetoimikunnan koordinoimaan kokoelman hoitoa, hankintojen toteuttamista sekä muita kokoelmaan liittyviä toimenpiteitä.

TAYS Sydänkeskus Oy

Saapuneiden läheteiden määrä oli 5,7 % ja toteutuneiden hoitosuoritteiden määrä 2,6 % edellisvuotta suurempi. Potilaiden suositteluhaluus NPS oli 94 ja henkilöstön eNPS 35. Sydänsairaala saavutti Pirkanmaan hyvinvointialueen yhtiölle asettamat tavoitteet vuonna 2023.

Konsernin tilikauden 2023 liikevaihto oli 126,0 miljoonaa euroa (2022: 119,3 miljoonaa euroa) ja konsernin tilikauden 2023 tulos 3,4 miljoonaa euroa (2022: 3,2 miljoonaa euroa). Konsernin investoinnit toteutuivat noin suunnitellusti. Maksuvalmiussuhde (0,9) sekä omavaraisuusaste (39,4 %) olivat tilikauden päättyessä tyydyttävät. Konsernin taloudellinen asema on tilikauden päättyessä vakaa.

Pirhan oman alueen potilaiden hoidon tavoitekustannus oli 59,3 miljoonaa euroa, joka ylittyi toteuman ollessa 61,5 milj. euroa. Palveluihin kuitenkin sovellettiin tavoitekustannusmallia, jonka ansiosta ylitys leikkaantui riskinjaon ja kannusteiden seurauksena 60,8 miljoonaan euroon.

Viranomaismääräykset, -ratkaisut, alan lainsäädännön muutokset ja toimintaympäristön tilanne voivat vaikuttaa konsernin toimintaedellytyksiin tai kehitykseen. Palveluiden kysynnän kasvu, kustannustason nousu ja palveluiden hinnoittelu voi muodostaa riskin yhtiön kannattavuuteen. Operatiivisiin riskeihin varaudutaan panostamalla potilashoito- ja tukipalveluprosessien sujuvuuteen, varautumiseen ja riskienhallintaan sekä hoitoketjujen hallintaan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus huomioiden.

Fimlab Oy

Yhtiön liikevaihto vuonna 2023 oli 175,9 miljoonaa euroa (180,9 miljoonaa euroa vuonna 2022). Liikevaihto laski 2,7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihdon lasku aiheutui Covid-19-diagnostiikan vähenemisestä. Yhtiön tulos oli 2,2 miljoonaa euroa (8,1 miljoonaa euroa vuonna 2022). Yhtiön tulos on Covid-19-pandemiasta aiheutuneiden poikkeuksellisten vuosien jälkeen palannut omistajien asettamalle maltilliselle tavoitetasolle. Tulosta rasittavat voimakkaan inflaation myötä kohonneet kulut sekä alueellisista integraatioista ja IT-kehityshankkeista aiheutuneet poikkeuksellisen suuret IT-kulut. Yhtiön omavaraisuusaste on hyvällä tasolla, 46,3 % (54,8 % vuonna 2022).

Tilikauden aikainen liiketoiminnan rahavirta ennen investointeja ja rahoituseriä oli 7,6 miljoonaa euroa. Käyttöpääoma väheni 1,8 miljoonaa euroa. Yhtiö nosti 3,0 miljoonaa euron lainan investointien rahoittamiseksi.

Tilikauden aikaiset investoinnit olivat 6,5 miljoonaa euroa. Investoinnit muodostuivat tietojärjestelmien kehittämismenoista, toimitilahankkeista sekä laboratoriotuotannon koneiden ja laitteiden korvausinvestoinneista.

Yhtiön riskiarvion mukaan merkittävä riski liittyy ammattitaitoisen henkilöstön heikkenevään saatavuuteen, joka koskettaa koko terveydenhuoltoalaa. Toimipisteverkoston tehokkuuden

parantaminen yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa on oleellista henkilöresurssien riittävyyden turvaamiseksi.

Yhtiössä on tunnistettu riskinä vahva riippuvuus hyvinvointialueiden ICT-ratkaisuista.

Omistajahyvinvointialueiden tietojärjestelmiin liittyvät kehityshankkeet edellyttävät tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa ja tuovat mittavia vaatimuksia ketteryydelle ja muutosvalmiudelle.

Tietojärjestelmähankkeiden onnistuminen ja järjestelmäkokonaisuuden optimointi ovat välttämättömiä häiriöttömän toiminnan kannalta, mutta myös toiminnan kustannustehokkuuden edistämiseksi.

Istekki

Istekki Oy on suomalainen tieto-, viestintä- ja terveysteknologiayhtiö (ICMT), joka suunnittelee ja toteuttaa digitaalisia järjestelmiä ja palveluita sekä ylläpitää ja sovittaa yhteen erilaisia IT-ratkaisuja.

Yhtiön liiketoiminnan kasvu jatkui vahvana ja saavutti sille asetetun kasvutavoitteen.

Yhtiön liikevaihto oli noin 278 miljoonaa euroa ja se kasvoi yhteensä noin 41 % edelliseen vuoteen verrattuna. Yhtiön kannattavuus kehittyi tilikauden aikana positiivisesti ja liikevoittoa kertyi yhteensä noin 3,7 miljoonaa euroa. Yhtiön rahoitusasema säilyi vakaana. Yhtiön omavaraisuusaste oli 38,0 % ja maksuvalmiutta kuvaaja tunnusluku Quick ratio oli 1,3.

Vuonna 2023 Istekki Oy:n henkilöstömäärä jatkoi voimakasta kasvuaan uusien rekrytointien kautta, jonka lisäksi liiketoimintakaupalla Istekille siirtyi 64 henkilöä. Tilikauden lopussa henkilöstömäärä oli 1470 henkilöä, joista määräaikaisia oli 57.

Monetra Pirkanmaa Oy

Monetra Pirkanmaa on osa Monetra-konsernia. Pirkanmaan hyvinvointialue omistaa Monetra Pirkanmaasta 27,8 %, ja on osaomistaja myös Monetra-konsernin emoyhtiössä. Kulunut vuosi onnistui Monetra-konsernissa taloudellisesti hyvin. Konsernin liikevaihto oli 114,95 miljoonaa euroa ja liikevaihdon kasvu oli 21,5 %. Liikevaihto kehittyi positiivisesti uusien asiakkuuksien ja myytyjen lisäpalveluiden seurauksena. Liikevoitto oli 1,75 miljoonaa euroa (1,5 %). Liikevoitto jäi edellisvuoden tasosta. Tilikauden tulos oli 0,75 miljoonaa euroa. Tulos oli edellisvuotta heikompi. Monetra-konsernin inhouse-aseman ja tarkoitusperiaatteen mukaisesti yhtiöt eivät tavoittele merkittävää tulosta, mutta konsernissa on varauduttu tuleviin ICT-investointeihin, jotka rasittavat tulosta tulevina vuosina. Oman pääoman tuotto oli 14,3 % ja laski edellisvuodesta. Konsernin vakavaraisuus parani hieman edellisvuodesta ja omavaraisuusaste oli tilinpäätöksessä 35,9 %. Maksuvalmius parani myös hieman edellisvuodesta. Henkilöstön määrä oli tilinpäätöshetkellä 1543 henkilöä. Henkilöstömäärän muutos oli 123 henkilöä (+8,7 %).

Hyvinvointialueiden palvelutuotannon käynnistyminen oli toiminnallisesti merkittävä panostus erityisesti tilikauden alkupuolella. Hyvinvointialueiden asiakkuuksien myötä konsernin liikevaihto kasvoi merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Tilikaudella edistettiin myös omistajien

tavoitteiden mukaisia tavoitteita palveluiden ja tietojärjestelmien yhtenäistämistä. Vuonna 2022 käynnistetystä tytäryhtiöiden fuusioitumista emoyhtiöön koskevasta selvityksestä luovuttiin Monetra-konsernin pääomistajien päätöksellä.

Vuonna 2024 tullaan jatkamaan normaalia liiketoimintaa ja edistämään edelleen omistajien tavoitteiden mukaisia kehitystoimia palveluiden ja tietojärjestelmien yhtenäistämiseksi. Strategian mukaisesti liiketoiminnan odotetaan edelleen kasvavan sekä uusien asiakkuuksien että palvelujen myötä. Kannattavuus paranee, kun kehityshankkeista saatavat hyödyt tehostavat toimintaa.

Keskeisimmät toimintaan liittyvät riskit liittyvät mahdollisiin inhouse-yhtiöiden toimintaa koskeviin lakimuutoksiin, henkilöstön saatavuuteen ja osaamiseen sekä palvelutuotannon ict-ympäristön kehittämiseen.

Pikassos Oy

Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos Oy:n tilinpäätöksen 2023 mukainen tappio on 0,02 miljoonaa euroa, mutta edellisten tilikausien voitto on 0,15 miljoonaa euroa, joten jakokelpoiset varat ovat edelleen 0,13 miljoonaa euroa. Lisäksi valtionavustuksen mukaisen perustoiminnan tulos on viime vuodelta 0,02 miljoonaa euroa, joka pitää ministeriön ohjeen mukaisesti siirtää seuraavalle vuodelle käyttöön. Vuosi 2023 oli valtionavustuksen osalta ennätysellinen ja Pikassos Oy pystyi palkkaamaan kaksi ns. ylimääräistä työntekijää toimintaan, joka vahvistui monella tapaa ja erityisesti tutkimuksen lisääntymisen ja uusien hankerahoitusten saamisen osalta. Merkittävin riski kohdistuu talouteen: osaamiskeskusten valtionapu pieneni tälle vuodelle 2024 huomattavasti (35 %) ja Pikassos Oy:n osalta noin 30 %.

Tuomi Logistiikka Oy

Tuomi Logistiikka Oy toimii logistiikka-, henkilöliikenne- ja hankintapalveluiden alalla. Vuonna 2023 kumulatiivinen liikevaihto oli 177,4 miljoonaa euroa ja vastaavasti edellisvuonna 146,1 miljoonaa euroa, joten kasvua liikevaihdossa oli noin 21,4 %. Liikevoitto vuonna 2023 oli 1,4 miljoonaa euroa, edellisvuonna liikevoitto oli 1,5 miljoonaa euroa.

Taseen loppusumma oli 34,1 miljoonaa euroa ja edellisenä vuonna 33,3 miljoonaa euroa. Tase kasvoi hieman toimintavolyymien kasvusta ja oman pääoman vahvistumisesta johtuen. Yrityksen omavaraisuusaste nousi tilikauden aikana 2,4 prosentilla päätyen 38,0 prosenttiin. Tase-erissä kassavarat puolittuivat 5,6 miljoonaan euroon ja vaihto-omaisuus kasvoi 11,3 miljoonaan euroon.

Yhtiö otti 5/2023 käyttöön oman SAP S4 toiminnanohjausjärjestelmän. Mittava projekti onnistui budjetoiduilla kustannuksilla ja aikataulun mukaisesti. Varaston laajennus otettiin suunnitellusti käyttöön syksyllä 2023. Hämeenlinnan yksikön varastotoiminnot ajettiin alas vuoden 2023 lopulla. Materiaalitoimitukset Kanta-Hämeen hyvinvointialueen toiminta-alueelle hoidetaan jatkossa Tampereen Lahdesjärven yksikön kautta. Henkilöresurssien lisäystä on tarvittu kuljetuspalveluiden

palvelukyvyn kasvattamiseen ja hyvinvointialueiden tuomiin muutoksiin. Henkilömäärä oli 434 joulukuun lopulla ja on kasvanut 53 henkilöllä verrattuna edelliseen vuoteen.

Yrityksen kannattavuus oli tilikauden aikana hyvä. Toimintaympäristön taloudellisen tilan heikentyminen ja asiakkaiden ostovolyymien lasku muodostavat riskin toiminnan kasvattamiselle. In-house yhtiöihin kohdistuvat mahdolliset lakimuutokset aiheuttavat merkittävän epävarmuustekijän.

Tullinkulman työterveys Oy

Tullinkulman Työterveys Oy:n liikevaihto oli vuonna 2023 22,7 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos oli 0,27 miljoonaa euroa tappiollinen. Konsernitason liikevaihto oli 29 miljoonaa euroa ja tulos tappiollinen. Tytäryhtiö Ratinan terveys oli voitollinen. Toiminnassa suurin muutos oli Pirkanmaan hyvinvointialueen alkaminen. Tullinkulman Työterveys Oy tuottaa työterveyspalvelut omistajilleen. Työterveyshuollon järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueelle ja Ratinan Terveys Oy toimii Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestämisvastuukumppanina. Konsernitasolla henkilöasiakasmäärä nousi 20 %:lla eli 40 000 henkilöasiakkaasta 48 000 henkilöasiakkaaseen.

Kummassakin yhtiössä aloitettiin muutosneuvottelut, jotka koskivat ei-laskuttavaa työtä tekeviä työntekijöitä. Muutosneuvottelujen tuloksena hallinnollisista omista tukipalveluista väheni pysyvästi lähes kolmannes. Pysyvää säästöä saatiin laskennallisesti 0,5 miljoonaa euroa.

Viime vuoden nollatuloksen esteenä olivat yleinen kustannustason nousu (henkilöstökulut, palvelut ja toimitilakustannukset). Toimiminen työterveyshuoltoon remontoituissa vuokratiloissa näkyi voimakkaana vuokrannousuna, jossa merkittävänä tekijänä oli myös pääomavuokraosuuksien kasvu lainojen korkojen nousun seurauksena. Tämä siirtyi suoraan vuokraan kaikissa toimipisteissä. Tullinkulman Työterveys Oy:n osalta tappiollisuutta lisäsi myös se, että vasta tulevalle vuodelle on saatu korjattua asiakashintoihin koko 2020-luvun kustannustason nousu. Tytäryhtiön hintoja korotettiin kaksi kertaa viime vuonna.

Vuoden 2023 suurimmista epävarmuustekijöistä hyvinvointialueen aloitus ja sen vaikutukset ovat vakiintumassa normaalitoiminnaksi. Tullinkulman Työterveys Oy varautuu muuttuvaan toimintaympäristöön YK:n kestävyysraportoinnin mukaisella kehittämisellä ja Ratinan terveys Oy ISO900:2015 laatujärjestelmän säännöllisellä auditoinnilla. Laatusertifikaatti saadaan 1.3.2024.

Konsernin tase on vahvistunut. Tytäryhtiön Ratinan Terveys Oy:n pääoma on palautunut ja liiketulos oli voitollinen. Pääomistajan konsernitilin käyttöoikeus mahdollistaa myös vahvan kassatilanteen konsernissa.

13.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Lain hyvinvointialueesta 22 §:n mukaan aluevaltuuston on päätettävä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Hyvinvointialueen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta määrätään erillisellä asiakirjalla, jossa sisäisen valvonnan prosessi on kuvattu osana hyvää johtamista. Ohje huomioi myös konserninäkökulman.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on osaltaan varmistaa, että yhtiön toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Hallituksen tulee arvioida yhtiön sisäisen valvonnan sekä myös riskienhallinnan tuloksellisuutta.

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiössä on toimiva johtamisjärjestelmä ja säännöllinen raportointi, joka on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on osaltaan varmistaa, että yhtiön toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Hallituksen tulee arvioida yhtiön sisäisen valvonnan sekä myös riskienhallinnan tuloksellisuutta.

Hyvinvointialueella tarkastuslautakunta arvioi, ovatko aluevaltuuston tytäryhteisöille tilikaudelle asetetut tavoitteet toteutuneet.

Hyvinvointialueella noudatetaan yhtäläistä tilintarkastustapaa. Tilintarkastus kilpailutetaan hyvinvointialueen toimesta ja tytäryhteisöillä tulee olla sama tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajalla on oikeus saada tarvitsemansa asiakirjat konsernijohtoon lisäksi myös suoraan tytäryhteisöltä.

Hyvinvointialueella konserni- ja toimitilajaosto on osaltaan vastannut omistajaohjauksen ja konserniohjauksen täytäntöönpanosta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden seurannasta tytäryhteisöjen osalta. Kulunut tilikausi oli hyvinvointialueen toiminnassa ensimmäinen ja siitä näkökulmasta ei tilintarkastuksessa ole ollut nostettavissa kaudella havaittuja puutteita. Mikäli kuluneen tilikauden 2023 konsernivalvonnassa puutteita esim. tilintarkastuksen yhteydessä todetaan, tullaan niihin reagoimaan välittömästi ja nostetaan ne kohdealueiksi toimintaan kesken tilikauden 2024.

Lain hyvinvointialueesta 121 §:n mukaan hyvinvointialueen tytäryhteisön sekä 118 §:n 3 momentissa tarkoitetun yhtiön on annettava aluehallitukselle hyvinvointialuekonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa pyydettyä toimielimiensä pöytäkirjat viipymättä konsernijohtolle. Tytäryhteisön tulee antaa pyydettyä seurantaan varten konsernijohtolle raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

Konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisöllä tulee olla riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan

toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta merkittävästä riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohdolle.

Käytännössä tytäryhteisöillä on olemassa riskienhallintajärjestelmät, käytössä on osin hyvinvointialueen Granite-järjestelmä ja myös yhtiöiden toimintaan soveltuvia omia riskienhallintajärjestelmiä. Kuukausittaisen raportoinnin yhteydessä tytäryhteisöt tuottavat tietoa keskeisistä riskeistä ja niiden hallintakeinoista.

Vuoden 2023 aikana hyvinvointialueella konserniyhteisöjen toiminnassa ei ole noussut esille hallitsemattomia riskejä. Riskit ovat keskeisesti liittyneet edellä yhtiöiden kuvaamin tilanteisiin.

Osaltaan hyvinvointialuekonsernin riskienhallintaa ja seurantaa hoitaa konserniryhmä, johon kuuluu konsernipalvelujohtaja, konserniohjauksen päällikkö sekä controller. Konsernin kuukausi- ja osavuosisikatsaus -raportointia on seurattu ja analysoitu konserniryhmän kokouksissa. Lisäksi toimintaa on raportoinnin kautta seurattu säännöllisesti myös konserni- ja toimitilajaoston kokouksissa.

13.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Vuonna 2023 konsernin toimintatuotot olivat yhteensä 532,0 miljoonaa euroa. Toimintakulut olivat yhteensä -2 773,0 miljoonaa euroa. Konsernin toimintakatteeksi muodostui -2 238,3 miljoonaa euroa ja konsernin toimintatuottojen osuus toimintakuluista oli 19,2 %. Valtion rahoitusta Pirkanmaan hyvinvointialueelle kohdennettiin 2 163,2 miljoonaa euroa.

Konsernin rahoituskulut, sisältäen korkokulut ja muut rahoituskulut, olivat yhteensä 9,7 miljoonaa euroa, rahoitustuottoja oli 13,33 miljoonaa euroa ja konsernin lainakanta 31.12.2023 oli 522,4 miljoonaa euroa. Konsernitasolla poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 55,88 miljoonaa euroa. Vuosikate oli -127,9 % poistoista. Asukaskohtaiseksi vuosikatteen muodostui -136 € / asukas, hyvinvointialueen asukasmäärä on 31.12.2023 ollut 527 478 henkilöä.

Tilikauden tulos oli 126,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tilikauden alijäämäksi verojen, tilinpäätössiirtojen jälkeen muodostui 131,1 miljoonaa euroa.

Konsernin rahoituslaskelma osoittaa käynnissä olevien investointihankkeiden laajuuden. Investointimenot olivat yhteensä 68,07 miljoonaa euroa. Toiminnasta saadut tuotot eivät riittäneet kattamaan investointeihin käytettyjä nettomenoja, toiminnan ja investointien rahavirta on ollut 141,8 miljoonaa euroa negatiivinen. Pitkäaikaista lainaa nostettiin vuoden aikana 70,3 miljoonaa euroa ja vanhoja lainoja vähennettiin 39,5 miljoonaa euroa. Rahoituksen rahavirta oli 7,48 miljoonaa euroa negatiivinen. Konsernin rahavarat pienenevät 149,3 miljoonaa euroa ja olivat vuoden lopussa 153,5 miljoonaa euroa.

Rahoituslaskelman tunnusluvuissa toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 1 vuodelta on ollut 141,8 miljoonaa euroa ja investointien tulo-rahoitus -105 %. Laskennallisen lainanhoitokatteen tunnusluku on -1 ja lainanhoitokatteen -1,3. Konsernin maksuvalmius oli 19 päivää.

Taseen tunnusluvuissa konsernin omavaraisuusaste oli 3,4 %, suhteellinen velkaantuneisuus on 37 %. Taseeseen on kertynyt alijäämää 31.12.2023 oli 62 miljoonaa euroa (-118 € / asukas).

Lainakanta on 522,4 miljoonaa euroa (990 € / asukas), lainat ja vuokravastuut 1 194,2 miljoonaa euroa (2 264 € / asukas). Lainasaamiset ovat 442,6 miljoonaa euroa.

Taseen loppusumma 31.12.2023 oli yhteensä 1 075,6 miljoonaa euroa.

Yhtiö	Tilikauden tulos ennen veroja 2023 1 000 €
Tays Tukisäätiö	1 427
Kiinteistö Oy Kissanmaan Y-talo	0
Kiinteistö Oy Solkikadun Kissantassu	0
Kiinteistö Oy Kissantassu	0
Coxa Oy	7 439
Tekonivelsairaala Coxa Oy	323
Tays Sydänkeskus Oy	3 342
SK Hankintapalvelut Oy	562
Tays Kehitysyhtiö Oy	23
Keiturin Sote Oy	27

Taulukko 6. Tytäryhtiöiden tulokset ennen veroja 2023.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

TULOSLASKELMA

	2023
	1000 €
Toimintatuotot	531 985
Toimintakulut	-2 772 988
Osuus osakkuusyhtiön voitosta(tappiosta)	2 696
TOIMINTAKATE	-2 238 307
Valtionrahoitus	2 163 186
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	11 302
Muut rahoitustuotot	2 026
Korkokulut	-8 697
Muut rahoituskulut	-1 005
VUOSIKATE	-71 495
Poistot ja arvonalentumiset	-55 884
Omistuksen eliminointierot	509
TILIKAUDEN TULOS	-126 870
Tilinpäätössiirrot	
Tilikauden verot	-1 578
Laskennalliset verot	67
Vähemmistöosuudet	-2 671
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-131 052

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,2
Vuosikate/Poistot, %	-127,9
Vuosikate, €/asukas	-136
Hyvinvointialueen asukasmäärä 31.12.	527 478

Tunnuslukujen kaavat:

Toimintatuotot/ Toimintakulut, % = 100 x Toimintatuotot/ (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate/ Poistot, % = 100 x Vuosikate/ Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate, € / asukas = vuosikate/ asukasmäärä 31.12.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT**RAHOITUSLASKELMA**

	2023
	1 000 €
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	-71 495
Tilikauden verot	-1 578
Tulorahoituksen korjauserät	-2 338
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-68 075
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 688
Toiminnan ja investointien rahavirta	-141 798
Rahoituksen rahavirta	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten vähennykset	113
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 349
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-39 515
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-276
Oman pääoman muutokset	-2 020
Muut maksuvalmiuden muutokset	-36 134
Rahoituksen rahavirta	-7 482
Rahavarojen muutos	-149 280
Rahavarat 31.12.	153 522
Rahavarat 1.1.	-302 802

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 1 vuodelta, 1 000 €	-141 798,0
Investointien tulorahoitus, %	-105,0
Laskennallinen lainanhoitokate	-1,0
Lainanhoitokate	-1,3
Kassan riittävyys, pv	19

Tunnuslukujen kaavat:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 1 vuodelta, € = Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta tilinpäätösvuodelta + 4 edelliseltä vuodelta

Investointien tulorahoitus, % = 100* Vuosikate/ Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate = (Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainan lyhennykset)

Lainanhoitokate (vapaaehtoinen tunnusluku) = (Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut+Lainan lyhennykset)

Kassan riittävyys, pv = 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella. Kassasta maksut muodostuu: Toimintakulut-Valmistus omaankäyttöön, Korkokulut, Muut rahoituskulut, Investointimenot, Antolainojen lisäys ja p.a. lainojen vähennys (lyhennykset)

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

TASE	2023		2023
	1 000 €		1 000 €
VASTAAVAA		VASTATTAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	717 621	OMA PÄÄOMA	22 010
Aineettomat hyödykkeet	20 256	Peruspääoma	83 806
Aineettomat oikeudet	7 669	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	223
Muut pitkävaikutteiset menot	12 578	Omat rahastot	9
Ennakkomaksut ja keskener. hyödykkeet	9	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	69 024
		Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-131 052
Aineelliset hyödykkeet	653 752	VÄHEMMISTÖOSUUDET	14 812
Maa- ja vesialueet	16 715	PAKOLLISET VARAUKSET	24 296
Rakennukset	438 170	Muut pakolliset varaukset	24 296
Kiinteät rakenteet ja laitteet	21 843	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	16 707
Koneet ja kalusto	56 905	Lahjoitusrahastojen pääomat	3 040
Muut aineelliset hyödykkeet	1 584	Muut toimeksiantojen pääomat	13 667
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	118 535	VIERAS PÄÄOMA	997 777
Sijoitukset	43 613	Pitkäaikainen vieras pääoma	482 743
Osakkeet ja osuudet	42 279	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	324 878
Muut lainasaamiset	443	Lainat muilta luotonantajilta	154 790
Muut saamiset	891	Muut velat	711
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	240	Laskennalliset verovelat	2 364
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	240	Lyhytaikainen vieras pääoma	515 034
VAIHTUVAT VASTAAVAT	357 741	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 631
Vaihto-omaisuus	11 070	Lainat muilta luotonantajilta	9 095
Aineet ja tarvikkeet	11 070	Saadut ennakot	519
Saamiset	193 148	Ostovelat	146 106
Pitkäaikaiset saamiset	1 876	Muut velat	27 768
Lainasaamiset	1 471	Siirtovelat	297 915
Laskennalliset verosaamiset	88		
Muut saamiset	13	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>1 075 602</u>
Siirtosaamiset	304		
Lyhytaikaiset saamiset	191 272	TASEEN TUNNUSLUVUT	
Myyntisaamiset	61 098	Omavaraisuusaste, %	3,4
Lainasaamiset	326	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	37,0
Muut saamiset	29 562	Kertynyt yli/alijäämä, 1 000 €	-62 028
Siirtosaamiset	100 286	Kertynyt yli/alijäämä, € / asukas	-118
Rahoitusomaisuusarvopaperit	660	Lainakanta 31.12., 1 000 €	522 395
Joukkovelkakirjalainasaamiset	660	Lainakanta 31.12., € / asukas	990
Rahat ja pankkisaamiset	152 863	Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	1 194 161
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 075 602</u>	Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	2 264
		Lainasaamiset, 1 000 €	443
		Hyvinvointialueen asukasmäärä 31.12.	527 478

Tunnuslukujen kaavat:

Omavaraisuusaste, % = $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas = $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Hyvinvointialueen asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12. = Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöltä + Lainat muilta luotonantajilta

Lainat euroa/asukas = Edellä mainittu lainakanta / hyvinvointialueen asukasmäärä 31.12.

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas = Edellä mainittu lainojen ja vuokravastuiden määrä / hyvinvointialueen asukasmäärä 31.12.

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

14 Tilikauden tuloksen käsittely

Aluehallitus tekee toimintakertomuksessa esityksen tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Tuloksen käsittelyllä tarkoitetaan ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä -tilille. Aluehallitus ottaa esityksessään kantaa kaikkiin tilikauden tuloksen jälkeen esittäviin eriin, myös varauksen tai rahaston vähennykseen

Pirkanmaan hyvinvointialueen vuoden 2023 tilikauden tulos oli 136 542 876,02 euroa alijäämäinen.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että tilikauden tuloksesta kirjataan seuraavat poistoeron ja rahastojen muutokset:

- Puretaan Taysin R-rakennuksen rakentamisen ja varustuksen osalta syntynyttä poistoeroa poistojen mukaisessa aikataulussa vuonna 2023 yhteensä 90 570,60 euroa.
- Kirjataan etiikan edistämisrahastolle maksettavaa korkoa rahastojen lisäykseksi 271,42 euroa

Tilinpäätöskirjausten jälkeen Pirkanmaan hyvinvointialueen tilikauden alijäämä vuodelta 2023 on yhteensä 136 452 576,84 euroa alijäämäinen.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että tilikauden alijäämä jätetään tilikauden yli-/alijäämätilille.

Hyvinvointialuelain 115 § mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Kertyneen alijäämän kattamista ja taloustilanteen tasapainottamista on kuvattu tarkemmin toimintakertomuksen kappaleessa talouden tasapainottoimenpiteet.

15 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Vuoden 2023 tilinpäätös oli 136,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kun vuoden 2024 talousarviota ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaa hyväksyttiin, oli alijäämäennuste noin 108 miljoonaa euroa. Niinpä taloussuunnitelmassa ei ole voitu huomioida tuota alijäämien erotusta eli 28,5 miljoonaa euroa. Toisaalta hyvinvointialueiden vuoden 2023 yhteensä laskettu alijäämä näyttää olevan lähes 700 miljoonaa euroa suurempi, kuin taloussuunnitelman pohjana olevissa valtionvarainministeriön painelaskelmissa oli käytetty. Tällä on merkitystä vuoden 2025 valtion rahoituksen jälkikäteistarkistukseen, joka perustuu hyvinvointialueiden vuoden 2023 todellisiin toimintakuluihin. Siten vuoden 2023 lopullisen alijäämän ero taloussuunnitelmaan tulee korjaantumaan tuolla jälkikäteistarkistuksen suuremmalla tasolla, ja aluevaltuuston hyväksymä taloussuunnitelma on kokonaisuudessaan toteuttamiskelpoinen.

Taloussuunnitelman tasapainottaminen perustuu aluehallituksessa helmikuussa 2023 hyväksytyyn strategian toimeenpano-ohjelmaan ja siitä johdettuihin ohjelmiin mm. palvelurakenteen muuttamiseksi. Lisäksi hyvinvointialueella pidettiin syksyllä 2023 YT-prosessi, jolla saavutettiin 42 miljoonan euron pysyväluonteiset säästöt. Uusi laaja YT-prosessi käynnistyi tammikuussa 2024, jonka avulla tavoitellaan mm. palvelurakenteen konkreettisten muutosten toteuttamista. YT-prosessi on kesken tilinpäätösasiakirjan valmistuessa.

Yllä kuvatuilla sekä muilla toiminnan tehostamistoimenpiteillä tullaan saamaan vuonna 2024 yhteensä 42 miljoonan euron toimintakulujen vähennys palvelutarpeen lisäyksen aiheuttamaan kehitykseen verrattuna. Vuonna 2025 lisävähennys olisi 38 miljoonaa euroa ja vuonna 2026 20 miljoonaa euroa. Näillä toimenpiteillä taloussuunnitelma olisi tasapainossa vuoden 2026 lopussa.

16 Talousarvion toteutuminen

16.1 Tavoitteiden toteuttaminen

Yleiset tavoitteet

Tavoite: 1. Toimeenpannaan lainsäädännön edellyttämä hyvinvointialueuudistus.

Tavoitetaso	Pirkanmaan hyvinvointialue onnistuu uudistuksessa sen tavoitteiden ja aikataulun mukaisesti.	
To-teuma	Pirkanmaan hyvinvointialueen on jo ensimmäisenä toimintavuoteenaan onnistunut saamaan monia tärkeitä uudistuksia eteenpäin. Päätöksiä on tehty talouden tasapainottamiseksi ja mm. palvelurakennereformin käynnistämisestä, ostopalvelusopimusten päivitysmahdollisuuksien kartoittamisesta, vuokratyövoiman käytön suunnitelmallisesta vähentämisestä, vuokrattujen tilojen merkittävästä vähentämisestä, hankintojen priorisoimisesta, konserniyhtiöiden huomioimisesta säästötavoitteiden toteuttamisessa, oman henkilöstön käytön nykyistä tarkemmasta kohdentumisesta, tuottavuuden parantamisesta sekä yhteistoimintaneuvotteluiden käynnistämisestä. Tavoite on toteutunut	+

Tavoite: 2. Varmistetaan poliittisen päätöksentekojärjestelmän toimivuus sekä valmisteluun järjestelmän kehittämistä.

Tavoitetaso	Päätöksentekojärjestelmän toimivuus on arvioitu kyselyllä, jonka tulokset huomioidaan mahdollisten muutosten pohjaksi.	
To-teuma	Toimielinten työskentely on vakiinnutettu ja toimintatapoja kehitetty. Hallintosääntöä on päivitetty johtamisen ja toiminnallisten tarpeiden pohjalta. Marras-joulukuussa toteutettiin demokraattisen päätöksenteon kysely Pirhan poliittisille luottamushenkilöille. Kyselyllä selvitettiin poliittisten luottamushenkilöiden näkemyksiä hyvinvointialueen nykyisestä päätöksentekorakenteesta ja päätöksentekoon liittyvien vastuiden ja tehtävien jakautumisesta toimielinten välillä. Myös viranhaltijoille on suunnattu oma kysely hyvinvointialueen päätöksentekojärjestelmästä ja sen toimivuudesta. Kyselyt ovat osa Uudistuvan hallinnon ja päätöksenteon ohjelman mukaista päätöksenteon toimivuuden ja päättäjäkokemuksen kokonaistarkastelua. Analyysi luottamushenkilöille suunnatusta kyselystä sekä ehdotus etenemisestä tuodaan politiikan käsittelyyn alkuvuoden 2024 aikana. Tavoite on toteutunut.	+

Tavoite: 3. Varmistetaan riittävä ja osaava päätösvalmistelu poliittisen päätöksenteon tueksi.

Tavoitetaso	Päätösvalmistelun koulutukset on järjestetty ja valmisteluprosessit on kuvattu	
To-teuma	Toiminnan käynnistyessä on järjestetty koulutuksia eri tasoilla: hyvän hallinnon koulutukset tehtävälalueiden ja palvelulinjojen laajennetuille johtoryhmille, päätösvalmistelijoiden ja assistenttien koulutukset sekä tarpeiden mukaan eri ryhmille kohdennettuja koulutuksia. Toiminnan vakiinnuttua keskitytään suunnitelmalliseen osaamisen ylläpitoon toistuvilla koulutuksilla sekä osaamisen syventämiseen kohdennetuilla koulutuksilla. Yleishallinnon päätösvalmistelun prosessit on kuvattu ja säännöissä tehdyt delegoinnit koottu vastuumatriisiin. HR päätöksenteon kuvausten osalta tehty yhteistyötä henkilöstöpalvelujen kanssa. Tavoite on toteutunut.	+

Tavoite: 4. Luodaan edellytykset kestäväälle taloudenhoidolle valtuustokaudelle.

Tavoitetaso	Taloussuunnitelma 2023–25 on tasapainossa, ja se perustuu toimeenpano-ohjelmaan.	
To-teuma	<p>Vuoden 2023 toteutunut alijäämä (-136,5 M€) on suurempi kuin talousarviossa (alkuperäinen TA -63,5 M€, muutettu TA 83,1M€) ja siksi myöskään suunnitelmakausi ei ole enää tasapainossa. Lisäksi vielä alkuperäiseen 2023–2025 taloussuunnitelmavuosiin verrattuna vuodesta 2024 muodostui vuoden 2024 talousarviossa merkittävästi huonompi.</p> <p>Tavoitteen toteutumattomuuden vuoksi hyvinvointialueella on ryhdytty toimenpiteisiin jo vuoden 2023 aikana. Toimeenpano-ohjelman ja palveluverkkoreformin kautta on haettu tasapainoa ja lisäksi syksyllä 2023 käytiin yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainottamiseksi. Näiden toimien avulla kertynyt alijäämä pyritään kattamaan lain vaatimusten mukaisesti vuoden 2026 loppuun mennessä. Tavoite ei ole toteutunut.</p>	-

Tavoite: 5. Luodaan toimiva ja uudistumiskykyinen organisaatio vaiheittain valtuustokauden loppuun mennessä.

Tavoitetaso	Organisaation toimivuudesta on tehty ensimmäinen itsearviointi	
To-teuma	<p>Pirkanmaan hyvinvointialueella on toteutettu selvitys organisaation toimivuudesta poliittisen järjestelmän ja päätöksentekorakenteen osalta syksyllä 2023, jonka arvioita kerätään analysointia varten. Ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden jälkeen syksyllä 2024 toteutetaan koko organisaatorakenteen tarkoituksenmukaisuuden arviointiselvitys. Nämä arviot muodostavat myös pohjaa seuraavan aluevaltuustokauden strategiselle suunnittelulle. Tavoite on toteutunut.</p>	+

Tavoite: 6. Toteutetaan hyvinvointialueen ensimmäinen strategia ja sitä tukevat toimintaohjelmat yhdessä henkilöstön kanssa valtakunnallisten tavoitteiden suuntaisesti.

Tavoitetaso	Strategia on huomioitu tehtäväalueiden ja palvelulinjojen tavoitteissa.	
To-teuma	<p>Pirkanmaan hyvinvointialueen strategia on huomioitu tehtäväalueiden ja palvelulinjojen Talousarvio 2024 tavoitteissa. Valtakunnalliset sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön tavoitteet ovat myös toimineet pohjana muodostetuille tavoitteille. Vuoden 2024 talousarvion tavoitteisto on sovitettu myös strategiaa jalkauttavan toimeenpano-ohjelman tavoitteisiin. Tavoite on toteutunut.</p>	+

Tavoite: 7. Luodaan alueen väestön tarpeita ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tukevat yhteistyörakenteet kuntien ja muiden alueen yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tavoitetaso	Yhteistyörakenteet on luotu, ja tarvittavat sopimukset on tehty.	
To-teuma	<p>Vuoden 2023 alussa hyväksytyssä Pirkanmaan kuntien, hyvinvointialueen ja maakunnan liiton yhteistyötä koskevassa puitesopimuksessa määriteltiin organisaatioiden keskeiset yhteistyökohteet. Näille yhteistyökohteille luotiin vuoden aikana toimivat yhteistyörakenteet. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta lakisääteiset yhteistyöneuvottelut kuntien ja keskeisten sidosryhmien kanssa toteutettiin integraatiotoimialueen johtamana. Tavoite on toteutunut.</p>	+

Tavoite: 8. Osallistutaan ohjaavien ministeriöiden kanssa toimivan, selkeän ja alueen omia tarpeita tukevan ohjausmallin rakentamiseen.

Tavoitetaso	On osallistuttu aktiivisesti STM:n, SM:n ja VM:n kanssa ohjauskeskusteluihin sekä rakennettu vastavuoroinen ja keskusteleva ohjausmalli	
To-teuma	<p>Pirkanmaa on osallistunut aktiivisesti ohjausmallin rakentamiseen niin kansallisesti kuin oman organisaation sisällä. Hyvinvointialuejohtaja on mukana valtakunnallisessa hyvinvointialueiden ohjaukseen liittyvien säädös- ja toimintatapamuutosten valmisteluryhmässä. Ministeriöt järjestivät ohjauskeskustelut vuoden aikana kahdesti. Kevään prosessin kartoituksen ja kehittämisideoiden perusteella laadittiin syksyn neuvottelukierrokselle toimintamalli, jonka mukaan on tarkoitus edetä myös jatkossa. YTA-tason neuvottelut pidettiin syksyllä 2023 ensimmäistä kertaa. Niissä noudateltiin hyvinvointialuetason neuvotteluiden toimintamallia, mutta neuvotteluista saatujen kokemusten perusteella prosessia jalostetaan seuraavia vastaavia neuvotteluja varten syksyille 2024. Pirkanmaa oli aktiivinen toimija molemmissa neuvotteluissa. Toimme kansalliseen keskusteluun alueen omia avauksia, jotka toimivat kehittämissäilytteinä kaikille alueille. Tavoite on toteutunut.</p>	+

Tavoite: 9. Luodaan vahva pohja luottamuksen rakentumiselle sekä Pirkanmaan elinvoiman edelleen kehittymiselle.

Tavoitetaso	Palvelustrategia ja palvelurakenne on valmisteltu tasapainoisen taloussuunnitelman mukaiseksi	
To-teuma	<p>Pirkanmaan hyvinvointialueen strategia täsmentyy toimeenpano-ohjelmassa, joka rakentuu strategian neljän kärjen ympärille. Toimeenpano-ohjelman tavoitteena on myös muodostaa pohja henkilöstön ja Pirkanmaan asukkaiden luottamuksen rakentumiselle. Vuonna 2023 Pirkan palveluiden asiakaskokemusarvio NPS oli 78 (sis. erikoissairaanhoidon, lähisairaalat ja soteasemat), joka on erinomainen. Palveluiden verkoston suunnitelman rakentamisen yhteydessä on pidetty 12 asukasti-laisuutta ja kaikki siihen liittyvä materiaali on käsitelty toimielimissä.</p> <p>Toimeenpano-ohjelma ja palvelustrategia sekä palveluverkkosuunnitelmat on laadittu siten, että niiden avulla saavutetaan taloudellinen tasapaino. Lisätoimena syksyllä 2023 käytiin myös yhteis-toimintaneuvottelut. Myös mittavat investointisuunnitelmat ja saatu lainanottovaltuus edellyttävät tasapainoista taloutta. Vuoden 2024 talousarviosta sekä vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmavuosista on rakennettu näiden toimien avulla taloudellisesti tasapainoiset. Vuoden 2023 talous toteutui kuitenkin ennustettua alijäämäisempänä ja suunnitelluilla vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmissa ei saavuteta tasapainoa. Lain mukaiseen vuoden 2026 loppuun mennessä saavutettavaan alijäämän kattamiseen, tarvitaan edelleen uusia toimia. Tavoite on toteutunut.</p>	+

Järjestämiskertaus

Järjestämiskertaus 1: Yhdenvertaisuus palveluissa toteutuu vaiheittain

Päätavoite: Palveluiden saatavuutta parannetaan

Mittari	Perusterveydenhuollon hoitotakuu toteutuu	
Tavoite-taso	Perusterveydenhuollon hoitotakuu toteutuu lain määrittämässä ajoissa.	
Toteuma	Perusterveydenhuollon kiireetön avosairaanhoidon hoitotakuu toteutui ajanjaksolla 1–8/2023 (3 kk:ssa) 99,7 % ja ajanjaksolla 9–12/2023 (14 vrk:ssa) 85 %.	+/-
	Hoitotakuuta koskeva lainsäädäntö kiristyi 1.9.2023 ja perusterveydenhuollon kiireettömään avosairaanhoitoon tulee päästä 14 vrk:ssa aiemman 3 kk:n sijaan. Lainsäädännön muututtua 1.9.2023 alkaen raportoinnissa ei voitu erotella hoitotakuun piiriin kuuluvia käyntejä muista kiireettömistä asioista, mikä virheellisesti heikentää toteumaa. Tavoitteen kuitenkin arvioidaan toteutuneen hoitotakuun piiriin kuuluvien asiointien osalta. Vuoden 2023 aikana avosairaanhoidon saatavuus on selkeästi parantunut. Välittömän yhteydensaannin toteutumista hoitotakuun mukaisesti ei saada toistaiseksi raportoitua. Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.	
Toteuma	Suun terveydenhuollon hoitotakuu (6 kk) toteutui 98 % ajanjaksolla 1–8/2023 ja ajanjaksolla 9–12/2023 hoitotakuu (4 kk) toteutui 86 %.	-
	Suun terveydenhuollon hoitotakuu kiristyi 1.9.2023 alkaen 6 kuukaudesta 4 kuukauteen. Tavoite ei toteutunut.	
Mittari	Erikoissairaanhoidon kiireettömään hoitoon pääsyn mediaaniaika.	
Tavoite-taso	Hoitoon pääsyn mediaaniajan toteuma 5 % lyhyempi kuin vuonna 2022	
Toteuma	Erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn mediaaniaika pidentyi 6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Hoitoon pääsyn mediaaniaika oli 53 vrk vuonna 2023 ja 50 vrk vuonna 2022. Tavoite ei toteutunut.	-

Järjestämiskertaus 2: Palvelut perustuvat väestön tarpeeseen ja lainsäädäntöön

Päätavoite: Lapset, nuoret ja perheet saavat oikea-aikaiset ja vaikuttavat palvelut.

Mittari	Uusi huostaanotto vuoden aikana, 0–17-vuotiaat, %-osuus ja lukumäärä.	
Tavoite-taso	Vähenee 3 %	
Toteuma	Vuonna 2023 uusia huostaanottoja tehtiin 38 % vähemmän kuin vuonna 2022. Hallinto-oikeuden päätöstä odottavia huostaanottohakemuksia on käsittelyssä 91 kpl vuoden 2023 lopun tilanteessa. Nämä näkyvät uusina huostaanottopäätöksinä vuonna 2024. Tavoite on toteutunut.	+

Päätavoite: Pirkanmaan laajuinen tietopohja tukee palvelujen kehittämistä. Pitkällä aikajänteellä korjaavien palvelujen tarve ja syrjäytyneiden nuorten määrä vähenevät

Mittari	Yhtenäiseen tietopohjaan perustuva lasten ja nuorten palveluiden seurantamalli.	
Tavoite-taso	Seurantamalli valmistunut.	

Toteuma	Maakunnallinen, alueellinen ja kuntakohtainen seurantamalli valmisteltiin yhdessä kuntien toimijoiden kanssa. Palvelulinjan toiminnan seurantaindikaattorit on päätetty ja ovat säännöllisessä seurannassa johtoryhmissä ja johtotiimeissä. Tavoite on toteutunut.	+
---------	--	---

Päätavoite: Yhdenmukaistetaan ikäihmisten asiakasohjauksen palvelupolut.

Mittari	RAI toimintakykymittarin käytön peittävyys on 95 % asiakasohjauksen palvelutarpeen arvioinneista.	
Tavoite-taso	Käytössä 95 %.	
Toteuma	RAI-toimintakykymittarin peittävyystilastoa ei saada kerättyä kattavasti useiden eri asiakastietojärjestelmien vuoksi. Asiakasohjauksen palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä asiakkaalle kuitenkin tehdään aina RAI-arviointi ja tältä osin tavoitteen voidaan arvioida toteutuneen. RAI:n käytön laajentaminen sairaalapalveluista ympärivuorokautiseen palveluasumiseen siirtyviin asiakkaisiin on kesken. Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.	+/-

Päätavoite: Parannetaan ikääntyneiden palveluiden integraatiota osana Pirkanmaan kehittyvää palvelujärjestelmää.

Mittari	Suunnitelma laaditaan ja määritetään lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteet.	
Tavoite-taso	Suunnitelma valmis 12/2023.	
Toteuma	IKI2035-ohjelma hyväksyttiin aluehallituksessa 20.11.2023. Ohjelmalla tavoitellaan toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävää palvelurakennetta. Se sisältää suunnitelman neuvonnan, ohjauksen ja ennaltaehkäisevien palvelujen ja kotona asumista tukevien palvelujen vahvistamiseksi sekä asumispalvelujen rakenteiden keventämiseksi. Lisäksi teknologiaratkaisujen käyttöä edistetään ja integraatiota yhdyspinoilla vahvistetaan. Tavoite on toteutunut.	+

Päätavoite: Mielensterveys- ja päihdepalveluja vahvistetaan ja palveluprosesseja kehitetään osana sote-keskuskonseptia

Mittari	Päihde- ja mielensterveyspalveluiden kiireettömän hoidon saatavuuden toteutuminen.	
Tavoite-taso	Saatavuus 14 päivää.	
Toteuma	Päihde- ja mielensterveyspalvelujen saatavuus toteutuu pääsääntöisesti 14 vrk:ssa (arvio). Tarkkaa tietoa kiireettömään hoitoon pääsystä ei ole saatavilla. Tavoite toteutuu pääsääntöisesti joitakin tiimejä ja yksiköitä lukuun ottamatta (Tampereella). Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.	+/-

Järjestämiskertomus 3: Pelastuspalveluiden valmius toteutuu palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Päätavoite: Kehitetään onnettomuuksien ennaltaehkäisytyön digitaalisia keinoja

Mittari	Onnettomuuksien ennaltaehkäisytyössä on otettu käyttöön uusia digitaalisia palveluja.	
---------	--	--

Tavoite- taso	Selvitetään uusien digitaalisten palveluiden mahdollisuudet.	
Toteuma	Pelastuslaitos on mukana valtakunnallisen onnettomuuksien ennaltaehkäisyn ohjelmiston käyttöönoton valmistelussa. Ohjelmistoa pilotoidaan vuonna 2024. Pelastuslaitos on kartoittanut digitaalisten turvallisuuskoulutusten järjestämistä erityisesti sosiaalitoimelle asumisen paloturvallisuuteen liittyen. Vuonna 2024 käyttöönotettavaksi suunniteltua päivystävän palotarkastajan chat-palvelua valmisteltiin. Tavoite on toteutunut.	+
Päätavoite: Varmistetaan, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika toteutuu.		
Mittari	Pelastustoiminnan keskimääräiset toimintavalmiusaikatavoitteet toteutuvat kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta.	
Tavoite- taso	Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat palvelutasopäätöksen mukaiset.	
Toteuma	Keskimääräiset toimintavalmiusaikatavoitteet ovat toteutuneet kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta. Tavoite on toteutunut.	+
Päätavoite: Varmistetaan, että ensihoidon tavoittamisaikavaatimukset toteutuvat.		
Mittari	Ensihoidon A ja B-kiireellisten tehtävien tavoittamisaikatavoitteet toteutuvat eri riskiluokissa.	
Tavoite- taso	Ensihoidon tavoittamisaikatavoitteet palvelutasopäätöksen mukaiset.	
Toteuma	Tavoittamisaikatavoitteita ei saavutettu 50 %-osuuksissa riskiluokka-alueilla eikä 90 %-osuuksissa ydintaajama-alueilla. Tavoite ei toteutunut.	-
Päätavoite: Edistetään pelastuspalveluiden ja sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteistyötä sekä integraatiota selvittämällä uusia yhteisiä toimintamalleja		
Mittari	Palvelutasopäätösten tausta-aineistoksi kartoitetaan yhteisiä synergia mahdollisuuksia ja kehittämismahdollisuudet otetaan huomioon vuonna 2023 päätettävissä pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätöksissä.	
Tavoite- taso	SOTEPE-synergiakartoitus kehittämis ehdotuksineen toteutuu, kehittämis ehdotukset huomioidaan palvelutasopäätöksissä.	
Toteuma	Synergia- ja kehittämismahdollisuuksien kartoitustyö on tehty ja sen tuloksia on hyödynnetty sekä ensihoidon että pelastuksen palvelusovalmistelussa. Toimenpidesuunnitelman toteutus aloitetaan vuonna 2024 palvelutasopäätöksien mukaisesti talousarvion antamissa raameissa. Tavoite on toteutunut.	+

Järjestämiskertaus 4: Digitaalisten palveluiden määrä kasvaa tavoitellusti**Päätavoite: Digipalveluiden ja sähköisen asiointin määrä kasvaa**

Mittari	Sähköiseen palveluun rekisteröityneet lukumäärä kasvaa.	
Tavoite- taso	Kasvu 5 %.	
Toteuma	Sähköiseen asiointiin rekisteröityneiden määrä kasvoi keskimäärin 43 % vuosineljänneksittäin. Vuoden 2023 loppuun mennessä sähköiseen asiointiin rekisteröityneitä asiakkaita oli yhteensä 147 137. Tammikuussa 2023 uusia käyttäjiä rekisteröityi 25 000. Tavoite on toteutunut.	+
Mittari	Digitaaliset palvelut integroidaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.	
Tavoite- taso	Valmis	
Toteuma	Hyvinvointialueen digitaalinen asiointi yhtenäistettiin ja kehitystyö käynnistettiin, mm. puolesta asiointin osalta. Pirkanmaan hyvinvointialueella on yhdenvertainen sähköisen ajanvarauksen mahdollisuus omaan palvelutuotantoon mm. neuvolapalveluihin, tiettyihin fysioterapiapalveluihin ja rokotuksiin. Tavoite on toteutunut.	+
Mittari	Etävastaanottojen sekä etähoivayhteyksien lkm kasvaa.	
Tavoite- taso	Kasvu 5 %.	
Toteuma	Videovastaanottojen määrä väheni 15 % verrattuna 1/2023 tilanteeseen. Vuonna 2023 kuukausittain toteutui keskimäärin 463 videovastaanottoa. Tammikuussa 2023 videovastaanottoja tilastoitiin 563 kpl ja joulukuussa 477 kpl. Videovastaanottojen määrä kasvoi 9 % loka-joulukuussa verrattuna kesä-syyskuun tilanteeseen. Tavoite ei toteutunut.	-
Toteuma	Etähoivan asiakasmäärä lisääntyi 12 % verrattuna 2/2023 tilanteeseen. Etähoivan asiakasmäärä saatiin todennettua helmikuusta alkaen, jolloin asiakkaita oli 506. Vuoden 2023 lopussa etähoivan asiakasmäärä oli 567. Etähoivan peittävyys omassa palvelutuotannossa on 10,7 %. Omaisliittymä on käytössä 417 asiakkaalla ja varustolaitteiden määrä on vähentynyt. Tavoite on toteutunut.	+
Mittari	Chat ja chatbot –asiointien lkm. kasvaa	
Tavoite- taso	Kasvu 5 %.	
Toteuma	Chat-palveluiden käyttö lisääntyi tavoiteltua enemmän. Chat-asiointikanavien lukumäärä kasvoi vuoden aikana (mm. terveysasemat), mikä kasvatti asiointimääriä merkittävästi vuoden kuluessa. Helmikuussa asiointeja tilastoitiin 1 359 ja joulukuussa 5 124. Tavoite on toteutunut.	+
Toteuma	Vuonna 2023 aikana chatbotin käyttö lisääntyi merkittävästi ja tavoiteltua enemmän. Helmikuussa 2023 asiointeja tilastoitiin 3 627 ja joulukuussa 9 389. Tavoite on toteutunut.	+

Järjestämiskertaus 5: Työhyvinvointi luo henkilöstön pysyvyyttä

Päätavoite: Hyvinvointialueelle on luotu henkilökunnan kanssa henkilöstöohjelma uudistuvan työnantajisuuden perustaksi.

Mittari	Työyksikkö kohtaiset suunnitelmat työyhteisön osallisuuden parantamiseksi.
Tavoite-taso	Suunnitelmat on laadittu.
Toteuma	Hyvinvointialueen henkilöstöohjelma vuosille 2023–2025 hyväksyttiin aluehallituksessa 13.3.2023. Ohjelmassa on kuvattu periaatteet ja työkalut sekä seurannan menetelmät työhyvinvoinnin ja osallisuuden kehittämiseksi. Vastaavia toimenpiteitä sisältyy myös strategian toimeenpano-ohjelman kärkeen 3. Työyksiköt laativat ja vastaavat henkilöstöohjelmaan perustuvista työyksikkökohtaisista kehittämistoimenpiteistä. Osallisuuden edistäminen tapahtuu erityisesti johtoryhmissä ja lukuisten työryhmissä työskentelyiden kautta. Yhteistoiminta toteutuu kahdella tasolla, hyvinvointialueen tasolla ja tehtäväalueiden tasolla sekä soten tehtäväalueella palvelulinjojen tasolla. Tavoite on toteutunut. +
Mittari	Työhyvinvointikysely (QWL).
Tavoite-taso	Ensimmäinen mittaus toteutettu.
Toteuma	Pirkanmaan hyvinvointialueen työhyvinvointikyselyistä QWL- kysely on toteutettu keväällä 2023. Lisäksi hyvinvointialue oli mukana työterveyslaitoksen työhyvinvointitutkimuksessa syksyllä 2023. Jatkossa Pirkanmaan hyvinvointialue toteuttaa parillisina vuosina Kevan työtyytyväisyyskyselyn ja parittomina vuosina työterveyslaitoksen hyvinvointialueiden työhyvinvointitutkimuksen. Tavoite on toteutunut. +

Järjestämiskertaus 6: Vaikuttavuuden näkökulmat ohjaavat toimintaa

Päätavoite: Pirkanmaan vaikuttavuusohjelman perustan ja kansallisen vaikuttavuuskeskuksen rakentaminen

Mittari	Vaikuttavuuskeskuksen suunnitelmat valmiit käynnistämiseen.
Tavoite-taso	Valmis
Toteuma	Vaikuttavuuskeskuksen valmistelu ja sen osapilotit etenivät vuonna 2023 suunnitellusti. Sidosryhmäyhteistyö ja YTA-yhteistyö käynnistyi. Kansallisista kehittämisen ja vaikuttavuuden johtamisrakenteista käytiin laajaa vuoropuhelua. Vaikuttavuusmittarikartoitus ja vaikuttavuuden tietotarpeita määritettiin STM:n ja THL:n johdolla. Yhteistyö vaikuttavuuspilottien kanssa käynnistyi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä sosiaalihuollon vaikuttavuutta edistettiin. Vaikuttavuuskeskusvalmistelusta viestittiin aktiivisesti ja rooli vaikuttavuustoimijana saavutettiin. Tavoite on toteutunut. +

Mittari	Asiakaskokemusmittauksen käyttö (NPS) laajenee avopalveluissa. Kyselyyn liitetään PEI-mittari. Mittauksen soveltumista muihin palveluihin selvitetään ja pilotoidaan samanaikaisesti
Tavoite- taso	NPS mittauksen käyttö laajenee sisältäen PEI-mittarin.
Toteuma	Asiakaspalautejärjestelmäprojekti eteni suunnitellusti. Asiakaspalaute NPS-mittauksen laajentamiseksi NPS-keruuratkaisun liittämistä Pegasos- ja Lifecare –asiakas- ja potilastietojärjestelmiin edistettiin. Eri asiakasryhmien erityispiirteiden huomioimiseksi perustettiin substanssityöryhmät, joissa määritetään vastaamistilanteeseen sopivia NPS-ratkaisuja. Vuoden lopulla Pirhan NPS-tulos oli erinomainen ollen 78. Pärjäämisen tunnetta mittaavan PEI-mittauksen pilotointi käynnistettiin sekä terveys- että sosiaalipalveluissa. Terveyspalvelujen kysymys on: ”Tämän vastaanottokäynnin jälkeen kykenen tulemaan toimeen sairauteni kanssa” ja sosiaalipalveluissa: ”Tämän tapaamisen jälkeen kykenen pärjäämään tilanteessani”. Vastauksia annettiin 10 634 kpl:ta. Vastanneista yli puolet kokee pärjäävänsä paljon paremmin tai paremmin. Entiseen tapaan tai huonommin koki pärjäävänsä hieman alle kolmannes vastanneista. Noin 14 % vastanneista valitsi vaihtoehdon ”en osaa sanoa”. Tavoite on toteutunut.

16.2 Käyttötalouden toteutuminen ja linjojen sitovat tavoitteet

16.2.1 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Tehtäväalueen kuvaus ja toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäväalueen tavoitteena on järjestää laadukkaita, tarpeeseen perustuvia ja oikea-aikaisia sosiaali- ja terveyspalveluja lähes 550 000 pirkanmaalaiselle. Tehtäväalue muodostuu viidestä palvelulinjasta, jotka ovat avopalvelujen, ikäihmisten ja vammaisten palvelujen, lasten, nuorten ja perheiden palvelujen, sairaalapalvelujen sekä sote-palvelutuotannon johdon ja integraation palvelulinjat.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vuodenvaihteessa 2023 tapahtui historiallisen suuri hallinnollinen muutos sairaanhoitopiirin ja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluorganisaatioiden yhdistyessä yhdeksi sote-kokonaisuudeksi. Perustoiminnot jatkuivat yhdistymisessä pääosin ennallaan. Organisaatorakenteen, tietojärjestelmien, toimintamallien ja esihenkilöiden muutokset aiheuttivat ensimmäisten toimintakuukausien aikana epävarmuutta ja epäselvyyksiä henkilöstön ja palvelujen käyttäjien keskuudessa. Muutoksen laajuus huomioiden tehtäväalue selvisi kuitenkin muutoksesta hyvin erityisesti lähiesihenkilöiden venymisen vuoksi.

Hallinnollisten ja toiminnallisten muutosten lisäksi talouden haasteet olivat tehtäväalueen hallitseva teema vuonna 2023. Talousarvion lähtötilanteen epävarmuuden ja keväästä alkaen ennustettujen merkittävien talousarvioylitysten vuoksi talouden seurantaan ja kustannusten hillintään kiinnitettiin jatkuvaa huomiota.

Sosiaali- ja terveystalouden tehtäväalueen palvelulinjojen vuoden 2023 talousarviot muodostettiin kuntien ja sairaanhoitopiirin vuoden 2022 alkuperäisten talousarvioiden pohjalta. Määrärahat kohdistettiin palvelulinjoille ja niiden kustannuspaikoille palveluluokkien perusteella. Vuoden 2022 talousarvioissa tietyille palveluluokalle kohdistetut määrärahat pyrittiin kohdistamaan samalle palveluluokalle myös vuoden 2023 talousarviossa. Palveluluokkajaottelua oli kuitenkin tulkittu ja sovellettu eri tavoin eri organisaatioissa, jonka vuoksi määrärahat eivät kaikilta osin kohdistuneet uudessa organisaatioissa täsmälleen samaan käyttötarkoitukseen kuin luovuttavissa organisaatioissa vuonna 2022.

Alkuperäiset vuoden 2022 talousarviot eivät sisältäneet talousarvioylitysten vuoksi kaikkia vuoden 2022 toteutuneita kustannuksia. Vuoden 2023 aikana kunnista siirrettiin hyvinvointialueelle myös vuoden 2022 talousarvioylitysten määrärahat, mutta määrärahat eivät kaikilta osin kohdistuneet samaan käyttötarkoitukseen, josta alkuperäinen talousarvioylitys kunnissa oli syntynyt vuonna 2022.

Alkuperäisen talousarvion virheitä pyrittiin korjaamaan talousarviomuutoksilla vuoden 2023 aikana. Osa virheistä pystyttiin korjaamaan vasta vuoden 2024 talousarviossa, minkä vuoksi vuoden 2023 tilinpäätöstä kannattaa sosiaali- ja terveystalouden tehtäväalueen osalta tarkastella kokonaisuutena yksittäisten palvelulinjojen sijasta.

Henkilöstön saatavuudessa oli merkittäviä haasteita vuonna 2023, minkä vuoksi henkilöstökulut alittivat talousarvion ennakoitua suuremmista palkankorotuksista huolimatta. Henkilöstöpulan vuoksi vuokratyövoimaa ja korvaavia palveluostoja jouduttiin kuitenkin tekemään suunniteltua enemmän, mikä näkyy palvelujen ostojen merkittävänä ylityksenä. Palvelujen ostojen ylittymiseen vaikuttivat lisäksi merkittävät palvelujen hinnankorotukset ja sisäisten ICT-palvelujen ennakoitua suuremmat kustannukset. Tehtäväalueen toimintamenot ylittyivät 66,2 miljoonaa euroa ja toimintatuotot 2,2 miljoonaa euroa.

Tehtäväalueen toiminnan kehittämiseksi ja talouden tasapainottamiseksi tehtiin useita toimenpiteitä, joiden suurin vaikutus näkyy vuodesta 2024 alkaen. Koko hyvinvointialueen tasolla valmistellusta strategian toimeenpano-ohjelmasta erityisesti kärki 2, yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut kokonaisuus valmisteltiin sote-tehtäväalueella. Tavoitteiden toteutuminen tulee vaikuttamaan merkittävästi sote-palvelujen palvelurakenteeseen ja palvelujen verkostoon sekä palvelujen uudistamiseen esimerkiksi digitalisaation kautta. Lisäksi tavoitteisiin sisältyy muun muassa asiakasohjauksen ja palveluihin pääsyn yhdenmukaistaminen ja päivystyksen ruuhkautumisen ehkäiseminen. Palvelukriteerien yhdenmukaistamisen ja toiminnallisen kehittämistyön lisäksi tavoitteena on sopeuttaa toimintaa olemassa oleviin talouden raameihin.

Taloustilanteen ja strategian toimeenpano-ohjelman tavoitteiden toteuttamisen vuoksi hyvinvointialueella toteutettiin sote-tehtäväalueen henkilöstä koskeneet yhteistoimintaneuvottelut syksyllä 2023. Neuvottelujen lopputuloksena tehtäväalueen menot vähentyivät 32 miljoonaa euroa vuoden 2024 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Tehtäväaluetasoisesti kustannusten hillinnässä keskityttiin erityisesti vuokratyövoiman käytön ja asiakaspalvelujen ostojen kustannusten vähentämiseen tehostamalla avointen tehtävien rekrytointeja sekä vahvistamalla omaa toimintaa. Lisäksi vuokratyön hankintasopimukset kilpailutettiin uudelleen koko tehtäväalueen osalta. Sosiaali- ja terveystieteiden palvelulinjoilla muutoksia ja sopeuttamistoimenpiteitä toteutettiin strategian toimeenpano-ohjelmaa laajemmin. Sopeuttamistoimenpiteiden vaikutus kustannuksiin näkyy selkeämmin vuoden 2024 aikana.

Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut, Tuloslaskelma

Tilin nimi	Toteuma	Alkuperäinen	Toteuma-%	Muutettu	Toteuma %
	2023	TA 2023		TA 2023	
TOIMINTATUOTOT	411 692 557	387 476 977	106,2 %	409 488 375	100,5 %
Myyntituotot/Liikevaihto	208 020 357	215 163 748	96,7 %	199 984 663	104,0 %
Maksutuotot	163 014 076	143 230 310	113,8 %	159 289 393	102,3 %
Tuet ja avustukset	22 333 585	13 492 944	165,5 %	33 397 332	66,9 %
Muut toimintatuotot	18 324 539	15 589 975	117,5 %	16 816 986	109,0 %
TOIMINTAKULUT	2 582 145 296	2 405 907 379	107,3 %	2 515 879 343	102,6 %
Henkilöstökulut	968 586 073	943 479 507	102,7 %	985 018 260	98,3 %
Palkat ja palkkiot	772 357 791	752 259 972	102,7 %	785 647 552	98,3 %
Henkilösivukulut	196 228 282	191 219 536	102,6 %	199 370 704	98,4 %
Palvelujen ostot	1 208 259 871	1 231 787 895	98,1 %	1 134 184 064	106,5 %
Asiakaspalvelujen ostot	781 025 029	675 840 206	115,6 %	729 919 393	107,0 %
Muiden palvelujen ostot	427 234 842	555 947 690	76,8 %	404 264 671	105,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	168 138 916	159 070 069	105,7 %	159 845 285	105,2 %
Avustukset	66 529 281	61 598 678	108,0 %	64 684 496	102,9 %
Muut toimintakulut	170 631 154	9 971 229	1 711,2 %	172 147 238	99,1 %
Vuokrakulut	168 417 855	6 402 769	2 630,4 %	166 706 445	101,0 %
Muut kulut	2 213 300	3 568 460	62,0 %	5 440 793	40,7 %
TOIMINTAKATE	-2 170 452 738	-2 018 430 402	107,5 %	-2 106 390 968	103,0 %
Valtion rahoitus	0	2 016 720 021	0,0 %	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-33 739	-100	33 738,8 %	-100	33 738,8 %
VUOSIKATE	-2 170 486 477	-1 710 481	126 893,3 %	-2 106 391 068	103,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	13 783 116	15 687 720	87,9 %	15 687 720	87,9 %
TILIKAUDEN TULOS	-2 184 269 593	-17 398 201	12 554,6 %	-2 122 078 788	102,9 %
Laskennalliset erät	-45 168 601	-47 561 976	95,0 %	-46 920 189	96,3 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 229 438 194	-64 960 177	3 432,0 %	-2 168 998 977	102,8 %

16.2.2 Avopalvelut

Palvelulinjan kuvaus ja toiminta-ajatus

Avopalveluissa tuotetaan perustason sosiaali- ja terveystalveluja sekä vastataan perustason tuesta, hoidosta ja kuntoutuksesta. Avopalveluihin kuuluu kolme toimialuetta: vastaanottotoiminta, suun terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut. Palveluissa edistetään väestön terveyttä ja toimintakykyä, ennaltaehkäistään sairauksien syntymistä, hoidetaan jo puhjenneita sairauksia, tuetaan ja autetaan asukkaita palvelujen piiriin erilaisissa elämäntilanteen vaikeuksissa sekä tunnustetaan hyvinvointiriskissä olevat henkilöt mahdollisimman varhain.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hoitotakuu toteutui lähes täysin perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa (99,7 %) ja suun terveydenhuollossa (98 %) ennen uuden lain voimaantuloa. Syys-joulukuussa hoitoon pääsy avosairaanhoitoon 14 vuorokaudessa toteutui 85 %:ssa ja suun terveydenhuollossa neljän kuukauden määräaika 86 %:ssa tapauksia. Uuden hoitotakuun tilastot olivat todellista toteumaa heikompia potilastietojärjestelmistä puuttuneiden kirjausvaihtoehtojen vuoksi. Hoitotakuuseen vastaamiseksi vastaanottotoiminnassa lisättiin puhelinpalveluresurssia ja kehitettiin työvuorosunnittelua. Hoidon tarpeen arvioinnille ja ratkaisulle laadittiin yhteiset ohjeet ja päätöksentekoa tukevan Hoituen käyttöä lisättiin. Suun terveydenhuollossa mallinnettiin asiakassegmentointia, vahvistettiin puhelinpalveluresurssia ja yhtenäistettiin hoidon tarpeen arviointia.

Hoidon jatkuvuutta, palvelujen oikea-aikaisuutta ja suunnitelmallisuutta kehitettiin.

Vastaanottotoiminnassa aloitettiin yhtenäisten terveys- ja hoitosuunnitelmien tekemisen ratkaisun käyttöönotto. Lääkinnällisessä kuntoutuksessa yhtenäistettiin palveluun ohjautumisen perusteita ja otettiin käyttöön hankintojen keskitetty malli. Minun tiimini -toimintamallin käyttöönotolle laadittiin kolmivuotinen tiekartta, jonka ensimmäinen vaihe toteutui.

Suun terveydenhuollossa hammaslääketieteen erikoisaloille kehitettiin toimintamalleja.

Infektiofokuspoli-toimintamalli sai aloitusluvan ja Kerralla enemmän -toimintamalli sai hankerahoituksen. Koululaisten suun määräaikaistarkastuksia toteutettiin viemällä palvelu kouluihin. Aikuisten suun terveydenhuollon ostopalvelukilpailutus siirtyi vuodelle 2024. Palveluntuottajien kanssa tehtiin suorahankintasopimuksia kilpailutusprosessin ajaksi.

Sosiaalipalveluissa sosiaalityön ja -ohjauksen kokonaisuuden ja tiimien uudistaminen aloitettiin huomioimalla palvelut, joissa keskittäminen on tarkoituksenmukaista. Toimeentulotuen käsittelyajoissa oli ylityksiä, minkä takia palvelun keskittämistä edistettiin ja käsittelyaikojen seuranta tehostettiin. Sosiaali-päivystyksen toimintaa laajennettiin vastaamaan myös virka-

aikaisesta lastensuojelupäivystyksestä. Kriisityön kokonaisuuteen laadittiin suunnitelma palvelujen turvaamiseksi koko alueella. Yhteisöneuvontaa ja -sosiaalityötä laajennettiin.

Päivystystoiminnan selvitys, siihen sisältyvä kiirevastaanottokonsepti, psykiatrian ja mielenterveys- ja päihdepalvelujen selvitystyö sekä asumispalvelujen selvitys valmistuivat. Selvitysten pohjalta tehtiin kattavasti kehittämistoimenpiteitä ja luotiin tavoitteet tulevaan. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa hoidon porrastus uudistettiin ja psykiatrian hoitojonoja purettiin yhteistyössä.

Digiklinikan hankinta toteutui suunnitellusti. Terveysasemien chat-palvelu avattiin lähes kaikissa asiointikunnissa, sosiaalipalvelujen asiakasohjauksen chat käynnistettiin, etäkonsultaatiomahdollisuuksia lisättiin ja videovastaanottoja vakiinnutettiin. Hoitotarvikkeiden tilaus mahdollistettiin sähköisesti. Sosiaalipalvelujen digipalveluita määriteltiin osana uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönoton valmistelussa. Henkilöstön digikyvykkyyttä vahvistettiin koulutuksin ja ohjein. Aukkaiden digipalvelujen käyttöä tuettiin digituen mallilla.

Nokian uusi sote-asema, yhteinen hoitotarvikepalvelu ja keskitetty työikäisten sosiaalipalvelujen asiakasohjaus aloittivat toimintansa. Etelä-Hervannan uusi hammashoitola otettiin käyttöön, ja Nekalan ja Ahvenisjärven hammashoitolat suljettiin. Sote-luurin toiminta päättyi. Palvelulinja osallistui avokuntoutusta, vastaanottopalveluja, suun terveydenhuoltoa ja työikäisten sosiaalipalveluja koskevien palveluverkkoselvitysten valmisteluun.

Avopalvelujen toimintatulot alittuivat 7,1 miljoonaa euroa ja toimintakulut ylittyivät 6,3 miljoonaa euroa. Toimintatulojen alitus johtui liian suureksi budjetoiduista myynnistä muille hyvinvointialueille ja asiakasmaksutulojen alittumista. Toimintakulujen ylitys aiheutui palvelujen ostoista sekä hoitotarvikkeista. Palvelujen ostoissa mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut ylittyivät 6,3 miljoonaa euroa. Hoitotarvikepalveluiden kustannukset ylittyivät 6,8 miljoonaa euroa. Hoitotarvikepalvelun kustannusten kasvuun vaikuttaa väestön ikääntyminen sekä aikuistyyppin diabeteksen hoidon lisääntyneet kalliimmat seurantamenetelmät ja sensoreiden käyttö. Hoitotarvikepalvelun prosessia ja myöntämisen kriteerejä yhtenäistettiin kustannusten hillitsemiseksi.

Avopalvelut, Tuloslaskelma

	Toteuma	Alkuperäinen		Muutettu	
Tilin nimi	2023	TA 2023	Toteuma-%	TA 2023	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	42 674 624	48 403 927	88,2 %	49 760 200	85,8 %
Myyntituotot/Liikevaihto	8 034 797	13 797 714	58,2 %	14 303 986	56,2 %
Maksutuotot	28 740 549	29 819 621	96,4 %	30 669 621	93,7 %
Tuet ja avustukset	5 081 290	4 575 499	111,1 %	4 575 499	111,1 %
Muut toimintatuotot	817 987	211 094	387,5 %	211 094	387,5 %
TOIMINTAKULUT	404 600 954	390 113 890	103,7 %	398 268 411	101,6 %
Henkilöstökulut	145 993 688	150 842 099	96,8 %	161 809 210	90,2 %
Palkat ja palkkiot	117 029 164	120 892 860	96,8 %	129 708 769	90,2 %
Henkilösivukulut	28 964 524	29 949 239	96,7 %	32 100 441	90,2 %
Palvelujen ostot	178 946 418	198 239 524	90,3 %	152 322 835	117,5 %
Asiakaspalvelujen ostot	110 421 718	103 531 551	106,7 %	96 574 639	114,3 %
Muiden palvelujen ostot	68 524 700	94 707 973	72,4 %	55 748 196	122,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	39 739 967	27 681 108	143,6 %	32 400 765	122,7 %
Avustukset	9 357 704	11 165 912	83,8 %	11 165 912	83,8 %
Muut toimintakulut	30 563 177	2 185 247	1 398,6 %	40 569 689	75,3 %
Vuokrakulut	29 082 184	1 351 225	2 152,3 %	39 654 684	73,3 %
Muut kulut	1 480 993	834 022	177,6 %	915 005	161,9 %
TOIMINTAKATE	-361 926 330	-341 709 963	105,9 %	-348 508 211	103,9 %
Valtion rahoitus	0	348 158 736	0,0 %	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-7 580				
VUOSIKATE	-361 933 910	6 448 773	-5 612,4 %	-348 508 211	103,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	605 131	914 584	66,2 %	932 584	64,9 %
TILIKAUDEN TULOS	-362 539 042	5 534 189	-6 550,9 %	-349 440 795	103,7 %
Laskennalliset erät	-7 797 664	-8 309 364	93,8 %	-8 119 331	96,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-370 336 705	-2 775 174	13 344,6 %	-357 560 126	103,6 %

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2023

1. Luodaan kehitys- ja koulutusmyönteinen työnantajakuva ja hyvä työilmapiiri, joissa rekrytointi rekrytointihaasteellisillakin aloilla onnistuu

Tavoite-
taso

1.1 Ulkoisessa haussa olevista tehtävistä saadaan täytettyä 80 % vuonna 2023.

Toteuma 56 % ulkoisessa haussa olleista tehtävistä täytettiin. Vuonna 2023 avoinna oli 695 tehtävää, joista 390 täytettiin. Loppuvuoden yt-menettely heikensi toteumaa. Tavoite ei toteutunut. -

Tavoite-
taso

1.2 Käyttöön otettavan työilmapiirimittarin tulokset kehittyvät myönteisesti.

Toteuma Avopalvelujen QWL-mittauksen tulos oli 56 %. Työilmapiirimittaus (QWL) toteutettiin vuonna 2023 kerran, eikä vertailutietoa ole saatavilla. Työntekijäkokemus (eNPS) laski vuoden kuluessa ollen helmikuussa -43 ja joulukuussa -72. Tavoite ei toteutunut. -

2. Kehitetään toimintatapoja ja asiakasohjausta niin, että digitaaliset palvelut kehittyvät jatkossa ensisijaisiksi yhteydenottokanaviksi

Tavoite-taso 2.1 Avohiljossa raportoitavien ”etäasiointi” ja ”etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia” osuus kaikista asioinnista nousee 20 % vuoteen 2022 verrattuna.

Toteuma	Tietoja ei saada tällä hetkellä luotettavasti. Uusia digitaalisia palveluja tuotiin asukkaiden käyttöön, mutta niiden käyttömääristä ei saada luotettavaa tietoa. Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.	+/-
---------	--	-----

Tavoite-taso 2.2 Omaolon käyttö lisääntyy 20 % vuoteen 2022 verrattuna.

Toteuma	Omaolosta tehtiin luopumispäätös lokakuussa 2024 ja sen käyttö lopetettiin joulukuussa 2023. Sähköinen asiointi keskitetään toukokuusta 2024 alkaen toimintansa aloittavalle digiklinikalle. 9/2023 tilanteessa Omaolon käyttö oli lisääntynyt 19 %. Loppuvuoden raportti ei ole vertailukelpoinen. Tavoite ei toteutunut.	-
---------	--	---

3. Kehitetään yhdessä henkilöstön ja asiakkaiden kanssa ratkaisukeskeiset toimintatavat ja sujuvat prosessit palvelulinjan kaikissa palvelukokonaisuuksissa

Tavoite-taso 3.1 Hoidon saatavuus toteutuu perusterveydenhuollossa 14vrk sisällä ja suun terveydenhuollossa 4kk sisällä kaikilla soteasemilla.

Toteuma	Perusterveydenhuollon käynnille 14 vrk:ssa päässeiden osuus oli 81 % vuonna 2023. Tilastoon sisältyy perusterveydenhuollon kiireettömään avosairaanhoidon pääsy. Hoitotakuun piiriin kuuluvia asiointeja voidaan vielä erottaa muista kiireettömistä asioista raportointiteknisistä syistä. Tulos parani loppuvuotta kohti (1–3/2023 toteuma oli 76 %). Tavoite ei toteutunut.	-
---------	--	---

Toteuma	Suun terveydenhuoltoa 4 kk:ssa saaneiden osuus oli 85 % vuonna 2023. Tavoite ei toteutunut.	-
---------	---	---

Tavoite-taso 3.2 Monialaisen tiimityön malli käytössä kaikilla soteasemilla vuoden loppuun mennessä.

Toteuma	Monialainen Minun tiimini- malli otettiin osin käyttöön soteasemilla. Vuonna 2023 käyttöönotto aikataulutettiin soten tiekartan mukaisiin kohteisiin. Käyttöönotot jatkuvat vuosina 2024–2025. Suun terveydenhuollon huolitiimin ensimmäinen vaihe toteutui. Tavoite ei toteutunut.	-
---------	---	---

16.2.3 Sairaalapalvelut

Palvelulinjan kuvaus ja toiminta-ajatus

Sairaalapalveluissa tuotetaan Tampereen yliopistollisen sairaalan (Tays) palvelut sekä lähisairaalapalvelut. Palvelulinjalla tuotetaan korkeatasoista, tutkimukseen perustuvaa ja vaikuttavaa hoitoa pirkanmaalaisille, mutta vaativimman erikoissairaanhoidon osalta myös YTA-alueen asukkaille. Vapaan hoitopaikan valinnan kautta hoidetaan myös merkittävä määrä muualta tulevia potilaita useilla erikoisaloilla.

Tays tuottaa valtakunnallisen työnjaon mukaisesti muun muassa selkäydinvammaisten kuntoutuspalveluita, sukupuoli-identiteettitutkimuksia sekä nuorisopsykiatrian erityisen vaikeahoitoisten alaikäisten psykiatrisia tutkimuksia ja hoitoja. Oman toiminnan lisäksi palveluja tuotetaan Pirkanmaan hyvinvointialueen omistamien yhtiöiden Tekonivelsairaala Coxan ja Sydänsairaalan, Pirkanmaan hoitokodin sekä kokonaisulkoistusyhtiöiden kautta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Sisätautien, keuhko-, iho- ja allergiasairauksien toimialue toimialueella kysyntä kasvoi voimakkaasti ja lisäksi toimialue vastasi keskussairaalassa olleen jatkohoito-osaston toiminnasta. Jatkohoito-ongelmat leimasivat toimialueen toimintavuotta. Sastamalan unipoliklinikan toiminta siirrettiin osaksi Tays keskussairaalan unipoliklinikan toimintaa.

Syövänhoidon, kirurgian ja vatsasairauksien toimialueella syövänhoidon kasvavan kysynnän hallitsemiseksi hoitokäytäntöjä kehitettiin omassa toiminnassa ja yhdessä YTA-alueen muiden hyvinvointialueiden kanssa. Gastroenterologian poliklinikan ja pehmytkirurgisen leikkausyksikön yhteistyönä alkoi hoitaja-avusteinen anestesia, jolloin tähytysten määrää lisääntyi, saatavuus parani ja kustannukset vähenivät. Hoitotakuun turvaamiseksi tehtiin lisätöitä sekä siirryttiin etäarviointeihin ja lisättiin digitalisaatiota.

Aistien, neuroalojen ja tuki- ja liikuntaelinsairauksien toimialueella kuntoutuksen ja psykososiaalisen tuen vastuualueen toiminta laajeni Pirkanmaan kuntien toimipisteisiin. Päiväkirurgisen toiminnan palvelusetelit siirtyivät vuoden 2023 alussa perusterveydenhuollosta erikoissairaanhoidon ja toimenpiteet toteutettiin pääosin omana toimintana. Ikäihmisten kuulolaitetekuntoutus keskitettiin osaksi korva- ja suusairauksien vastuualueen toimintaa.

Lasten ja naisten toimialueella lastentautien vastuualueen palveluiden tarve kasvoi ja osastojen kuormitus pysyi korkeana. Toimialueella kehitettiin raskaana olevien ja päihteitä käyttävien äitien ja lasten varhaista tunnistamista ja hoitoa. Nuorisopsykiatrian vastuualueella akuuttiosaston ylipaikkatilanteen ratkaisemiseksi käynnistetty viikko-osasto vakiinnutti roolinsa vuorokausiosastohoidon ja avohoidon välissä ja helpotti akuuttiosaston ylipaikkatilannetta.

Avohoidossa kehitettiin ryhmämuotoisia hoitoja ja voitiin nopeuttamaan tehostetun avohoidon yksikköön pääsyä. Naistentautien ja synnytysten vastuualueen toiminta kasvoi kokonaisuutena, vaikka Taysissa hoidettiin 122 synnytystä vähemmän kuin vuonna 2022. Vuodeosastot toimivat jatkohoidon ylivuoto-osastona.

Psykiatrian toimialueelle siirtyi kunnista viisi aluepoliklinikkaa, joiden toimintaa yhtenäistettiin toimialueen toimintojen kanssa. Lakisääteisten toimintojen varmistaminen ja hoitotakuussa pysyminen turvattiin käyttämällä ostopalvelulääkäreitä ja ostoterapiapalveluita.

Akuuttihoidon toimialueella anestesian vastuualueen lääkärin vähäisen määrän takia toimialueiden lisäanestesiatarpeita ei voitu toteuttaa kuin osin. Ongelmaa ratkottiin työaikajärjestelyin ja lisätöillä. Acuta päivystyksen vastuualueella läpimenoajat olivat pitkiä jatkohoitopaikkojen rajallisuuden vuoksi. Monipotilastilanteet ovat lisääntyneet merkittävästi aiemmista vuosista. Tehohoito on ollut aktiivisesti mukana elin-luovutustoiminnan kehittämisessä lisäten elinluovuttajien määrää. Taysin elinluovutustoiminnalle myönnettiin Vuoden vaikuttavuusteko -palkinto.

Lähisairaalat-toimialueella ensimmäinen toimintavuosi sisälsi toiminnan haltuunoton, kotisairaaloimintaa kehitettiin ja perustettiin uusi kotisairaala ja palliatiivisen hoidon vastuualue. Ikäihmisten palveluasumisessa otettiin käyttöön lääkäripalvelumalli.

Kuvantamiskeskus, verisuonitoimenpiteet ja apteekkipalveluiden toimialue perustettiin ja kuvantamiskeskus- ja apteekkiliikelaitos lakkautettiin. Kokonaisuuteen siirtyi kahdeksan uutta kuvantamisen toimipistettä. Toiminnallisesti muutos oli merkittävä.

Taloudellisista tavoitteista toimintatuotot ylittyivät 10,6 miljoonaa euroa ja toimintakulut 6,3 miljoonaa euroa. Erityisesti myynti muille hyvinvointialueille oli talousarviota parempi ja myyntituotot ylittyivät 14,1 miljoonaa euroa. Asiakaspalveluiden ostot aiheuttivat kuluylitystä 13 miljoonaa euroa (+6,2 %), jossa keskeisimpiä tekijöitä olivat kunnista siirtyneiden osaulkoistusten määrärahoista puuttuneet hinnankorotukset ja hengitystukiyksikön kasvaneet potilasmäärät. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät 3,4 miljoonaa euroa ja korkotason nousun takia vuokrat kasvoivat 5,5 miljoonaa euroa. Sairaalapalveluiden tilikauden toimintakate ylitti talousarvion 4,3 miljoonalla eurolla. Tulos oli 5,3 miljoonaa euroa tavoitetta parempi.

Sairaalapalvelut, Tuloslaskelma

	Toteuma	Alkuperäinen		Muutettu	
Tilin nimi	2023	TA 2023	Toteuma-%	TA 2023	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	238 715 756	225 282 626	106,0 %	228 102 763	104,7 %
Myyntituotot/Liikevaihto	193 846 617	179 880 833	107,8 %	179 700 971	107,9 %
Maksutuotot	39 282 917	40 643 794	96,7 %	40 643 793	96,7 %
Tuet ja avustukset	5 533 938	4 358 905	127,0 %	7 358 905	75,2 %
Muut toimintatuotot	52 284	399 094	13,1 %	399 094	13,1 %
Vuokratuotot	0	1 000	0,0 %	1 000	0,0 %
Muut tuotot	52 284	398 094	13,1 %	398 094	13,1 %
TOIMINTAKULUT	1 110 319 353	1 077 010 980	103,1 %	1 104 004 185	100,6 %
Henkilöstökulut	465 955 595	464 401 804	100,3 %	469 566 478	99,2 %
Palkat ja palkkiot	373 105 894	372 084 490	100,3 %	376 237 489	99,2 %
Henkilösivukulut	92 849 701	92 317 314	100,6 %	93 328 985	99,5 %
Palvelujen ostot	444 368 487	488 345 391	91,0 %	441 434 609	100,7 %
Asiakaspalvelujen ostot	221 884 229	202 041 684	109,8 %	208 891 184	106,2 %
Muiden palvelujen ostot	222 484 258	286 303 707	77,7 %	232 543 425	95,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	124 475 408	119 999 864	103,7 %	119 497 621	104,2 %
Avustukset	115 376	128 200	90,0 %	128 200	90,0 %
Muut toimintakulut	75 404 486	4 135 721	1 823,2 %	73 377 277	102,8 %
Vuokratulut	75 007 796	2 177 365	3 444,9 %	69 545 620	107,9 %
Muut kulut	396 690	1 958 356	20,3 %	3 831 657	10,4 %
TOIMINTAKATE	-871 603 597	-851 728 354	102,3 %	-875 901 422	99,5 %
Valtion rahoitus	0	846 252 696	0,0 %	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-11 379	-100	11 378,8 %	-100	11 378,8 %
VUOSIKATE	-871 614 976	-5 475 758	15 917,7 %	-875 901 522	99,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	12 597 531	13 596 357	92,7 %	13 578 357	92,8 %
TILIKAUDEN TULOS	-884 212 506	-19 072 115	4 636,2 %	-889 479 879	99,4 %
Laskennalliset erät	-23 367 163	-25 273 032	92,5 %	-25 057 987	93,3 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-907 579 669	-44 345 147	2 046,6 %	-914 537 866	99,2 %

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2023**1. Vahvistetaan henkilökunnan pysyvyyttä ja tehostetaan rekrytointia**

Tavoite- taso	1.1 Työntekijäkokemusmittari NPS (voisin suositella työpaikkaani asteikolla 0–10) on vähintään 8 asteikolla	
Toteuma	Sairaalapalveluiden työntekijäkokemusmittarin eNPS:n tulos oli joulukuussa -64. Tavoite ei toteutunut.	-

Tavoite- taso	1.2 Sairauspoissaolokerrat vähenevät tai pysyvät ennallaan.	
Toteuma	Sairaalapalvelujen palvelulinjan sairauspoissaolopäivät lisääntyivät 2,1 päivää henkilöä kohden. Keskimääräinen sairauspoissaolopäivien lukumäärä henkilöä kohden vuonna 2023 oli 16,6. Vuonna 2022 vastaava luku oli 14,5. Tavoite ei toteutunut.	-

2. Lisätään hoidon vaikuttavuutta, kehitetään hoitoprosesseja ja vahvistetaan tutkimusta

Tavoite- taso	2.1 Asiakaskokemusmittari NPS vähintään 70.	
Toteuma	Sairaalapalveluiden NPS-asiakaskokemustulos oli 80,6 vuonna 2023. Tuloksissa mukana Tays Sydänsairaala Oy. Tavoite on toteutunut.	+

Tavoite- taso	2.2 Readmissiot (ennakoimaton hoitajakson uusiutuminen) vähenevät vuoteen 2022 verrattuna.	
Toteuma	Readmissioiden (30 vrk) määrä nousi 5 %. Vuonna 2023 readmissioiden (30 vrk) määrä oli 5 692, kun vuonna 2022 määrä oli 5 398. Niiden osuus hoitajaksoista oli molempina vuosina 8 %. Tavoite ei toteutunut.	-

Tavoite- taso	2.3 Prosessijohtamisen malli on otettu laajasti käyttöön vuoden loppuun mennessä.	
Toteuma	Sairaalapalveluiden prosessijohtamisen mallin valmistelu käynnistyi, mutta sitä ei ole otettu laajasti käyttöön. Tavoite ei toteutunut.	-

Tavoite- taso	2.4 Tieteellisten, kansainvälisten vertaisarvioitujen tiedejulkaisujen määrä kasvaa vähintään 2 % vuoteen 2022 verrattuna.	
Toteuma	Tiedejulkaisujen määrä laski 3 %. Vuonna 2023 tieteellisiä, kansainvälisiä vertaisarvioituja tiedejulkaisuja tehtiin 554, kun vuoden 2022 julkaisujen määrä oli 568. Tavoite ei toteutunut.	-

3. Seurataan tarkasti talouden kehitystä ja tehdään tarvittavat tasapainottamiseen liittyvät toimenpiteet

Tavoite- taso	3.1 Toiminnan kustannukset pysyvät talousarvion mukaisina.	
Toteuma	Toimintakatteen toteuma oli 99,5 %. Sairaalapalvelujen toimintakate 4,3 milj. euroa alle talousarvion. Tavoite on toteutunut.	+

16.2.4 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Palvelulinjan kuvaus ja toiminta-ajatus

Palvelulinjan perustason terveys- ja sosiaalipalvelut tarjoavat asiakaslähtöisesti integroidut palvelut lähes 97 000 lapselle ja heidän perheilleen. Toiminnassa keskeistä on varhaisen tuen tarpeen tunnistaminen ja avun oikea-aikainen tarjoaminen sekä eri organisaatioissa lasten ja perheiden kanssa työskentelevien toimijoiden sujuva monialainen yhteistyö. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut muodostuivat terveyspalvelujen ja opiskeluhuollon, perhepalvelujen ja erityispalvelujen sekä hallinnon toimialueista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ensimmäisen toimintavuoden keskeinen tehtävä oli luoda monialaisen organisaation johtamisrakenteet ja yhdenmukaistaa tehtävänkuvia. Palveluita tuotettiin 23 kunnan alueella yli 430 toimipisteessä. Perhekeskuksen maakunnalliset, alueelliset sekä paikalliset johtamisrakenteet selkeytettiin eri organisaatioissa työskentelevien ammattilaisten yhteistyön varmistamiseksi. Alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä sovitaan yhteiset asiat koulutuksenjärjestäjien kanssa. Palvelujen verkoston selvitys valmistui sisältäen pitkän aikajänteen näkymän fyysisten toimipisteiden sekä digitaalisten ja liikkuvien palvelujen tarjonnan laajuudesta.

Useissa palveluissa ja palveluprosesseissa käynnistyi palveluiden yhdenvertaisuuteen, saatavuuteen ja laatuun vaikuttavia kehittämisprojekteja. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen laatukäsikirja yhdenmukaistaa palvelulinjalla työskentelevien ja uusien ammattilaisten toimintaa. Tarkemmin työkäytänteiden uudistamista ja yhtenäistämistä ohjaavat Neuvolaopas ja Opiskeluhoollon opas julkaistiin. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä neuvola- ja opiskeluhoollon suunnitelmat valmistuivat.

Chatpalveluita sekä sähköisiä yhteydenotto-, palvelujen haku- ja tiedonkeruulomakkeita otettiin käyttöön eri palveluissa. Neuvolapalveluissa on tarjolla sähköinen ajanvaraus sekä 4-vuotiaiden perheiden Voimaperheet – huomaa hyvä lapsessasi -toimintamalli. Perhepolku-verkkokurssi laajentui kaikkien perhekeskusammattilaisten työvälineeksi. Etävastaanottotoiminnan käyttöönottoa valmisteltiin eri palveluissa.

Ensivaiheen asiakasohjauspalvelu laajennettiin koko hyvinvointialueelle. Ammattilaisten yhteistyön selkeyttämiseksi ja sujuvoittamiseksi kehitettyä Minun tiimini –toimintamallia pilotoitiin ja eri ammattilaisten konsultaatio- ja yhteistyörakenteita selkeytettiin. Vammaispalvelujen kanssa tiivistettiin yhteistyötä asiakkaiden ohjautumiseksi näiden tarpeen mukaiseen palveluun.

Hyvinvointialueella toteutettiin alle 25-vuotiaiden maksutonta ehkäisyä osana Pirsote-hanketta. Oppilas- ja opiskeluhoitolain henkilöstömitoituksen myötä uusia koulupsykologitehtäviä perustettiin kymmenen. Opiskeluhoillon yksilöllisen ja yhteisöllisen työn työmuotoja kehitettiin ja yhtenäistettiin. Perheoikeudelliset palvelut ja perheasian sovittelu sekä lastensuojelun palveluista asiakasohjaus Luotsi, intensiivistä tehostettua perhetyötä kotiin tuottava Kotipysäkki, perhetukikeskukset, päivystävä perhehoito ja perhehoidon tuki organisoitiin maakunnallisiksi. Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityössä valmistauduttiin systemisen toimintamallin laajentamiseen.

Lasten ja nuorten mielenterveysoireilun ja päihteidenkäytön haasteisiin vastaamiseksi vahvistettiin muun muassa opiskeluhoillon ammattilaisten matalan kynnyksen ohjauskeskusteluosaamista (IPC), perustettiin liikkuva lastenpsykiatrinen konsultaatiotiimi ja lisättiin matalan kynnyksen päihdepalveluja. Psykologisten tutkimusten työnjako, kriteerit ja indikaatiot yhdenmukaistettiin. Lasten ja nuorten mielenterveyden hoito ja hoitoa tarjoavat työntekijät eriytettiin Kasvatus- ja perheneuvolasta. Molempien palvelujen uudet toimintatavat työstettiin palvelumuotoilun keinoin. Edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta lastensuojelun sosiaalityön henkilömitoitus (35 asiakasta / sosiaalityöntekijä) ylittyi koko vuoden ajan reilulla kolmanneksella sosiaalityöntekijöistä. Koulupsykologipalvelun 1.8.2023 voimaan astuneeseen henkilömitoitukseen (780 oppilasta / koulupsykologi) varauduttiin perustamalla 10 uutta koulupsykologin tehtävää. Rekrytointihaasteiden vuoksi uutta lisäresurssia ei ole saatu vielä täysimittaisesti käyttöön ja erityisesti lännen alueella psykologipalvelut eivät tästä syystä ole mitoituksen mukaisia.

Ensimmäistä toimintavuotta leimasivat talouspohjan epävarmuus ja talouden ennustamiseen liittyvät haasteet. Erityisesti kesken toimintavuotta 2023 tullut lastensuojelun sijaishuollon laitospalvelujen hintojen merkittävä korotus (keskimäärin 13 %) sekä palkkojen nousu vaikuttivat kustannuksiin vuonna 2023. Asiakaspalvelujen ostot ylittyivät 8,7 miljoonaa euroa. Kodin ulkopuoliset sijoitukset vähenivät uusien sijoitusten osalta vuoteen 2022 nähden. Henkilöstömenot ylittyivät lähes 4 miljoonaa euroa (4 %) huolimatta siitä, että koko vuoden ajan oli lähes 100 hyvinvointialueelle siirtynyttä tehtävää täyttämättä. Sisäisistä eristä ICT-kulut ylittivät talousarvion 45 % ja vuokrat 48 %, mikä euromääräisesti aiheutti yhteensä 7,2 miljoonaa euron ylityksen. Vaikeudet erityisesti psykologien, lääkäreiden sekä sosiaalityöntekijöiden rekrytoinnissa heijastuivat haasteina pysyä lakisääteisissä määrärajoissa ja henkilömitoituksissa sekä vuokratyön käytön kasvuna. Vuokratyövoiman käytön kustannukset ylittyivät 0,7 miljoonaa euroa budjetoidusta.

Henkilöstön pito- ja vetovoimatekijöihin pyrittiin vaikuttamaan muun muassa vahvistamalla lähiesihenkilötyötä, parantamalla tukipalvelujen käytön mahdollisuuksia, tiivistämällä oppilaitosyhteistyötä sekä luomalla henkilöstön osallistumisen mahdollistavat kehittämisen rakenteet.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut, Tuloslaskelma

	Toteuma	Alkuperäinen		Muutettu	
Tilin nimi	2023	TA 2023	Toteuma-%	TA 2023	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	8 867 407	8 110 832	109,3 %	9 451 332	93,8 %
Myyntituotot/Liikevaihto	4 176 336	2 124 300	196,6 %	2 124 300	196,6 %
Maksutuotot	213 668	1 502 127	14,2 %	1 502 127	14,2 %
Tuet ja avustukset	1 318 116	2 465 246	53,5 %	3 805 746	34,6 %
Muut toimintatuotot	3 159 287	2 019 159	156,5 %	2 019 159	156,5 %
TOIMINTAKULUT	247 460 413	218 375 032	113,3 %	232 460 118	106,5 %
Henkilöstökulut	100 732 394	83 326 512	120,9 %	96 829 532	104,0 %
Palkat ja palkkiot	78 972 655	65 360 857	120,8 %	76 218 323	103,6 %
Henkilösivukulut	21 759 740	17 965 655	121,1 %	20 611 210	105,6 %
Palvelujen ostot	129 190 938	130 148 332	99,3 %	121 736 467	106,1 %
Asiakaspalvelujen ostot	100 129 026	93 466 487	107,1 %	91 395 903	109,6 %
Muiden palvelujen ostot	29 061 912	36 681 844	79,2 %	30 340 564	95,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 943 828	2 361 681	82,3 %	2 361 681	82,3 %
Avustukset	1 338 293	1 945 721	68,8 %	1 598 971	83,7 %
Muut toimintakulut	14 254 960	592 787	2 404,7 %	9 933 467	143,5 %
Vuokrakulut	14 231 821	484 970	2 934,6 %	9 825 650	144,8 %
Muut kulut	23 140	107 817	21,5 %	107 817	21,5 %
TOIMINTAKATE	-238 593 007	-210 264 200	113,5 %	-223 008 785	107,0 %
Valtion rahoitus	0	211 535 995	0,0 %	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 731				
VUOSIKATE	-238 597 738	1 271 795	-18 760,7 %	-223 008 785	107,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	203 062	488 231	41,6 %	488 231	41,6 %
TILIKAUDEN TULOS	-238 800 800	783 564	-30 476,2 %	-223 497 016	106,8 %
Laskennalliset erät	-5 215 236	-4 407 587	118,3 %	-4 369 196	119,4 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-244 016 036	-3 624 023	6 733,3 %	-227 866 212	107,1 %

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2023

1. Lisätään henkilöstön veto- ja pitovoimatekijöitä kaikin mahdollisin käytettävissä olevin keinoin

Tavoite-taso **1.1 Lasten, nuorten ja perheiden palvelulinjalla täyttämättömiä virkoja ja toimia on vuoden lopussa vähintään 40 % vähemmän kuin 1.1.2023.**

Toteuma	Täyttämättömien virkojen ja toimien määrä säilyi ennallaan vuonna 2023. Täyttämättömien tehtävien määrä laski elokuuhun mennessä 16 %. Yhteistoimintaneuvottelujen ja niiden jälkeisen toimeenpanon aikana rekrytointia rajoitettiin 4 kuukautta. Tämän takia vuoden lopussa täyttämättömiä virkoja ja toimia oli yksi enemmän kuin lähtötilanteessa. Tavoite ei toteutunut.	-
----------------	--	---

2. Yhdenmukaistetaan asiakasprosessit, palvelujen myöntämiskriteerit ja palvelusisällöt Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen laatukäsikirjan mukaisesti

Tavoite-taso **2.1 Laatukäsikirjaan kirjoitetut myöntämiskriteerit ja ammattilaisille suunnatut toimintaohjeet on jalkautettu kaikille lasten, nuorten ja perheiden palvelujen ammattilaisille.**

Toteuma	Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen laatukäsikirja julkaistiin ja jalkautettiin työryhmiin. Laatukäsikirjaan kirjattiin yhtenäiset palvelujen saannin kriteerit ja toimintamallit. Uusien toimintamallien juurtuminen arkityön käytänteisiin vaatii useamman vuoden pitkäjänteisen työn. Tavoite on toteutunut.	+
----------------	---	---

3. Palvelutarpeiden varhaisella havaitsemisella sekä ennaltaehkäisevien ja kevyempien palvelujen painottamisella vähennetään erikoissairaanhoidon ja erityispalvelujen tarvetta

Tavoite-taso **3.1 Sairaalapalvelujen linjan lasten ja nuorisopsykiatrialle tehdyt lähetteet sekä lastensuojelulain mukaisten kiireellisten sijoitusten määrä vähenevät vuoteen 2022 verrattuna.**

Toteuma	Vuonna 2023 Tays:n lastenpsykiatrialle tehtyjen lähetteiden määrä kasvoi 11 % verrattuna edelliseen vuoteen. Lähetteitä tehtiin 1862 kpl vuonna 2023 ja 1670 kpl vuonna 2022. Tavoite ei toteutunut.	-
----------------	--	---

Toteuma	Vuonna 2023 Tays:n nuorisopsykiatrialle tehtyjen lähetteiden määrä väheni 4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Lähetteitä tehtiin 1282 kpl vuonna 2023 ja 1328 kpl vuonna 2022. Tavoite on toteutunut.	+
----------------	--	---

Toteuma	Vuonna 2023 kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä väheni 4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2023 kiireellisesti sijoitettiin 378 lasta. Tavoite on toteutunut.	+
----------------	---	---

16.2.5 Ikäihmisten ja vammaisten palvelut

Palvelulinjan kuvaus ja toiminta-ajatus

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti ja yhdenvertaisesti. Toiminnan painopisteinä ovat palvelujen yhdenvertainen saatavuus, asiakaslähtöisyys, yhteneväiset palvelujen sisällöt ja asiakasprosessien saumaton toiminta. Ikäihmisten ja vammaisten palvelulinja muodostuu ikäihmisten palvelujen, vammaisten palvelujen sekä ikäihmisten ja vammaisten yhteisten palvelujen toimialueista.

Ikäihmisten palveluiden toimialue vastaa asumispalveluista ja kotona asumista tukevista palveluista, joita ovat kotihoito tukipalveluineen, päivätoiminta, tilapäinen asuminen, yhteisöllinen asuminen, ympärivuorokautinen palveluasuminen ja laitoshoidon. Vammaisten palvelujen toimialue vastaa vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisista palveluista, joita ovat vammaissosiaalityö, vammaisten asumispalvelut, työ- ja päivätoiminta, työhön valmennus, vaativat asiantuntijapalvelut ja laitostuntoutus. Ikäihmisten ja vammaisten palvelujen yhteiset palvelut toimialue vastaa ennalta ehkäisevistä palveluista ja asiakasohjauksesta. Toimialueeseen kuuluu myös omais- ja perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskus sekä liikkumisen tuki.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Palvelulinjan toiminnan painopistealueita vuodelle 2023 olivat yhtenäisten palvelukuvausten laatiminen ja käyttöönotto, keskeisten palveluprosessien tunnistaminen ja kuvaaminen, palveluiden myöntämiskriteereiden yhtenäistäminen ja käyttöönotto, asiakkaiden palveluiden tarkastelun aloittaminen suhteessa palveluiden myöntämiskriteereihin, johtamis- ja tiimirakenteen luominen palvelutuotannon turvaamiseksi, ostopalvelusopimuskokonaisuuden haltuunotto, henkilöstö- ja asiakasviestinnän kehittäminen ja moninaisten potilas- ja asiakastietojärjestelmien yhteensovittamisen aloittaminen. Edellä mainituissa kokonaisuuksissa edettiin hyvin vuonna 2023.

Osana strategian toimeenpanoa laadittiin ikäihmisten palvelujen IKI2035-kehittämisohjelma, jonka keskeisenä tavoitteena on toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelurakenne, jossa asiakas saa palvelut oikea-aikaisesti ja oikein mitoitettuna. Laitoshoidon purkaminen aloitettiin ja uutena palvelumuotona käynnistyi yhteisöllinen asuminen. Lakisääteinen henkilöstömitoitus nousi 0,65:een, mutta nousu 0,7:ään siirtyi eteenpäin. Lakisääteinen mitoitus on pääsääntöisesti saatu turvattua, mm. lisäämällä henkilöstön liikkuvuutta ja resurssien kohdentamista yksiköiden välillä, sekä tekemällä aktiivista rekrytointia ml. kansainväliset rekrytoinnit.

Ikäihmisten ympärivuorokautisen asumispalvelupaikan lakisääteisessä ajassa (3 kk) sai n. 97 % myöntämisperusteet täyttävistä hakijoista. Yli 3 kk paikkaa odottavien osuus johtui asiakkaan tai hänen läheisensä toiveesta ottaa paikka vastaan vain tietystä asumispalveluyksiköstä.

Konkreettisenä uutena ikäihmisten ja vammaisten palveluja yhdistävänä toimintamuotona käynnistettiin liikkumisen tuen tiimi. Matalan kynnyksen ammatillinen neuvonta ja ohjaus laajentui koskemaan myös vammaisia henkilöitä. Digilähitori aloitti toimintansa. Etähoivan ja teknologian käyttö laajeni vammaispalveluissa ja kotona asumista tukevissa palveluissa.

Toimintavuoden aikana laadittiin palveluverkkoselvitystä vammaisten asumisesta, päiväaikaisesta toiminnasta sekä vammaissosiaalityöstä. Lisäksi käynnistettiin pitkäikäisen VAPA2035-kehittämishjelman laatiminen. Ohjelman tavoitteena on saavuttaa toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelurakenne, jossa asiakas saisi palvelut oikea-aikaisesti ja oikein mitoitettuna. Uuden vammaispalvelulain voimaantulo siirtyi 1.1.2025.

Palvelulinjan toimintatuotot toteutuivat talousarviota 12,2 miljoonaa euroa suurempina. Toimintakulut ylittivät talousarvion 48,3 miljoonalla eurolla. Suurimmat ylitykset tulivat palvelujen ostoista, jotka ylittyivät 38,6 miljoonaa euroa. Asiakaspalvelujen ostoihin kohdistui merkittävät hinnankorotukset sekä palvelutarpeiden kasvua, joita ei ollut täysimääräisesti huomioitu talousarviossa. Muiden palvelujen ostoissa työvoiman vuokraus ylittyi selvästi. Työvoiman vuokraukseen jouduttiin turvautumaan tilanteissa, joissa rekrytointihaasteiden vuoksi henkilöstömitoitusta ei olisi pystytty täyttämään tai asiakasturvallisuutta turvaamaan.

Henkilöstökulut ylittivät talousarvion 7,4 miljoonaa euroa siitä huolimatta, että useita kymmeniä tehtäviä oli täyttämättä vuoden mittaan. Myös lomapalkkavelan muutos toteutui huomattavasti odotettua suurempana. Avustukset ylittivät talousarvion 3,9 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen tekijä oli henkilökohtainen apu vammaispalveluissa. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi vuoden aikana yli 10 %.

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut, Tuloslaskelma

	Toteuma	Alkuperäinen		Muutettu	
Tilin nimi	2023	TA 2023	Toteuma-%	TA 2023	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	122 607 923	108 558 714	112,9 %	110 414 213	111,0 %
Myyntituotot/Liikevaihto	10 519 438	29 753 938	35,4 %	14 544 854	72,3 %
Maksutuotot	94 775 576	71 264 768	133,0 %	86 473 852	109,6 %
Tuet ja avustukset	3 017 928	1 411 676	213,8 %	3 267 175	92,4 %
Muut toimintatuotot	14 294 981	6 128 332	233,3 %	6 128 332	233,3 %
TOIMINTAKULUT	812 091 195	717 785 264	113,1 %	763 757 732	106,3 %
Henkilöstökulut	246 286 523	234 637 798	105,0 %	238 844 436	103,1 %
Palkat ja palkkiot	195 539 783	185 662 442	105,3 %	189 034 111	103,4 %
Henkilösivukulut	50 746 740	48 975 356	103,6 %	49 810 325	101,9 %
Palvelujen ostot	455 453 717	419 859 645	108,5 %	416 854 307	109,3 %
Asiakaspalvelujen ostot	347 522 971	276 390 563	125,7 %	332 647 747	104,5 %
Muiden palvelujen ostot	107 930 746	143 469 081	75,2 %	84 206 560	128,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 650 069	12 671 950	44,6 %	8 871 344	63,7 %
Avustukset	55 238 971	47 858 845	115,4 %	51 291 413	107,7 %
Muut toimintakulut	49 461 915	2 757 027	1 794,0 %	47 896 233	103,3 %
Vuokrakulut	49 341 921	2 179 209	2 264,2 %	47 459 415	104,0 %
Muut kulut	119 994	577 818	20,8 %	436 818	27,5 %
TOIMINTAKATE	-689 483 271	-609 226 551	113,2 %	-653 343 519	105,5 %
Valtion rahoitus	0	610 772 594	0,0 %	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 191			0	
VUOSIKATE	-689 491 462	1 546 043	-44 597,2 %	-653 343 519	105,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	368 302	688 548	53,5 %	688 548	53,5 %
TILIKAUDEN TULOS	-689 859 764	857 495	-80 450,5 %	-654 032 067	105,5 %
Laskennalliset erät	-16 499 602	-15 073 328	109,5 %	-14 875 010	110,9 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-706 359 366	-14 215 833	4 968,8 %	-668 907 078	105,6 %

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2023

1. Lisätään henkilöstön veto- ja pitovoimaa

Tavoite-taso	1.1 Saadaan pohjatiedot henkilöstön tulo- ja lähtövaihtuvuudesta vastuualueittain.	
Toteuma	Tiedot henkilöstön lähtövaihtuvuudesta saadaan palvelulinjatasoisesti. Ikäihmisten ja vammaisten palvelulinjan lähtövaihtuvuustiedot saadaan henkilöstöraportilta automatisoidusti. Tulo- ja lähtövaihtuvuuden huomioiva nettovaihtuvuus vastuualueittain saadaan HR-analytiikkapalveluista erillisraporttina pyydettyäessä. Tavoite on toteutunut.	+
Tavoite-taso	1.2 Vastuualueiden tulovaihtuvuus on suurempaa kuin lähtövaihtuvuus.	
Toteuma	Ikäihmisten ja vammaisten palvelujen vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuus oli 6,4 % ja lähtövaihtuvuus 10,3 %. Tavoite ei toteutunut.	-

2. Yhdenmukaistetaan asiakasprosessit

Tavoite-taso	2.1 Mahdollisimman suuri osuus palvelulinjan ydinasiakasprosesseista (lkm. ja %) on kuvattu vuoden loppuun mennessä.	
Toteuma	Ikäihmisten ja vammaisten palvelulinjan ydinasiakasprosesseista kuvattiin noin 90 %. Vuonna 2023 kuvattuja ja käyttöön otettuja ydinasiakasprosesseja oli 14 kappaletta. Kaksi (2) tunnistettua prosessikuvausta siirtyi vuoden 2024 alkuun. Tavoite on toteutunut.	+

3. Yhdenmukaistetaan palvelujen myöntämiskriteerit

Tavoite-taso	3.1 Mahdollisimman suuri osuus ikäihmisten palvelujen asiakkaista täyttää palvelujen myöntämisen perusteena käytettävän RAI-arviointityökaluun (Resident Assessment Instrument) sisältyvien MAPLE- palveluluokkien mukaiset ehdot vuoden loppuun mennessä.	
Toteuma	Säännöllisen kotihoidon asiakkaista 90 % täytti myöntämisen perusteiden mukaiset MAPLe – luokat. Palveluiden myöntämiskriteerit yhdenmukaistettiin vuoden 2023 alussa. Ympäri vuorokautisista asumispalveluista ei voida vuoden 2023 osalta luotettavasti raportoida kuinka suuri osuus asiakkaista täyttää palvelun myöntämisperusteiden mukaisen palveluluokan ehdot. Tarkastelussa kuitenkin selvisi, että tämän palvelukokonaisuuden osalta myöntämiskriteerien noudattamista tulee terävöittää. Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.	+/-

16.2.6 Soten palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta

Palvelulinjan kuvaus ja toiminta-ajatus

Palvelulinja muodostuu sote-palvelutuotannon johdon toimialueesta ja integraatiotoimialueesta. Sote-palvelutuotannon johdon toimialue vastaa palvelulinjojen toiminnan koordinoinnista ja yhteensovittamisesta. Lisäksi toimialueella toimii valmiuskeskus ja professiojohtajat, joiden keskeisenä tehtävänä on yhteensovittaa ja valvoa sote-toimintoja ja osaltaan huolehtia näyttöön perustuvien toimintakäytäntöjen hyödyntämisestä.

Integraatiotoimialue sisältää yhdyspintatyön, jatkuvan kehittämisen, HYTE-työn, laaja-alaisten kehitysohjelmien sekä erillishankkeiden vastuuyksiköt. Integraatiotoimialue vastaa sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuuksien yhteensovittamisesta ja läpileikkaavien prosessien toimivuudesta sekä palvelutuotantoon integroidusta kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Sote-palvelutuotannon johdon toimialueella painopiste oli alkuvuodesta tehtävälleen organisoitumisen ja käynnistymisen varmistamisessa sekä muutosvaiheen aiheuttamien ongelmien ratkaisemisessa. Vuoden loppua kohden huomio keskittyi erityisesti talouden haasteisiin ja strategian toimeenpano-ohjelman toteutukseen.

Valtion hankerahoituksella käynnistetty sote valmiuskeskus vakiintui osaksi perustoimintaa vuoden 2023 aikana. Valmiuskeskuksessa kehitettiin tilannekuvan keräämistä THL:n ja STM:n ohjauksen mukaisesti. Sosiaali- ja terveystalouden tehtävälleen valmiussuunnitelma valmistui.

Professiojohtajat tukivat integraatiota ja yhteistyötä palvelulinjojen välillä. Hyvinvointialueelle laadittiin yhteinen lääkehoitosuunnitelma sekä yhteneväiset prosessit tutkimuslupiin, muistutuksiin ja kanteluihin. Perustason ja erikoissairaanhoidon yhteistyö tiivistyi mm. mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä diabeteksen hoidon osalta. Potilas- ja asiakasturvallisuuden toimintamalli yhtenäistettiin.

Integraatiotoimialueella koordinoitiin hyvinvointialueen alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelmien valmistelu yhdessä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Suunnitelmat hyväksyttiin aluehallituksessa joulukuussa 2023. Alueellinen digitaalinen elintapaohjauksen palvelutarjotin ”Hyvinvointia elintavoilla” julkaistiin syksyllä 2023 osana Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuja.

Pirkanmaan kuntien, hyvinvointialueen ja maakunnan liiton kesken sovittiin puitesopimuksella keskeiset yhteistyökohteet sekä luotiin toimivat yhteistyörakenteet. Yhdyspintatyöskentelyyn käynnistettiin hyvinvointialueen sisäinen ryhmä ja määriteltiin yhdyspintatyön onnistumisen kriteerit ja mittarit.

Erillishankkeiden vastuuyksikössä hallinnoitiin sosiaali- ja terveystieteiden Tulevaisuuden sotekeskus-ohjelman Pirsote-hanketta ja Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille Pirkoti-hanketta, joilla tuettiin hyvinvointialueen peruspalveluiden kokonaiskehittämistä ja yhteensovittamista. Keväällä käynnistyi vuosina 2023–2025 toteutettava Suomen kestävän kasvun ohjelman Hoppu-hanke. Kehittäminen kohdistuu palvelutuotantoon, tietojohdantamiseen ja tietohallintoon.

Hoito- ja palveluketjukuvausten kehittämistyö käynnistettiin, jonka tavoitteena on sujuvoittaa ja yhdenmukaistaa palveluita. Asiakaslähtöinen, monialaiseen yhteistyöhön perustuva Minun tiimini -toimintamallin laajentaminen koko hyvinvointialueelle käynnistyi suunnitellusti. Henkilöstön osaamista tukeva Terveystieteiden kehittäjäosaamisen -koulutus uudistui Sosiaali- ja terveyshuollon kehittäjäosaamisen -koulutukseksi. Ketjulähettilätoiminnan tutustumis- ja oppimisjaksot tukivat osaltaan asiakaslähtöisten prosessien kehittämistä. Yleislääketieteen ammatillisessa jatkokoulutuksessa edistettiin erikoislääkärikoulutuksen osaamisperustaisuutta, väliarvioinnin pilottia sekä rahoitettiin perusterveydenhuollon tutkimusta.

Järjestöyhteistyön ja matalan kynnyksen palvelujen tueksi perustettiin palvelulinjat kattavat verkostot sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestöyhteistyöryhmä.

Toimialueen talousarvio ylittyi erityisesti asiakaspalvelujen ostoissa, koska talousarviossa ei osattu varautua kaikkiin koko tehtäväalueella koskeviin yhteisiin kustannuksiin. Näistä merkittävin yksittäinen kustannus oli laboratorioverkoston tehokkuuteen ja käyttöasteeseen liittyvä 3,2 miljoonan euron laskutus. Ennakoimattomien erien vuoksi toimialueen tilikauden toimintakate ylittyi yhteensä 3,2 miljoonaa euroa. Lisäksi hanketoiminta ei kaikilta osin toteutunut suunnitellussa laajuudessa ja hanketoiminnan tulot ja menot toteutuivat n. 7 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Samasta syystä koko palvelulinjan tuotot ja kulut jäivät talousarviota pienemmiksi.

Soten palvelutuotannon johto ja integraatiotoiminta, Tuloslaskelma

	Toteuma	Alkuperäinen		Muutettu	
Tilin nimi	2023	TA 2023	Toteuma-%	TA 2023	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	10 453 741	7 513 914	139,1 %	22 479 314	46,5 %
Myyntituotot/Liikevaihto	3 070 063	0		30 000	10 233,5 %
Maksutuotot	1 366				
Tuet ja avustukset	7 382 313	681 618	1 083,1 %	14 390 007	51,3 %
Muut toimintatuotot	0	6 832 296	0,0 %	8 059 307	0,0 %
Vuokratuotot					
Muut tuotot	0	6 832 296	0,0 %	8 059 307	0,0 %
TOIMINTAKULUT	19 300 275	13 015 249	148,3 %	28 108 344	68,7 %
Henkilöstökulut	9 617 873	10 271 295	93,6 %	17 968 603	53,5 %
Palkat ja palkkiot	7 710 295	8 259 324	93,4 %	14 448 861	53,4 %
Henkilösivukulut	1 907 577	2 011 971	94,8 %	3 519 742	54,2 %
Palvelujen ostot	7 774 245	1 904 341	408,2 %	8 871 594	87,6 %
Asiakaspalvelujen ostot	1 067 085	409 920	260,3 %	409 920	260,3 %
Muiden palvelujen ostot	6 707 160	1 494 421	448,8 %	8 461 674	79,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	482 605	39 166	1 232,2 %	397 574	121,4 %
Avustukset	478 937	500 000	95,8 %	500 000	95,8 %
Muut toimintakulut	946 615	300 447	315,1 %	370 572	255,4 %
Vuokrakulut	754 133	210 000	359,1 %	221 076	341,1 %
Muut kulut	192 482	90 447	212,8 %	149 496	128,8 %
TOIMINTAKATE	-8 846 534	-5 501 335	160,8 %	-5 629 030	157,2 %
Valtion rahoitus					
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 858				
VUOSIKATE	-8 848 391	-5 501 335	160,8 %	-5 629 030	157,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	9 090	0			
Suunnitelman mukaiset poistot	9 090	0			
TILIKAUDEN TULOS	-8 857 481	-5 501 335	161,0 %	-5 629 030	157,4 %
Laskennalliset erät	7 711 064	5 501 335	140,2 %	5 501 336	140,2 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 146 417	0		-127 694	897,8 %

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2023

1. Kehitetään ja yhdenmukaistetaan hoito- ja palveluketjuja Pirkanmaan hyvinvointialueella

Tavoite-taso	1.1 Laadittujen hoito- ja palveluketjun käyttö lisääntyy.	
Toteuma	Hoito- ja palveluketjujen avausmäärät lisääntyivät n. 25 %. Vuonna 2023 hoito- ja palveluketjuja avattiin Terveysportissa 36 696 kertaa (29 463 kertaa vuonna 2022). 11 hoitoketjua päivitettiin. Aktiivisten ketjujen kokonaismäärä vuoden lopussa oli 48, joista päivitettävänä on 9 hoitoketjua ja uutena valmistelussa muistisairaalan palveluketju. Hoito- ja palveluketjujen tiedottamiseen tähtäävien aamukahvitilaisuuksien osallistujamäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Hoito- ja palveluketjuformaatin parempaan käytettävyyteen ja saavutettavuuteen tähtäävä uudistus käynnistettiin. Tavoite on toteutunut.	+

2. Ennaltaehkäistään sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeen kasvua yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa

Tavoite-taso	2.1 Lakisääteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmat on hyväksytty aluevaltuustossa vuoden 2023 loppuun mennessä.	
Toteuma	Alueellinen hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelmat valmistuivat ja etenivät päätöksentekoon. Lakisäätäinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelmat on valmisteltu yhdessä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa ja hyväksytty aluehallituksessa joulukuussa 2023. Aluevaltuusto käsittelee asiaa helmikuussa 2024. Tavoite on toteutunut.	+
Tavoite-taso	2.2 Pirkanmaalla on rakennettu alueellinen elintapaohjauksen palvelutarjotin, johon on yhdistetty kuntien elintapaohjauksen verkkosivustot ja alueellinen kulttuurihyvinvoinnin palvelutarjotin.	
Toteuma	Alueellinen elintapaohjauksen digitaalinen palvelutarjotin julkaistiin osana Pirhan verkkosivuja nimellä "Hyvinvointia elintavoilla". Sisältöjen julkaisu on kytketty kansalliseen palvelutietovarantoon. Tavoite on toteutunut.	+

3. Hyvinvointialueen ja kuntien laaja-alaiselle yhdyspintatyölle on luotu toimivat rakenteet

Tavoite-taso	3.1 Yhteistyön pohjana toimiva hyvinvointialueen, kuntien ja maakunnan liiton strateginen kumppanuussopimus on allekirjoitettu vuoden loppuun mennessä ja yhteistyörakenteet ovat toiminnassa kattavasti.	
Toteuma	Hyvinvointialue, kunnat ja maakuntaliitto hyväksyivät kumppanuussopimuksen keväällä. Sopimuksen mukaiset yhteistyörakenteet on määritelty ja käynnistyneet. Yhdyspintatyön operatiiviset rakenteet ovat toiminnassa ja sen johtamiselle luotiin malli. Tavoite on toteutunut.	+

16.2.7 Pelastuspalvelut

Tehtäväalueen kuvaus ja toiminta-ajatus

Pelastuspalvelujen tehtäväalue vastaa hyvinvointialueen pelastustoimen ja ensihoidon tehtävien tuottamisesta sekä niiden resurssien ja jatkuvuuden hallinnasta. Tehtäväalue jakautuu neljään toimialueeseen.

Pelastustoiminnan toimialue huolehtii pelastustoiminnan operatiivisten tehtävien tuottamisesta yhdessä alueen sopimuspalokuntien kanssa. Onnettomuuksien ehkäisyn ja siviilivalmiuden toimialue vastaa onnettomuuksien ennaltaehkäisyn tehtävistä, pelastustoimen valvontatehtävistä, väestönsuojelun suunnittelutehtävistä (siviilivalmius) sekä turvallisuusviestinnästä ja tehostetusta onnettomuusviestinnästä.

Ensihoitopalveluiden toimialueeseen sisältyvät yhteistyöalueen ensihoitokeskus, hyvinvointialueen oma ensihoitopalvelujen tuotanto sekä hankintasopimusten perusteella yksityisten palveluntuottajien ensihoitopalvelutuotanto. Lisäksi ensihoitopalvelut huolehtivat lääkärihelikoptereiden lääkäripalveluista Pirkkalassa ja Seinäjoella. Pelastuspalveluiden yhteisinä, toimialueisiin välittömästi liittyvinä, palveluina resurssien- ja jatkuvuudenhallinnan toimialue huolehtii pelastuspalvelujen toimialueiden resursseista sekä häiriöttömästä jatkuvuudesta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vuonna 2023 toiminnan painopisteenä olivat pelastuspalvelujen häiriötön siirtyminen hyvinvointialueelle, toimintojen integroiminen uuteen organisaatioon sekä hyvinvointialuestrategian toimenpideohjelman edistäminen. Muutos kokonaisuudessaan on aiheuttanut varsin paljon työtä erityisesti pelastuspalvelujen esihenkilöille sekä hallinto- ja tukipalveluihin. Sekaannuksilta ja henkilöstön kuormittumiselta ei ole välttytty, mutta pelastuspalvelujen palvelutuotanto on sujunut kaiken aikaa häiriöttä.

Kertomusvuonna aluehallitus hyväksyi ensihoidon palvelutasopäätöksen vuosille 2024–2026. Päätöksen linjauksena palvelutuotantoa toteutetaan edelleen monituottajamallilla. Hyvinvointialueen oman tuotannon osuus nousee vuonna 2024 nykyisestä noin 60 %:sta 70,2 %:iin. Yksityisen palveluntuotannon kilpailutus palvelutasopäätös vuosille toteutettiin kesällä 2023 ja sopimukset toimijoiden kanssa allekirjoitettiin lokakuussa. Ensihoitopalveluissa siirryttiin 38 1/4 h/vko työaikaan 1.4.2023.

Aluevaltuusto hyväksyi marraskuussa pelastustoimen uuden rakenteen mukaisen palvelutasopäätöksen vuosille 2024–2026. Pelastustoimen palvelutasopäätös sisältää keskeiset linjaukset pelastustoimen palvelujen järjestämisen strategisista päämääristä ja painopisteistä sekä palvelujen määrittämisen perusteista ja palvelujen tuottamisesta. Palvelujen tuottamisen ohjaus

perustuu jatkuvan riskienhallinnan menetelmiin, joiden avulla varmistetaan pelastustoimen palvelutuotanto myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Pelastuslaitoksen ja Pirkanmaan sopimuspalokuntien välinen aluesopimus on uudistettu. Sopimuksen tavoitteena on turvata sopimuspalokuntien ja niissä toimivan sopimushenkilöstön toimintamahdollisuudet sekä sopimuspalokuntien tehokas palvelutoiminta osana alueellisen pelastustoimen kokonaisuutta yhdenvertaisena toimijana pelastuslaitoksen kanssa. Aluesopimuksen pohjalta laaditaan palokuntaakohtaiset sopimukset.

Pelastuspalveluiden talousarvion toiminnalliset sitovat tavoitteet on kertomusvuonna pääosin saavutettu.

Pelastuspalveluiden talousarvion toteutumaa voidaan pitää kohtuullisena, kun huomioidaan budjetoituvaiheeseen liittyneet monet epävarmuustekijät. Toimintatuottokertymä kokonaisuudessaan oli 738 t€ (10,1 %) arvioitua parempi. Tämä johtui mm. ensihoidon kela-tuottojen (+300 t€) ja työterveyspalveluihin saadun korvauksen arvioitua suuremmasta toteumasta. Myynti- ja maksutuotot sen sijaan toteutuivat yhteensä n. 100 t€ budjetoitua pienempinä.

Toimintakulut ylittivät 1 289 t€ (1,7 %) muutetun talousarvion. Ylitys syntyi pääosin henkilöstömenoissa (n. 2 miljoonaa euroa eli 5,1 %). Ylitys johtui vuorolisien, lisä- ja ylitöiden sekä lomapalkkavelan budjetoitua suuremmasta toteumasta. Ensihoitopalvelujen siirtyminen 38 1/4 h - työaikaan nosti ensihoitopalvelujen henkilöstökustannuksia. Tämä kustannusten nousu huomioitiin keväällä lisätalousarviossa 1,2 miljoonan euron lisäyksellä. Palveluiden ostot toteutuivat 791 t€ budjetoitua pienempinä. Merkittävin erä oli kiireellisen ensihoidon ulkoisten ostojen alittuminen, mikä toteutui 1 729 t€ budjetoitua pienempänä. Toimialasidonnaisten ICT-kustannusten toteuma on 720 t€ budjetoitua suurempi ja sisäisten tietohallintopalveluiden toteuma 315 t€ budjetoitua pienempi. Tehtäväalueelle kohdennettiin vuoden aikana suoraan toimialasidonnaisia ICT kustannuksia; toisin kuin budjetoituvaiheessa oli suunniteltu. Kiinteistöihin kohdistuvia palveluiden ostoja ei budjetoituvaiheessa kyetty huomioidaan oikealle tasolle, mikä vuoksi ne ylittyivät 306 t€. Muiden kulujen (pl. henkilöstökulujen) toteuma oli tilinpäätöksessä 1 111 t€ (4 %) talousarviota pienempi.

Toimintakate on 551 t€ muutettua talousarviota heikompi. Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat 49 t€ ja laskennalliset erät 349 t€ suunniteltua pienempinä. Tilikauden alijäämä on siten vain 155 000 euroa (0,2 %) talousarviota heikompi.

Pelastuspalvelut, Tuloslaskelma

	Toteuma	Alkuperäinen		Muutettu	
Tilin nimi	2023	TA 2023	Toteuma-%	TA 2023	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	8 019 026	7 281 006	110,1 %	7 281 006	110,1 %
Myyntituotot/Liikevaihto	2 076 266	2 841 006	73,1 %	2 841 006	73,1 %
Maksutuotot	1 491 933	760 000	196,3 %	760 000	196,3 %
Tuet ja avustukset	4 446 845	3 650 000	121,8 %	3 650 000	121,8 %
Muut toimintatuotot	3 981	30 000	13,3 %	30 000	13,3 %
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	76 325 785	73 382 170	104,0 %	75 054 800	101,7 %
Henkilöstökulut	49 849 557	46 182 442	107,9 %	47 448 832	105,1 %
Palkat ja palkkiot	39 990 277	37 101 084	107,8 %	38 141 684	104,8 %
Henkilösivukulut	9 859 280	9 081 358	108,6 %	9 307 148	105,9 %
Palvelujen ostot	15 399 341	22 407 199	68,7 %	16 190 339	95,1 %
Asiakaspalvelujen ostot					
Muiden palvelujen ostot	15 399 341	22 407 199	68,7 %	16 190 339	95,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 598 441	3 710 553	97,0 %	3 710 553	97,0 %
Avustukset	1 500	5 000	30,0 %	5 000	30,0 %
Muut toimintakulut	7 476 945	1 076 976	694,3 %	7 700 076	97,1 %
Vuokratulot	7 437 113	876 416	848,6 %	7 499 516	99,2 %
Muut kulut	39 832	200 560	19,9 %	200 560	19,9 %
TOIMINTAKATE	-68 306 759	-66 101 164	103,3 %	-67 773 794	100,8 %
Valtion rahoitus	0	68 904 715	0,0 %	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-612	1 000	-61,2 %	1 000	-61,2 %
VUOSIKATE	-68 307 370	2 804 551	-2 435,6 %	-67 772 794	100,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	1 419 438	1 468 319	96,7 %	1 468 319	96,7 %
TILIKAUDEN TULOS	-69 726 808	1 336 232	-5 218,2 %	-69 241 113	100,7 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Laskennalliset erät	-1 173 318	-1 534 969	76,4 %	-1 522 036	77,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-70 900 125	-198 737	35 675,3 %	-70 763 149	100,2 %

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2023

1. Turvallisuuskoulutuksissa tavoitetaan 30 000 henkilöä ja kehitetään digitaalisin keinoin tuotettua turvallisuusviestintää sekä lisätään asukkaiden kohtaamisia

Tavoite-taso	1.1 Turvallisuuskoulutuksiin osallistuneiden määrä on 30 000 henkilöä.	
Toteuma	Pelastustoimen Pronto-järjestelmän mukaan turvallisuuskoulutuksiin osallistui 20 319 henkilöä vuonna 2023. Yhteensä turvallisuusviestinnällä tavoitettiin 50 710 henkilöä. Tavoite ei toteutunut.	-
Tavoite-taso	1.2 On otettu käyttöön uusia viestinnän keinoja turvallisuusviestinnässä.	
Toteuma	Turvallisuusviestintävideoiden tuotanto uudella konseptilla käynnistettiin ja 5 minuutin mittaisia videoita eri turvallisuussisällöillä julkaistiin kuukausittain pelastuspalveluiden somekanavilla. Näyttökertojen määrä oli yli 63 000. Sisältöjä hyödynnettiin mediaviestinnässä. Tavoite on toteutunut.	+

2. Pelastustoimen toimintavalmiusaikavaatimus on saavutettu pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisesti

Tavoite-taso	2.1 Keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta on saavutettu palvelutasopäätöksen mukaisesti.	
Toteuma	1. yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite on 10 minuuttia. Vuonna 2023 keskimääräinen toimintavalmiusaika oli 7:33. Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite on 15 minuuttia. Vuonna 2023 keskimääräinen toimintavalmiusaika oli 10:48. Tavoite on toteutunut.	+

3. Ensihoidon tavoittamisaikavaatimukset on saavutettu ensihoidon palvelutasopäätöksen ja ensihoitoasetuksen mukaisesti. Palvelutarpeiltaan samankaltaisille alueille turvataan palveluiden yhdenvertainen saatavuus

Tavoite-taso	3.1 A- ja B-kiireellisten tehtävien tavoittamisaikavoitteet minuutteina on saavutettu eri riskiluokissa, 50 %- ja 90 – tavoittamisosuudet.	
Toteuma	Tavoittamisaikavoitteita ei saavutettu 50% -osuuksissa missään riskiluokassa. Tavoittamisaikavoitteita ei saavutettu 90% -osuuksissa ydintaajama-alueilla. Tavoite ei toteutunut	-

**Tavoite-
taso** **3.2 Palvelut ovat yhdenvertaiset aluekohtaisella tavoittamissuhteella (%)
mitattuna.**

Toteuma A- ja B-kiireellisissä tehtävissä palveluntarjonta suhteessa tarpeeseen ei toteutunut yhdenvertaisena. 50 %-tavoittamisosuuden tarkastelussa erot heikoimman ja vahvimman toteuman välillä olivat huomattavat. Vahvin tulos oli Punkalaitumella ja Orivedellä, ja heikoin Vesilahdella ja Pirkkalassa (vaihteluväli oli 61,6 % - 153,9 %, kun palvelutasopäätöksen tavoitetaso on 100 %). Tavoittamissuhteen 90 %-osuuden tarkastelussa Kihniön, Juupajoen ja Kuhmoisten palvelutaso näyttäytyi merkittävästi muita kuntia heikompana. Tavoite ei toteutunut. ■

16.2.8 Tukipalvelut

Tehtävälueen kuvaus ja toiminta-ajatus

Tukipalveluiden tehtävälueella on neljä toimialuetta hallintopalvelut, kiinteistöhallinta ja tilapalvelut, tietohallinto ja teknologia sekä palvelutuotannon tukipalvelut. Tukipalveluiden tehtävälueen pitkänajan tavoitteena ovat tasalaatuiset palvelut, kyky kohdentaa kustannukset seurattavasti, keskittämisen mittakaavaedut tehokkuudessa, jatkuvasti paraneva tyytyväisyys palveluihin ja yhden luukun asiointikanavat. Työyhteisöjen toimivuuteen, hyvinvointiin ja esimiestyöhön kohdistetaan erityistä huomiota kuten myös tukipalveluiden järjestelmiin ja toiminnan ohjaamisen hyvään tietopohjaan.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vuoden 2023 päätavoitteena oli muutostilanteessa toiminnan jatkuvuuden turvaaminen ja tukipalveluiden hallittu siirto hyvinvointialueelle. Turvallinen siirtymä onnistui hyvin. Toiminta aluevaltuuston tekemän tukipalveluiden järjestämistapa -päätöksen mukaisesti käynnistyi onnistuneesti ja yhdenmukaisesti koko alueella. Strategian toimeenpano-ohjelmaan osallistuttiin johtamalla kärjen 3 työtä sekä mm. strategisten ohjelmien myötä.

Uudistuvan hallinnon ja päätöksenteon ohjelma hyväksyttiin lokakuussa 2023. Syksyn 2023 aikana toteutetuilla kyselyillä kerättiin laajasti pohjatietoja, jotta kehittäminen pohjautuu ajantasaiseen tietoon. Hyvinvointialueelle siirtyneiden keskeneräisten hallinnollisten asioiden käsittelyn jatkuvuus on turvattu. Vuonna 2023 toimielinten käsittelemiä asioita kertyi yhteensä 1112 (§), joista käsiteltiin aluevaltuustossa 152, aluehallituksessa 390, jaostoissa 277, tarkastuslautakunnassa 104 ja valiokunnissa 189. Viranhaltijapäätöksiä Pirre-järjestelmässä tehtiin 6753 kappaletta (luku ei sisällä asiakas- ja potilastietojärjestelmissä tehtyjä päätöksiä). Sote-valvontayksikkö aloitti toimintansa ja valvontaa on vuonna 2023 toteutettu valvontasuunnitelman mukaisesti. Terveystieteiden valvonnan

toimintamalli ja asiakirjapohjat on valmisteltu ja pilotoitu. Valvonta- ja asiavastaavatoiminnassa on valmistauduttu uuden lainsäädännön voimaantuloon.

Hyvinvointialueelle siirtyi lähes miljoona m² toimitiloja, joista 2/3 on vuokratiloissa. Kiinteistö-, tila- ja käyttäjätietoja kerättiin keskitettyyn Modulo-tilatietojärjestelmään. Tietojen tarkempi kartoitus ja rekisterin täydentäminen jatkui koko vuoden. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyessä onnistuttiin turvaamaan kiinteistöjen ylläpidon jatkuvuus. Kiinteistöpalveluihin kehitettiin tekniikan helpdesk - palvelu. Samalla otettiin käyttöön kohdekorttitoiminto, jolla hallitaan kohteiden yhteystietoja, palvelupyyntöjen ohjausta sekä häiriötilanteiden hallintaa. Erityisryhmien asumisen vuokranhallintaan muodostettiin asunto-palvelutiimi. Kunnilta siirtyi noin 2000 sopimusta, lisäksi kahdeksan operaattorin kohteista 500 sopimusta. Henkilöstöpysäköinnin sisäisenä yhteistyönä valmistellut linjaukset otettiin käyttöön. Aluevaltuusto hyväksyi 4.12.2023 toimitilaohjelman, joka laadittiin kiinteistö- ja toimitilajohtamisen strategisten tavoitteiden sekä yleisten toimintaperiaatteiden määrittämiseksi. Toimialue avusti palveluverkko-suunnittelua tuottamalla toimitiloja koskevia lähtötietoja. Nokian uusi sote-asema valmistui ja Kaupin kampuksella vastaanotettiin aikuispsykiatrian uudisrakennus ja valmisteltiin kohteen käyttöönottoa.

Tietohallinto ja teknologia -toimialueen palveluiden osalta siirryttiin nykyisistä kuntakohtaisista ratkaisuista asteittain kohti hyvinvointialuetasoisia yhtenäisiä järjestelmiä. Yhtenäiset järjestelmät mahdollistavat sote-palveluiden tarjoamisen maakuntatasoisesti, ammattihenkilöstön sisäisen liikkuvuuden, ammattimaisen tiedolla johtamisen ja "yhden luukun" digitaalisen asioinnin. Työtä tukemaan laadittiin tietohallinnon muutosohjelma, jonka aluehallitus hyväksyi 20.3.2023.

Sosiaalihuollon uusi järjestelmä kilpailutettiin yhteistyössä Pohjois-Savon ja Keski-Suomen hyvinvointialueiden kanssa, ja sen käyttöönottoprojekti käynnistyi syksyllä. Potilastietojärjestelmien yhtenäistämiseen liittyvä kilpailutus käynnistettiin keväällä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa, ja tarjouspyyntö saatiin viimeistelyä vuoden loppuun mennessä. Sähköiset asiointipalvelut koottiin keskitetysti Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuille. Osana palveluverkon uudistusta kilpailutettiin digiklinikka, jonka tavoitteena on hoitaa vuosittain 300 000 kontaktia. Jatkuvuuden turvaamiseksi vahvistettiin kybervalmiuksia, osallistuttiin valmiusharjoituksiin ja varauduttiin vaihtoehtoisin toimintamalleihin erilaisissa häiriötilanteissa. Pirha.fi -verkkosivustoa uusittiin käyttäjiltä saadun palautteen pohjalta.

Palvelutuotannon tukipalveluissa turvallinen siirtymä onnistui hyvin niin oman kuin ulkoa ostetun palvelutuotannon osalta. Välinehuollon toimipisteverkkoa tiivistettiin. Puhelunvälityksen päiväaikaisen kysynnän kasvu kyettiin hallitsemaan. Sairaalan sisällä tapahtuvien potilaskuljetusten määrää kasvoi tasaisesti mukautuen sairaalapalveluiden kysyntään vapauttaen aikaa hoitotyössä työskenteleville. Uudella Nokian sosiaali- ja terveysasemalla palvelut käynnistyivät suunnitelman mukaisesti. Luotiin "Jalanjäljillä konsepti", jossa toimialueen esihenkilöt ja johto kulkevat päivän

työntekijän matkassa. Lisäksi toimialueen johto vieraillee työn ääressä henkilöstöä tapaamassa säännöllisesti.

Tukipalvelujen tilikauden yli- ja alijäämän tulee päätyä tilikauden lopussa nolnaan. Näin ollen kulupuolella tapahtuvat muutokset vaikuttavat tukipalvelujen toimintatuottojen kasvuun sisäisen myynnin muuttuessa. Kuluvana vuonna tukipalvelujen tehtäväalueelle tehtiin talousarviomuutos toimintakulujen, erityisesti palvelujen ostojen kasvun osalta. Toimintakulujen toteuma oli lähes muutetun talousarvio mukainen. Tukipalvelujen toimintatuotot ylittyivät muutetun talousarvion osalta poistojen ylittyessä. Tätä selittää loppuvuodesta tehdyt alaskirjaukset ja näiden kohdentaminen sisäiseen laskutukseen.

Tukipalvelut, Tuloslaskelma

	Toteuma	Alkuperäinen		Muutettu	
Tilin nimi	2023	TA 2023	Toteuma-%	TA 2023	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	460 856 471	419 374 101	109,9 %	455 358 453	101,2 %
Myyntituotot/Liikevaihto	259 467 246	399 998 801	64,9 %	258 337 798	100,4 %
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	20 483 153	10 452 500	196,0 %	21 735 500	94,2 %
Muut toimintatuotot	179 396 579	7 342 000	2 443,4 %	173 704 355	103,3 %
Valmistus omaan käyttöön	1 509 493	1 580 800	95,5 %	1 580 800	95,5 %
TOIMINTAKULUT	422 050 703	388 799 344	108,6 %	424 477 417	99,4 %
Henkilöstökulut	54 805 315	52 774 670	103,8 %	55 535 784	98,7 %
Palkat ja palkkiot	43 982 332	42 296 859	104,0 %	44 517 118	98,8 %
Henkilösivukulut	10 822 983	10 477 811	103,3 %	11 018 666	98,2 %
Palvelujen ostot	218 588 476	193 929 359	112,7 %	225 157 812	97,1 %
Asiakaspalvelujen ostot	38 238	238 128	16,1 %	238 128	16,1 %
Muiden palvelujen ostot	218 550 237	193 691 231	112,8 %	224 919 684	97,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	15 910 630	15 697 815	101,4 %	16 642 921	95,6 %
Avustukset					
Muut toimintakulut	132 746 283	126 397 500	105,0 %	127 140 900	104,4 %
Vuokrakulut	128 314 995	120 271 200	106,7 %	120 870 600	106,2 %
Muut kulut	4 431 288	6 126 300	72,3 %	6 270 300	70,7 %
TOIMINTAKATE	38 805 768	30 574 757	126,9 %	30 881 036	125,7 %
Valtion rahoitus					
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 234 481	-4 011 000	205,3 %	-4 011 000	205,3 %
VUOSIKATE	30 571 287	26 563 757	115,1 %	26 870 036	113,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	31 283 854	26 796 900	116,7 %	27 796 900	112,5 %
TILIKAUDEN TULOS	-712 567	-233 143	305,6 %	-926 864	76,9 %
Tilinpäätössiirrot	90 571			104 000	87,1 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	691 867	654 721	105,7 %	-693 721	-99,7 %

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2023

1. Toiminnan jatkuvuus turvataan ja samalla kunnilta siirretään tukipalvelut hyvinvointialueen tuottamiksi, hyvinvointialueen inhouse-yhtiöiden tuottamiksi ja hyvinvointialueen osto-/vuokrasopimuksiksi

Tavoite-taso 1.1 Palveluista 95 % on siirretty vuonna 2023.

Toteuma	Palveluiden järjestämisvastuun siirto kunnilta hyvinvointialueelle toteutui suunnitellusti. Yli 95 % tietohallintoon liittyvistä palveluista saatiin siirrettyä vuoden 2023 loppuun mennessä. Tavoitteena oli asuntovuokrauspalvelun siirto kunnilta Pirkanmaan hyvinvointialueelle 30.8.2023 mennessä ja ARA-kohteiden asukasvalintojen valvonta 1.9 alkaen. Vuokrakohteiden hallinnointi (n. 2500 sopimusta) ja valvonta siirtyivät sovitussa aikataulussa. Toimitilojen ylläpitoon liittyvät palvelut on kilpailutettu dynaamisella hankintamenettelyllä, palveluntuottajat valittiin ja järjestämisvastuun siirto kunnilta hyvinvointialueelle toteutui sovitussa aikataulussa. Tavoite on toteutunut.	+
----------------	--	---

2. Omavalvontayksikön toiminta on käynnistetty

Tavoite-taso 2.1 Valvontahenkilöstö on rekrytoitu, perehdytetty ja yksikön toiminta on käynnistynyt.

Toteuma	Omavalvontayksikön työ käynnistyi suunnitellusti. Valvonta-asiantuntijat rekrytoitiin, sovitut koulutukset suoritettiin, valvontatyö valvontasuunnitelman mukaisilla osa-alueilla käynnistettiin, valvonnan tietojärjestelmä käyttöön otettiin, työnjako ja prosessit hyvinvointialueella linjattiin. Valvontasuunnitelman toteutuminen vuodelta 2023 käsitellään jaostossa 3/2024. Tavoite on toteutunut.	+
----------------	--	---

3. Asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistäminen on käynnistetty

Tavoite-taso 3.1 Sosiaalitoimen kilpailutus on toimeenpantu ja potilasjärjestelmien hankinnan valmistelu on käynnistetty.

Toteuma	Sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmän kilpailutus toteutettiin ja yhtenäinen sosiaalihuollon järjestelmä otetaan Pirkanmaalla käyttöön suunnitelmien mukaisesti vuoden 2024 aikana. Tavoite on toteutunut.	+
Toteuma	Potilastietojärjestelmien hankinta käynnistettiin. Istekki on julkaissut tarjouspyynnön, ja tavoitteena on, että lainvoimainen hankintapäätös tehdään 3/2024 mennessä. Tavoite on toteutunut.	+

16.2.9 Strateginen ohjaus ja järjestäminen (konsernipalvelut)

Tehtäväalueen kuvaus ja toiminta-ajatus

Tehtäväalue vastaa hyvinvointialueen strategisen ohjauksen ja järjestämisen toiminnoista sekä johtaa hyvinvointialueen läpileikkaavia ohjaus- ja palveluprosesseja. Tehtäväalue tukee ja avustaa poliittisia päätöksentekokoelimiä järjestämistehtävässä. Tehtäväalue vastaa konserni- ja omistajaohjauksesta ja avustaa konsernijohtoa omistajaohjauksen ja konserniohjauksen toimeenpanossa.

Tehtäväalueella on yhdeksän toimialuetta: strateginen ohjaus ja järjestäminen -yhteiset, strategia, hankinta, talouspalvelut, henkilöstö, viestintä, tietojohtaminen, TKIO sekä hallinto. Toimialueet ohjaavat ja tukevat hyvinvointialueen konsernin toimintaa ja tuloksellisuutta konsernin kokonaisuutena huomioon ottaen, vastaavat konsernitasoisista palveluista ja tarjoavat niitä hyvinvointialueen yksiköille. Tehtäväalueella toteutettiin organisaatiomuutos, kun vastuualueet muutettiin toimialueiksi.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tehtäväalueen ensimmäinen toimintavuosi sisälsi laajoja kokonaisuuksia, joista merkittävimpiä olivat turvallisen siirtymän varmistaminen, tehtäväalueen organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän luominen, poliittisen päätöksentekojärjestelmän käynnistäminen, uuden konsernirakenteen haltuunotto ja konserniohjauksen käynnistäminen, strategian toimeenpano-ohjelman käynnistäminen ja koordinointi, yt-neuvottelut, talouden tasapainottamisen aloitus sekä haasteet henkilöstön saatavuudessa (mm. asiakaslaskutus).

Näiden lisäksi käynnistettiin koko hyvinvointialueen toimintaa ohjaavia ja tukevia strategisia toimintakokonaisuuksia kuten hallintopalveluiden strateginen johtaminen, taloushallinnon johtaminen, henkilöstöhallinnon johtaminen, strategiajohtaminen, viestinnän johtaminen, strategisten hankintojen johtaminen, tieto- ja tiedolla johtaminen sekä tutkimus- ja kehitysjohtaminen.

Olennaisen tärkeää oli varmistaa turvallinen siirtymä hyvinvointialueelle vuoden 2023 ensimmäisten kuukausien aikana. Tähän valmisteleva työ tehtiin osin siirtymävaiheen valmisteluorganisaatiolla ja osin vastavaltitulla hyvinvointialueen johdolla. Tunnistetut suuret riskit liittyivät mm. henkilöstön onnistuneeseen siirtoon luovuttavien organisaatioiden henkilöstöjärjestelmistä ja tähän liittyen ensimmäisiin palkanmaksatuksiin hyvinvointialueen kautta. Toteutuessaan riskin vaikutukset olisivat olleet erittäin suuret ja sen vuoksi seurausten rajaamiseksi tehtiin varasuunnitelmia.

Keskeinen tehtäväkokonaisuus oli valmistella koko strategiakautta koskeva strategian toimeenpano-ohjelma. Niiden lisäksi saatettiin valmiiksi muita osin lakisäätteisiä tai muuten tarpeellisia strategiakokonaisuutta tukevia ohjelmia kuten mm. henkilöstöohjelma, hankintaohjelma, viestintäohjelma, asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelma, uudistuvan hallinnon ja

päätöksenteon ohjelma sekä hyvinvointialueella laadittujen tutkimukseen, kehittämiseen, koulutukseen ja innovaatiotoimintaan liittyviä yhteistyösopimuksia ja -ohjelmia.

Investointiohjelman seuraavien vuosien hyväksyminen edellytti hyvinvointialueen talouden ja siihen liittyvän lainanottovaltuuden saamista ennakkokäsitystä paremmalle tasolle. Strategian toimeenpano-ohjelmassa valmisteltiin vaihtoehtoja lainanottovaltuuden kasvattamiseksi sekä muutosohjelmaksi poliittista päätöksentekoa ja ministeriöiden kanssa käytäviä neuvotteluja varten. Tavoitteessa onnistuttiin, sillä Valtioneuvosto päätti Pirkanmaan hyvinvointialueen vuoden 2024 lainanottovaltuuden ehdollisesta muuttamisesta. Valtuuden muuttaminen liittyy Tays-uudistamisohjelman toteutukseen. Lainanottovaltuuden määräksi hyväksyttiin 900 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueen toimijat, Pirkanmaan asukkaat, eri sidosryhmät, luottamushenkilöt sekä viranomaiset tarvitsevat enenevässä määrin ajantasaista tietoa väestön terveydentilasta, sosiaalisista ja turvallisuuden tarpeista sekä palveluiden järjestämisen ja tuottamisen onnistumisesta suhteessa näihin tarpeisiin ja lainsäädäntöön. Tehtäväalueella mm. tietojohdamisen toimesta varmistettiin tämän kokonaisuuden kehittämistä.

Viestintäkokonaisuudessa keskeisiä toimenpiteitä olivat koko hyvinvointialueen henkilöstölle ja henkilöstöviestinnälle varmistetut yhteiset viestintäkanavat, asukas- ja väestöviestinnän näkyvyyden ja asiasisällön kasvattaminen sekä viranomaisviestinnän minimisisältöjen varmistaminen.

Pirkanmaan hyvinvointialue on panostanut vuoden 2023 aikana sidosryhmätyöhön. Niin kansallisella kuin paikallisella tasolla on luotu yhteyksiä laajasti eri toimijoihin sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimijoiden parissa kuin laajemmin organisaatioihin, joiden toiminnalla on yhteys hyvinvoinnin tukemiseen. Sisä-Suomen yhteistyöalueen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi ja sekä muuta yhteistyötä varten perustettiin Sisä-Suomen yhteistyöalueen johtoryhmä, joka koostuu kunkin kolmen hyvinvointialueen ylimmästä johdosta. Johtoryhmän alaisuuteen nimitettiin eri teemojen ympärillä toimivia työryhmiä. Sekä työryhmät että johtoryhmä ovat yhdessä työstäneet YTA-sopimusta.

Tehtäväalueen talous toteutui hallitusti. Tehtäväalueella toteutettiin talousarviomuutoksia, joilla huomioitiin alkuperäisestä talousarviosta puuttuneita toimintatuottoja ja toimintakuluja sekä tarkennettiin rahoitustuottoarviota. Tehtäväalueen talousarvio toteutui 1,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana toimintakatteen näkökulmasta ja 9,7 miljoonaa euroa parempana tilikauden tuloksen osalta.

Strateginen ohjaus ja järjestäminen (konsernipalvelut), Tuloslaskelma

	Toteuma	Alkuperäinen		Muutettu	
Tilin nimi	2023	TA 2023	Toteuma-%	TA 2023	Toteuma %
TOIMINTATUOTOT	18 942 604	16 397 166	115,50 %	18 605 015	101,80 %
Myyntituotot/Liikevaihto	8 128 789	9 906 566	82,10 %	9 906 566	82,10 %
Maksutuotot	2 521	200 000	1,30 %	200 000	1,30 %
Tuet ja avustukset	10 760 250	6 145 200	175,10 %	8 353 049	128,80 %
Muut toimintatuotot	51 044	145 400	35,10 %	145 400	35,10 %
Valmistus omaan käyttöön					
TOIMINTAKULUT	81 923 662	74 319 247	110,20 %	83 144 747	98,50 %
Henkilöstökulut	36 797 305	39 048 706	94,20 %	41 415 961	88,80 %
Palkat ja palkkiot	29 863 481	31 399 731	95,10 %	33 303 281	89,70 %
Henkilösivukulut	6 933 824	7 648 975	90,70 %	8 112 679	85,50 %
Palvelujen ostot	38 853 391	31 875 013	121,90 %	35 650 738	109,00 %
Asiakaspalvelujen ostot	15 432	0			
Muiden palvelujen ostot	38 837 959	31 875 013	121,80 %	35 650 738	108,90 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	849 278	928 454	91,50 %	929 254	91,40 %
Avustukset	663 540	0		770 000	86,20 %
Muut toimintakulut	4 760 148	2 467 074	192,90 %	4 378 793	108,70 %
Vuokratulut	2 618 069	189 869	1378,90 %	2 060 769	127,00 %
Muut kulut	2 142 079	2 277 205	94,10 %	2 318 024	92,40 %
TOIMINTAKATE	-62 981 058	-57 922 081	108,70 %	-64 539 732	97,60 %
Valtion rahoitus	0	4 850 000	0,00 %	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	18 106 074	6 000 000	301,80 %	10 000 000	181,10 %
VUOSIKATE	-44 874 983	-47 072 081	95,30 %	-54 539 732	82,30 %
Poistot ja arvonalentumiset	152 801	241 000	63,40 %	241 000	63,40 %
TILIKAUDEN TULOS	-45 027 784	-47 313 081	95,20 %	-54 780 732	82,20 %
Poistoeron muutos / Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Laskennalliset erät	45 028 055	48 313 081	93,20 %	48 313 081	93,20 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	1 000 000	0,00 %	-6 467 651	0,00 %

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet 2023

1. Turvallinen siirtymä hyvinvointialueelle vuoden 2023 ensimmäisten kuukausien aikana

Tavoite-taso 1.1 Järjestäjän näkökulmasta sekä omatuotanto että muualta hankittu palvelutuotanto jatkuvat järjestämisvastuun siirtyessä ilman merkittäviä toimintahäiriöitä ja mahdollisiin häiriöihin reagoidaan välittömästi.

Toteuma Järjestämisvastuun siirron arvioidaan toteutuneen suunnitellusti ja turvallisesti. Hyvinvointialueen johtoryhmä päätti järjestämisvastuun siirtyessä jatkuvuuden hallinnasta ja tilannekuvatyöstä. Työryhmä seurasi siirtymään liittyviä ongelmakohtia tiivistä alkuvuoden ajan. Lisäksi henkilöstötyöryhmiä seurasi palkanmaksuun liittyviä asioita ja haasteita. Tavoite on toteutunut.

+

2. Strategian toimeenpano-ohjelma sisältää osin lakisäätteiset alastrategiat tai ohjelmat, joita ilman koko hyvinvointialueen sekä poliittinen että virkamiesohjaus ja päätöksenteko ovat käytännössä mahdotonta ja johtaa toistuvien yksittäislinjausten tekoon vailla yhteistä linjaa

Tavoite-taso 2.1 Nämä ohjaavat dokumentit ovat hyväksytyinä käytettävissä viimeistään ensimmäisen vuosikolmanneksen päättyessä.

Toteuma Toimeenpano-ohjelma hyväksyttiin aluehallituksessa 14.2.2023. Tavoite on toteutunut.

+

3. Hyvinvointialueen on pystyttävä toteuttamaan sen asukkaille lakisäätteiset ja yhdenvertaiset palvelut. Jotta tässä voidaan onnistua, tulee hyvinvointialueen onnistua oman organisaationsa, toimintakonseptinsa ja taloutensa rakentamisessa ja yhteensovittamisessa

Tavoite-taso 3.1 Toimeenpano-ohjelma, mikä mahdollistaa lakisäätteiset tehtävät, talouden tasapainottamisen sekä kriittisten investointien jatkamisen, on valmis ja otettu käyttöön vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana.

Toteuma Toimeenpano-ohjelma eteni vahvasti ja siihen liittyvät päätökset mm. liittyen palveluiden verkoston osa-alueisiin ovat edenneet ja olleet päätöksenteossa. Toimeenpano-ohjelman vuoden 2023 etenemisen alatavoitetaso raportointi löytyy osana tilinpäätöksen liitetietoja. Tavoite on toteutunut.

+

16.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Pirkanmaan hyvinvointialueen tuloslaskelmassa sitovana eränä hyvinvointialuetasolla on tilikauden tulos. Vuoden 2023 alkuperäinen talousarvio muodostettiin keräten tietoa kunnilta ja sairaanhoitopiireiltä ja se perustui näiden toimijoiden vuoden 2022 talousarviotietoihin. Tietojen kasaaminen ja talousarvion muodostaminen oli haasteellista ja pohjatiedot eivät kaikilta osin olleet kovin luotettavia, ja niissä ei näkynyt vielä kuntien vuoden 2022 talousarvioihin lopulta muodostuneet ylitykset. Näiden vuoksi vuoden 2023 aikana tehtiin kolme talousarviomuutosta. Myös valtion rahoitus muuttui vielä useaan kertaan vuoden aikana, erityisesti kuntien 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua ja myös toiminnan kehittämiseen suunnattujen erillisten hankerahoitusten vuoksi. Edellä mainitun epätarkkuuden vuoksi vertailua alkuperäisen talousarvion lukuihin ei ole välttämättä kovin mielekästä tehdä ja tuloslaskelman toteutumista verrataankin seuraavassa lähinnä muutettuun talousarvioon.

Toimintatuotot (481,2 miljoonaa euroa) osuivat hyvin muutettuun talousarvioon ja toteutuivat kokonaisuutena 99,9 % tarkkuudella muutettuun talousarvioon nähden. Myyntituotot, asiakasmaksutuotot sekä muut toimintatuotot ylittivät jonkin verran talousarviota. Erityisesti asiakasmaksujen osalta laskutus oli alkuvuoden viivästynyttä, mutta loppuvuotta kohden laskutus saatiin sujumaan toivotusti. Tuet ja avustukset alittuivat 9,1 miljoonaa euroa (13,6 %). Alittuminen johtui hankerahoituksista, joiden käyttö alitti suunnitellun. Erityisesti toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen suunnattu VN9666/2023-rahoituksen käyttö jäi suunnitellusta, kun sen osalta vuoden 2023 suunniteltu käyttö oli noin 8,7 miljoonaa euroa ja toteutunut käyttö 3,7 miljoonaa euroa. Rahoituksen osalta käyttöaika on kuitenkin jäljellä vuoden 2025 loppuun. Vuoden 2023 loppuun asti käytettävänä olleet toiminnan valmisteluun kohdennetut rahoitukset käytettiin täysimääräisesti.

Toimintakulujen toteuma oli 2 745,6 miljoonaa euroa ja se ylitti muutetun talousarvion 54,7 miljoonaa euroa (2,0 %). Ylitystä tuli erityisesti palveluiden ostoista, joissa asiakaspalveluiden ostot ylittivät talousarvion 50,9 miljoonaa euroa (7,0 %) ja muiden palveluiden ostot 13,9 miljoonaa euroa (3,1 %). Asiakaspalveluiden ostoissa ylitystä aiheuttivat erityisesti loppukeväästä voimaan tulleet uudet sopimushinnat, joissa korotukset vanhoihin hintoihin olivat hyvin merkittäviä, monin paikoin jopa 10 % - 30 %. Touko-joulukuun laskutuksen kuukausitoteumat olivat keskimäärin noin 15 miljoonaa euroa tammi-huhtikuun toteumia suurempia. Korotuksia huomioitiin myös talousarviomuutoksiin, mutta muutokset eivät olleet riittäviä ja myös lopullinen talousarvio ylittyi merkittävästi. Muiden palveluiden ostoissa merkittävimmät ylitykset tileittäin tarkasteltuina tulivat ICT-palveluiden ostoihin (toteuma 142 miljoonaa euroa, ylitys 30 miljoonaa euroa), työvoiman vuokraukseen (sis. lääkäripalveluiden ostot, toteuma 51,2 miljoonaa euroa, ylitys 34,9 miljoonaa euroa) sekä laboratoriopalveluiden ostoihin (toteuma 60,3 miljoonaa euroa, ylitys 7 miljoonaa euroa). Tosin talousarvioluvut eivät välttämättä olleet tileittäin suunniteltuna täysin oikein sillä tilillä muut palveluostot oli merkittävä yli 40 miljoonan euron talousarviovaraus.

Henkilöstökulujen toteuma oli 1 110 miljoonaa euroa ja se muodosti 40 % hyvinvointialueen toimintakuluista. Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion 19,4 miljoonaa euroa (1,7 %) ja henkilöstön saatavuusongelmat sekä syksyn yt-neuvottelut näkyvät toteumissa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 188,2 miljoonan euron suuruisena ja ne ylittivät talousarvion 7,4 miljoonaa euroa (4,1 %). Näistä hoitotarvikkeet ylittyivät 5,5 miljoonaa euroa (6,5 %) ja lääkeostot 4,9 miljoonaa euroa (9,9 %). Tuet ja avustukset (67,2 miljoonaa euroa) ylittivät talousarvion 1,7 miljoonaa euroa (2,7 %), johtuen erityisesti vammaisille annetuista avustuksista. Vuokratulot toteutuivat 134,4 miljoonan euron suuruisina ja ylittivät talousarvion 5,5 miljoonaa euroa (4,3 %). Ylitys johtui täysimääräisesti leasingvuokrasta, joita kunnilta siirtyi hyvinvointialueelle mittavia määriä ja hyvin pieniäkin leasingilla tehtyjä hankintoja. Käyttömenoperusteisesti kirjattuina kulujen olisi pitänyt näkyä jo kuntien edellisten vuosien toteumissa. Leasingvuokrien toteuma oli 10,7 miljoonaa euroa, kun talousarviovaraus oli 2,8 miljoonaa euroa. Rakennusten ja huoneistojen vuokrat toteutuivat talousarvion mukaisina ja olivat 120,4 miljoonaa euroa. Muut toimintakulut alittivat talousarvion. Tässä ryhmässä suurimmat erät muodostivat kiinteistövero 4,2 miljoonaa euroa sekä saatavien poistot 1,9 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan ostopalvelut (palveluiden ostot, aineet, tarvikkeet, tavarat ja vuokratulot) muodostivat 1 560 miljoonan euron erän ja olivat 57 % hyvinvointialueen toimintakuluista. Toimintakate toteutui 2 262,9 miljoonan euron suuruisena ja ylitti talousarvion kaikkiaan 55,1 miljoonaa euroa (2,5 %).

Valtion rahoitus muuttui vuoden aikana useaan otteeseen ja oli lopulta 2 163,2 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot toteutuivat 18,8 miljoonan euron suuruisina ja ylittivät talousarvion 8,8 miljoonaa euroa. Näistä korkotuloina toteutui 11,2 miljoonaa euroa ja muina rahoitustuottoina 7,6 miljoonaa euroa. Muut rahoitustuotot olivat pääosin tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden maksamia osinkotuottoja. Rahoituskulut toteutuivat 9,0 miljoonan euron suuruisina ja ylittivät talousarvion selvästi, vaikka korkosuojaussopimukset toteutuivat hyvin ja suojasivat vuonna 2023 tapahtuneilta suurilta koron nousuilta. Hyvinvointialueen lainojen suojausaste oli 59,6 %.

Vuosikate oli -89,9 miljoonaa euroa ja alitti talousarvion 51,9 miljoonaa euroa. Poistot toteutuivat 46,6 miljoonan euron suuruisina ja ylittivät talousarvion 1,4 miljoonaa euroa (3,2 %). Ylitys johtui UNA-yhteistyöhön liittyvistä 3,4 miljoonan euron kertapoistoista.

Tilikauden tulos oli -136,5 miljoonaa euroa ja jäi kauas talousarviotavoitteesta, joka oli -83,2 miljoonaa euroa. Tuloksenkäsittelyerinä kirjattujen Taysin R-rakennukseen liittyvien poistorojen muutoksen jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui 136,5 miljoonaa euroa.

Pirkanmaan hyvinvointialue,
Tuloslaskelma, tilinpäätös 2023

1 000 €	Toteuma	Alkup.	Ylitys /	Toteuma	Muutettu	Ylitys /	Toteuma
	2023	TA 2023	alitus	%	TA 2023	alitus	%
TOIMINTATUOTOT	481 211	446 074	35 137	107,9 %	481 576	-365	99,9 %
Myyntituotot/Liikevaihto	233 250	245 036	-11 785	95,2 %	231 726	1 524	100,7 %
Maksutuotot	164 509	144 190	20 318	114,1 %	160 249	4 259	102,7 %
Tuet ja avustukset	58 024	33 741	24 283	172,0 %	67 136	-9 112	86,4 %
Muut toimintatuotot	25 428	23 107	2 321	110,0 %	22 465	2 964	113,2 %
Valmistus omaan käyttöön	1 509	1 581	-71	95,5 %	1 581	-71	95,5 %
TOIMINTAKULUT	2 745 647	2 559 534	186 113	107,3 %	2 690 980	54 667	102,0 %
Henkilöstökulut	1 110 038	1 081 485	28 553	102,6 %	1 129 419	-19 381	98,3 %
Palkat ja palkkiot	886 194	863 058	23 136	102,7 %	901 610	-15 416	98,3 %
Henkilösivukulut	223 844	218 428	5 417	102,5 %	227 809	-3 965	98,3 %
Palvelujen ostot	1 237 644	1 097 510	140 134	112,8 %	1 172 863	64 781	105,5 %
Asiakaspalvelujen ostot	781 079	676 078	105 000	115,5 %	730 158	50 921	107,0 %
Muiden palvelujen ostot	456 565	421 432	35 134	108,3 %	442 705	13 860	103,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	188 154	179 022	9 132	105,1 %	180 743	7 411	104,1 %
Avustukset	67 194	61 604	5 591	109,1 %	65 459	1 735	102,7 %
Muut toimintakulut	142 617	139 913	2 704	101,9 %	142 496	120	100,1 %
Vuokrakulut	134 441	127 740	6 700	105,2 %	128 905	5 535	104,3 %
Muut kulut	8 176	12 173	-3 997	67,2 %	13 591	-5 415	60,2 %
TOIMINTAKATE	-2 262 927	-2 111 879	-151 048	107,2 %	-2 207 823	-55 103	102,5 %
Valtion rahoitus	2 163 186	2 090 475	72 711	103,5 %	2 163 869	-683	100,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	9 837	1 990	7 847	494,4 %	5 990	3 847	164,2 %
VUOSIKATE	-89 904	-19 414	-70 489	463,1 %	-37 965	-51 939	236,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	46 639	44 194	2 445	105,5 %	45 194	1 445	103,2 %
TILIKAUDEN TULOS	-136 543	-63 608	-72 935	214,7 %	-83 159	-53 384	164,2 %
Tilinpäätössiirrot	90	0	90		104	-14	86,8 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-136 453	-63 504	-72 948	214,9 %	-83 055	-53 398	164,3 %

16.4 Investointien toteutuminen

Pirkanmaan hyvinvointialueen talousarvion investointiosassa on alkuperäisesti varattu määrärahaa vuodelle 2023 yhteensä 96,22 miljoonaa euroa. Investointeja toteutui 51,12 miljoonaa euroa (53 % talousarviosta). Vuonna 2023 kaikki sitovat tasot alittivat talousarvion. Kokonaisuudessaan investointisuunnitelman on ennakoitu toteutuvan alle talousarvion ja ministeriön ohjeistuksen mukaisesti alituksesta ei ole laadittu talousarviomuutosta. Myöskään talousarviovuotta aiempia muutoksia ei investointisuunnitelmassa 2023–2026 ole. Investointisuunnitelmaa on esitetty alustavana versiona ja samansisältöisenä kuin hyvinvointialueen aluevaltuuston kokouksessaan 5.12.2022 osana talousarviota 2023–2025 hyväksymä investointisuunnitelma 2023–2026.

Investointeja vastaavat sopimukset

Rakentamisen kokonaisuudessa investointeja vastaavien sopimusten osiossa valmistui Nokian hyvinvointikeskus. Investointi on korvausinvestointi ja uudet tilat otettiin käyttöön elokuussa 2023. Pirkanmaan hyvinvointialueelta tiloihin sijoittuvat toiminnot ovat mm. vastaanottopalvelut, neuvolat, hoitotarvikepalvelu ja kotisairaala, kiirevastaanotto, aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut, psykiatrian vastaanotto, hammashoitola, kuvantaminen ja lähipalvelusairaala.

Nokian sote-asema ja lähisairaala ovat osana Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelmaa ja vuokrasopimus on 20-vuotinen. Sopimuksen vuokratustannukset sisältäen sekä pääomavuokran että ylläpitokustannukset ovat vuoden 2023 hintatasossa 2,33 miljoonaa euroa vuodessa (alv 0 %).

ICT- investoinnit toteutuivat investointeja vastaavina sopimuksina ja palvelun ovat tuottaneet Istekki Oy ja Monetra Oy.

Investointisuunnitelman sitovat tasot

Talousarviossa ovat valtuustoon nähden sitovia ovat hankeryhmien (rakennukset, laite- ja kalustohankinnat, ICT ja muut aineettomat hyödykkeet, muut investoinnit) tulot ja menot sekä hankeryhmiin sisältyvät, investointisuunnitelmassa mainitut investoinnit nimikkeinä.

Hankeryhmien osalta investointimenot ovat sitovien tasojen sisällä alittuneet kaikissa hankeryhmissä, mutta Laite- ja kalustohankintojen osiossa mainitut nimikkeet eivät ole toteutuneet suunnitellusti. Tätä selittää se, että toiminnan muutosten myötä laitehankintoja on ollut tarpeen uudelleenarvioida.

Investointitulojen toteutuminen

Investointituloja kertyi vuonna 2023 yhteensä 0,89 miljoonaa euroa. Myynnit kohdistuivat ohjelmistojen myynnin osalta Istekki Oy:lle (0,75 miljoonaa euroa), koneita ja kalustoa on luovutettu Pirkanmaan Voimia Oy:lle (0,11 miljoonaa euroa) ja Tuomi Logistiikka Oy:lle (0,03 miljoonaa euroa) yhteensä 0,14 miljoonaa euroa.

Muut myynnit		€
Muut koneet ja kalusto	142 275,80	
Tietokoneohjelmistot	750 540,67	
Yhteensä	892 816,47	

Taulukko 7. Investointitulojen toteutuminen 2023.

Investointimenojen toteutuminen

Hyvinvointialueen investointisuunnitelmassa 2023 oli varattu Uudistamisohjelman loppuvaiheeseen 16 miljoonaa euroa. Tammi-joulukuussa 2023 uudistamisohjelman loppuvaiheen investointihankkeille toteutui yhteensä 5,31 miljoonaa euroa (33 % talousarviosta). Loppuvaiheen kustannukset koostuvat pääosin suunnittelukustannuksista. Kustannusten alhaista toteumaa selittävät haasteet kaavoitusprosessissa ja neuvottelut lainanottovaltuudesta, mistä syystä hanke ei ole edennyt alkuperäisen aikataulun mukaisesti.

Tays psykiatrian rakennuksen osalta rakentaminen eteni vuonna 2023 suunnitelman mukaisesti ja kustannusten toteuma oli 18,33 miljoonaa euroa. Hanke alitti 21 miljoonan euron talousarvion toteumaprosentin ollessa 87 %. Perusteena alhaiseen toteumaan on valtionkonttorin ohjeistus erottaa käyttöomaisuusluokitukseen perustuen Laite- ja kalustehankinnat (1,9 miljoonaa euroa) rakentamisen määrärahavarauksesta, jolloin rakentamisen osuuden todellinen määrärahavaraus on ollut 19,1 miljoonaa euroa ja toteumaprosentti siihen nähden 96 %. Hankkeen valmistuminen on edennyt aikataulussa.

Lasten- ja nuorisopsykiatrian uudisrakennukselle oli vuodelle 2023 varattu 17,65 miljoonaa euroa. Toteumaksi on muodostunut 3,64 miljoonaa euroa (21 %). Alhaista toteumaa selittää hankkeen viivästyminen liittyen Tays uudistamisohjelman loppuvaiheen kaavoitusprosessiin ja neuvotteluihin lainanottovaltuudesta. Toteutuneet kustannukset on ohjattu suunnitteluun. Rakentamista ei ole voitu aloittaa alkuperäisen aikataulun mukaisesti ja se on mahdollista käynnistää alkuperäisestä aikataulusta poiketen vasta 2024.

Kaupin yliopistollisen SOTE-keskuksen osalta toteuma 0,01 miljoonaa euroa jäi huomattavasti alle määrärahavarausten (4,7 miljoonaa euroa). Alitusta selittää se, että hankkeen eteneminen on edellyttänyt palveluverkkosuunnitelman valmistumista.

Kiinteistönhallinnan ja toimitilapalvelujen kokonaisuudessa määrärahavaraus on 9,45 miljoonaa euroa ja toteuma 8,53 miljoonaa euroa ja siten investointisuunnitelma alittuu 0,92 miljoonaa euroa.

Hankkeiden sisältö ja/tai aikataulutus on tarkentunut ja osa hankkeista jatkuu suunnitellusti tulevana vuonna. Kokonaisuuden muodostavat seuraavat osiot:

- Tays/KS Yleinen infrastruktuuri -osion määrärahavaraus vuonna 2023 oli 2,35 miljoonaa euroa. Toteumaksi vuonna 2023 muodostui 0,79 miljoonaa euroa (34 % talousarviosta). Alkuperäisesti infrastruktuurille varattuja määrärahavaroja on käytetty Tays, pienet hankkeet -hankekokonaisuuden osiossa, missä kustannusten toteumaa on kasvattanut se, että hankkeita on toteutettu välttämättöminä ja ennakoimattomina osion alkuperäisen määrärahavaruksen ulkopuolelta. Kustannusten toteuman näkökulmasta infrastruktuurin osiossa merkittävimmät hankkeet vuonna 2023 ovat olleet KS G-rakennuksen 20 kV kojeistousinta (0,23 miljoonaa euroa) sekä KS Vesivahinkokorjaus G3, G4 0,16 miljoonaa euroa. Joidenkin vuodelle 2023 suunniteltujen hankkeiden toteutus jatkuu vuonna 2024 (B-rakennuksen viemärihaarojen sukitus potilastoiminnan tilojen osalta, G-rakennuksen kojeistousinta, paloilmoitingrafiikan järjestelmän uusiminen).
- Tays Muut toimitilamuutokset -osion määrärahavaraus on 2,35 miljoonaa euroa ja kokonaisuuden toteuma on 2,47 miljoonaa euroa (105 %). Ylitys johtuu pääosin laitehankintoihin liittyvistä rakentamisen kustannuksista, mitkä aiemman käytännön mukaisesti on budjetoitu laitehankintojen osiossa ja nyt raportoidaan toteutuneiksi rakentamisen osiossa. Huomioitavaa on myös, että yhdystunnelin pukutilojen osalta hanke jatkuu tulevalle vuodelle.
- Tays, pienet hankkeet -osiossa määrärahavaraus on ollut 0,5 miljoonaa euroa ja kustannusten toteuma 2,27 miljoonaa euroa (454 %). Pääosin ylitys johtuu toiminnan turvaamisen kannalta välttämättömistä ja ennakoimattomista hankkeista. Tällaisia hankkeita ovat mm. R-rakennuksen FONKin vastaanotto, väistötiloja rakennukseen K3 ja Keskussairaalan osastojen lääkehuoneiden remontit. Lisäksi välttämättömiin ja ennakoimattomiin hankkeisiin kuuluu myös ns. HERKO-LEIKO –tilan hanke leikkaustoiminnan tehostamiseksi ja vuodeosastojen kuormituksen vähentämiseksi. Näiden ennakoimattomien hankkeiden toteuma on yhteensä 1,7 miljoonaa euroa.
- Hankkeet, Valkeakoski -osiossa investointikustannusten toteumaksi on muodostunut sama kuin määrärahavaraus eli 1,85 miljoonaa euroa. Kustannusten näkökulmasta merkittävin hanke on ollut jäteaseman rakentaminen (1,5 miljoonaa euroa).
Hankkeet, Sastamala -osiossa investointikustannusten toteuma 0,73 miljoonaa euroa on ollut 86 % määrärahavaruksesta. Kustannusten näkökulmasta merkittävin hanke on ollut sisäpihan kunnostus 0,36 miljoonaa euroa.
- Hankkeet, Pitkäniemi -osion toteuma 0,42 miljoonaa euroa on määrärahavarukseseen 1,55 miljoonaa euroa nähden jäänyt varsin alhaiseksi (27 %). Pitkäniemeen vuodelle 2023 suunnitelluista hankkeista kustannusten näkökulmasta suurimpina ovat toteutuneet toteutunut osastokeittiömuutokset 0,15 miljoonaa euroa ja ulkoilupihan muutostyöt 0,2

miljoonaa euroa. Alhaista toteumaa selittää se, että tekniikka- ja tukipalvelurakennus ei suunnitelmista poiketen toteutunut vuonna 2023. Hankkeen siirtyminen on liittynyt Pitkäniemen alueen kaavoitusprosessin keskeneräisyyteen.

Laite- ja kalustoinvestointien määrärahavaraus investointisuunnitelmassa on ollut 16,3 miljoonaa euroa ja toteuma 13,72 miljoonaa euroa (84 %).

Investointisuunnitelmassa omana rivinä esitettyjen erikseen nimettyjen laitehankintojen (yli 0,4 miljoonaa euroa) alkuperäinen suunnitelma on muuttunut siten, että suunnitelman mukaisesti eivät ole toteutuneet TT-laite Valkeakoskelle (määrärahavaraus 0,5 miljoonaa euroa) ja TT-laitteen päivitys (1 miljoonaa euroa). Näiden sijaan on määräraha kohdennettu toteutuvaksi Läpivalaisulaitteeseen (toteuma 0,39 miljoonaa euroa) ja CT-laitteeseen (1,14 miljoonaa euroa). Näiden molempien laitteiden osalta osa kustannuksia on kohdentunut myös rakentamisen osioon. Suunnitelman mukaisesti toteutuneita kohteita ovat Angiolaite, määrärahavaraus 1,5 miljoonaa euroa ja toteuma 1,22 miljoonaa euroa. Sädehoitokiihdyttimen määrärahavaraksesta 2,8 miljoonaa euroa laite- ja kalustohankintojen osuudessa on toteutunut 2,23 miljoonaa euroa ja rakentamisen kustannuksia on toteutunut rakentamisen osiossa 0,3 miljoonaa euroa. Älylääkkaappeja on hankittu vähemmän kuin alkuperäisesti on suunniteltu toteuman 0,36 miljoonaa euroa ollessa 40 % määrärahavaraksesta.

Pienet hankinnat (alle 0,4 miljoonaa euroa) kokonaisuus jäi alle suunnittelun määrärahavaraksesta 9,53 miljoonaa euroa toteuman ollessa 5,77 miljoonaa euroa (61 %).

Pienten hankintojen kokonaisuudessa on huomioitu varsinaisten laitehankintojen lisäksi myös ennalta suunnittelemtomat Nokian hyvinvointikeskuksen ensikertainen kalustaminen (toteuma 1,89 miljoonaa euroa) ja alkuperäisesti Rakentamisen osiossa toteutuvaksi suunnitellut T-rakennuksen erillishankinnat 1,9 miljoonaa euroa, josta toteuma 0,7 miljoonaa euroa. T-rakennuksen erillishankintojen kustannuksista osa on siirtynyt toteutuvaksi vuonna 2024. Kustannusten siirtymistä selittää haasteet kalusteiden kilpailutuksessa ja tilan käyttöönoton siirtäminen loppuvuodesta 2023 tammikuulle 2024. Kokonaisuutena Laite- ja kalustoinvestoinnit -osiossa on hyvinvointialueen valmistelua haastanut lähtötietojen koonti.

Muut investoinnit -osion määrärahavaraus on 6,14 miljoonaa euroa vuonna 2023 ja toteuma 0,52 miljoonaa euroa (9 %). Pitkäniemen kaavoituskorvaus (3,14 miljoonaa euroa) on arvioitu toteutuvan vuonna 2024. Osakkeisiin ja osuuksiin varatun määrärahavaraksesta toteuma jäi vaatimattomaksi ollen 17 %. Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n osakkeita on ostettu 0,02 miljoonan euron arvosta sekä Coxa Oy:n osakkeita 0,50 miljoonan euron arvosta.

Pelastuspalvelun osalta Rakennusinvestointien osuudessa Tesoman paloasema on siirretty toteutettavaksi investointeja vastaavana sopimuksena (vuokravaikutteiset) ja Nekalan paloaseman osalta suunnittelua aloitettiin vasta loppuvuodesta. Nekalan paloaseman suunnittelun määrärahavaraksesta 0,3 miljoonaa euroa toteutui vaatimaton 510 euroa.

Laite- ja kalustohankinnoissa pitkät kilpailutusprosessit ja pitkät toimitusajat eivät mahdollistaneet suunniteltua kustannusten toteumaa. Kokonaisuutena suunnitellusta määrärahavaraksesta 3,6 miljoonaa euroa toteutui 1,11 miljoonaa euroa (20 %).

Investointi	Talousarvio 2023 €	Toteuma 1–12/2023 €	Talousarvion toteuma %
SOTE Rakennusinvestoinnit	68 800 000	35 819 992	52 %
TAYS UUDISTAMISOHJ.LOPPUVAIHE1	16 000 000	5 307 534	33 %
TAYS PSYKIATRIA T-RAKENNUS	21 000 000	18 328 577	87 %
TAYS LASTEN- JA NUORISOPSYKIAT	17 650 000	3 643 884	21 %
Kaupin yliopistollinen SOTE-keskus	4 700 000	10 387	0 %
Tays KS yleinen infrastruktuuri	2 350 000	793 091	34 %
Muut toimitilamuutokset	2 350 000	2 469 474	105 %
TAYS, pienet hankkeet < 400 000 €	500 000	2 271 127	454 %
Hankkeet, Valkeakoski	1 850 000	1 844 331	100 %
Hankkeet, Sastamala	850 000	730 070	86 %
Hankkeet, Pitkäniemi	1 550 000	421 517	27 %
SOTE Laite- ja kalustoinvestoinnit	16 332 000	13 724 253	84 %
TT-laite Valkeakoski (TA209)	600 000		
TT-laitepäivitys (TA209)	1 000 000		
Angiolaite (TA209)	1 500 000	1 217 760	81 %
Älylääkekaapit (TA209)	900 000	363 865	40 %
TA203 Sädehoitokiihdytin 2 (2,8 M€)	2 800 000	2 248 666	80 %
Pienet hankinnat, sisältäen lisäksi	9 532 000	5 771 921	61 %
A 2krs Läpivallalaite 2023 K-kuv	0	385 850	
CT-laite 2023, K-kuvant. laite	0	1 142 998	
Nokian hvk, ensik kalustus	0	1 891 484	
T-rakennuksen erillishankinnat	0	701 709	
SOTE Muut investoinnit	6 140 000	523 936	9 %
Pitkäniemi / kaavoituskorvaus	3 140 000		
Osakkeet ja osuudet	3 000 000	523 936	17 %
PELA Rakennusinvestoinnit	1 300 000	510	0 %
Paloasema Etelä (Nekala, Tre)	300 000	510	0 %
Paloasema Länsi (Tesoma, Tre)	1 000 000		
PELA Laite- ja kalustoinvestoinnit	3 648 000	1 109 264	20 %
Varautumisen investoinnit	110 000	39 040	35 %
Ensikertainen kalustaminen	120 000		
Muut kalustoinvestoinnit	160 000		
Pelastustoimen raskas kalusto	1 668 000	750 659	45 %
Pelastustoimen venekalusto	120 000	213 065	178 %
Pelastustoimen muu ajoneuvokalusto	60 000		
Pelastustoimen muut rekisteröidyt kulku- neuvot	220 000	106 500	48 %
Ambulanssihakinnat ensihoito (SOTE)	1 190 000		
Pirkanmaan hyvinvointialueen inves- toinnit yhteensä	Talousarvio 2023 €	Toteuma 1–12/2023 €	Talousarvion toteuma %
Yhteensä	96 220 000	51 177 955	53 %

Taulukko 8. Investointimenojen toteutuminen 2023.

16.5 Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen

Pirkanmaan hyvinvointialue sai vuodelle 2023 lainanottovaltuutta yhteensä 337 931 712 euroa. Lainanottovaltuus oli laskennallinen, eikä se perustunut Pirkanmaan hyvinvointialueen lainanmaksukykyyn. Vuodelle 2024 Pirkanmaan hyvinvointialue ei saanut lainanottovaltuutta. Niinpä aluevaltuusto päätti kesäkuussa 2023 pyytää valtiolta, että aloitettaisiin neuvottelut mahdollisesta lisälainanottovaltuudesta. Neuvotteluja käytiin syksyllä 2023 ja lokakuussa 2023 hyvinvointialueelle myönnettiin lisälainanottovaltuutta yhteensä 900 miljoonaa euroa. Lainanottovaltuutta tullaan käyttämään usean vuoden aikana (2024–2032) Tays uudistamisohjelman rahoittamiseen.

Vuonna 2023 investointien toteuma oli 51,2 miljoonaa euroa. Vuosikate oli vuonna 2023 negatiivinen, joten investoinneille ei ollut omarahoitusta lainkaan. Vuoden aikana otettiin pitkäaikaista lainaa 70 miljoonaa euroa. Lainamäärä oli toteutuneita investointeja suurempi, joten nostetuista lainoista jäi siten rahoitusta käytettäväksi vuodelle 2024 18,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 lainanottovaltuutta olisi yhä käyttämättä tuleville vuosille vuonna 2023 aloitettuihin hankkeisiin 267,9 miljoonaa euroa, mutta tällaisia hankkeita ei ole niin paljoa, että vuoden 2023 lainanottovaltuus tulisi kokonaan käytettyä.

16.6 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten hyvinvointialueen menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolaina sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Vuoden 2023 aikana tehtiin kolme talousarviomuutosta, jotka vaikuttivat vuosikatteen muuttumisen vuoksi myös rahoituslaskelmaan. Investointimenoihin ei tehty talousarviomuutoksia.

Vuosikate toteutui -89,9 miljoonan euron suuruisena ja se alitti talousarvion 51,9 miljoonaa euroa (137 %). Negatiivisen vuosikatteen vuoksi investointimenoista ei kyetty rahoittamaan yhtään vuosikatteen kautta. Investointimenojen toteuma oli 51,2 miljoonaa euroa ja se alitti talousarviovarauksen 45,0 miljoonaa euroa (47 %). Tulorahoituksen korjauserät toteutuivat -2,3 miljoonan euron suuruisina ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot 0,7 miljoonan euron suuruisina ja niihin kumpaankaan ei ollut tehty varauksia talousarviossa. Investointimenojen alittuminen kompensoi osaltaan alittunutta vuosikatetta toiminnan ja investointien rahavirran osalta ja se toteutui -142,6 miljoonan euron suuruisena ja se alitti talousarvion 8,4 miljoonaa euroa 6 %.

Antolainoja lyhennettiin 0,6 miljoonan euron edestä ja se toteutui talousarvoon nähden suunnitellusti. Pitkäaikaista lainaa nostettiin 70 miljoonaa euroa ja se alitti talousarviovarauksen 25 miljoonaa euroa (26 %). Lainoja nostettiin ennakoitua vähemmän johtuen suunniteltua pienempänä toteutuneesta investointien kokonaismäärästä. Lyhytaikaisten lainojen muutos (-10,9 miljoonaa euroa) liittyy konsernitilivelkojen muutokseen ja niihin ei ollut erikseen suunniteltu talousarviossa muutosta, kuten ei myöskään oman pääoman muutoksiin, eikä muihin maksuvalmiuden muutoksiin.

Oma pääoma pieneni 0,4 miljoonaa euroa ja muut maksuvalmiuden muutokset olivat -17,2 miljoonaa euroa. Rahoituksen rahavirta toteutui kaikkiaan 5,4 miljoonan euron suuruisena, kun talousarviossa oli varauduttu 60,9 miljoonaa euroon, jolloin alitusta tuli kaikkiaan 55,5 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan rahavarojen muutos vuoden aikana oli -137,2 miljoonaa euroa ja alitti talousarvion 63,9 miljoonaa euroa (87 %). Hyvinvointialueen rahavarat olivat kuitenkin 1.1.2023 merkittävästi suunniteltua suuremmat, joten kassa kesti kuitenkin rahavarojen toteutuneen laskun ja oli tilinpäätöshetkellä 150,9 miljoonan euron suuruinen. Lainakanta toteutui investointien viivästymisen vuoksi hieman suunniteltua pienempänä ollen 31.12.2023 yhteensä 500,9 miljoonaa euroa, josta pitkäaikaista korollista velkaa on 478,1 miljoonaa euroa ja loput ovat konsernitilivelkoja.

PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE
RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

1 000 €	Alkup. TA 2023	Muutettu TA 2023	TP 2023	Muutos	Toteuma %
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-19 414	-37 965	-89 904	-51 939	137 %
Satunnaiset erät	0	0			
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	-2 283	-2 283	
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-96 220	-96 220	-51 178	45 042	-47 %
Rahoitusosuuden investointimenoihin Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			745	745	
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-115 634	-134 185	-142 620	-8 435	6 %
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten lisäys			613	0	0 %
Antolainasaamisten vähennys	613	613			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	95 000	95 000	70 000	-25 000	-26 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-34 700	-34 700	-36 717	-2 017	6 %
Lyhtyaikaisten lainojen muutos			-10 881	-10 881	
Oman pääoman muutokset	0	0	-374	-374	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	-17 224	-17 224	
Rahoituksen rahavirta yhteensä	60 913	60 913	5 417	-55 496	-91 %
Rahavarojen muutos	-54 721	-73 272	-137 203	-63 931	87 %
Rahavarat 1.1.	90 000	90 000	288 097	198 097	
Rahavarat 31.12.	35 279	16 728	150 894	134 166	
Lainakanta 1.1.	455 000	455 000	455 000	0	
Lainakanta 31.12.	515 300	515 300	500 945	-14 355	

17 Toimintakertomuksen liitteet

Liite 1 Tilivelvolliset

Pirkanmaan hyvinvointialue

tarkastuslautakunta

11.10.2022

Tilivelvolliset 2023

TOIMIELINTEN JÄSENET

Aluehallituksen jäsenet ja varajäsenet

Aluehallituksen asiakkuus- ja laatujaoston jäsenet ja varajäsenet

Aluehallituksen henkilöstöjaoston jäsenet ja varajäsenet

Aluehallituksen konserni- ja toimitilajaoston jäsenet ja varajäsenet

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet

ESITTELIJÄT

Aluehallituksen esittelijä (hyvinvointialuejohtaja ja varahenkilöt)

Aluehallituksen asiakkuus- ja laatujaoston esittelijä (sosiaali- ja

terveysjohtaja) Aluehallituksen henkilöstöjaoston esittelijä

(henkilöstöjohtaja) Aluehallituksen konserni- ja toimitilajaoston esittelijä

(konsernipalvelujohtaja) Tarkastuslautakunnan esittelijä

(tarkastusjohtaja)

TEHTÄVÄALUEIDEN, PALVELULINJOJEN JA TOIMIALUEIDEN TILIVELVOLLISET VIRANHALTIJAT

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotanto:

Sosiaali- ja terveysjohtaja

Integraatiojohtaja

Avopalvelujen palvelulinjajohtaja

Sairaalapalvelujen palvelulinjajohtaja

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palvelulinjajohtaja

Ikäihmisten ja vammaisten palvelujen palvelulinjajohtaja

Hyvinvointialueen vastaava johtajaylilääkäri

Hyvinvointialueen vastaava hoitotyönjohtaja

Hyvinvointialueen vastaava sosiaalihuollon johtaja

Avopalvelujen palvelulinja:

Toimialuejohtaja: Avopalvelujen

vastaanotto toiminta Toimialuejohtaja: Suun

terveydenhuolto Toimialuejohtaja: Sosiaalipalvelut

Sairaalapalvelut:

Johtajaylilääkäri
Toimialuejohtaja: Sisätaudit, keuhko, iho, allergia, ikääntyneet
Toimialuejohtaja: Kirurgia, syöpä ja vatsasairaudet
Toimialuejohtaja: Aistit, neuroalat ja tules
Toimialuejohtaja: Lapset ja naiset
Toimialuejohtaja: Psykiatria
Toimialuejohtaja: Akuuttihoito
Toimialuejohtaja: TK-sairaalat, kotisairaala, hoitotyön palvelualue

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut:

Toimialuejohtaja: Terveyspalvelut ja opiskeluhuolto
Toimialuejohtaja: Perhepalvelut
Toimialuejohtaja: Erityispalvelut

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut (IKI ja VAPA):

Toimialuejohtaja: Ikäihmisten palvelut
Toimialuejohtaja: IKI ja VAPA yhteiset palvelut
Toimialuejohtaja: Vammaisten palvelut

Pelastuslaitoksen palvelutuotanto:

Pelastusjohtaja

Strateginen ohjaus ja järjestäminen:

Konsernipalvelujohtaja

Viestintäjohtaja
Talousjohtaja
Strategiajohtaja
Hallintojohtaja
Hankintajohtaja
Henkilöstöjohtaja
Tietojohdaja
Tutkimus- ja kehitysjohtaja

Tukipalvelut

Tukipalvelujohtaja

Hallintopalvelujohtaja
Kiinteistöjohtaja
Tietohallintojohtaja
Tukipalveluiden palvelutuotantojohtaja

sekä muut henkilöt, joita asemansa perusteella voidaan pitää tehtäväalueensa johtavina viranhaltijoina.

Liite 2 Valiokuntien mietinnöt

Valiokunta	Mietintö	Hyväksytty	Lyhyt kuvaus
Monipalveluvaliokunta	Pirkanmaan hyvinvointialueen monipalveluvaliokunnan mietintö aikuispsykiatrian ja aikuisten päihdehuollon palveluiden järjestämisestä Pirkanmaan hyvinvointialueella	Monipalveluvaliokunta 14.6.2023 § 8	Mietinnössä tarkasteltiin aikuispsykiatrian ja aikuisten päihdehuollon palveluiden järjestämistä Pirkanmaan hyvinvointialueella. Valiokunta esittää mietinnössään viidelle eri osa-alueen osalta osatavoitteet tarvittavine toimenpiteineen. Lisäksi mietintö sisältää valiokunnan strategiset ehdotukset aikuispsykiatrian ja aikuisten päihdepalvelujen järjestämiseksi.
Hyvinvointi- ja kokonaisturvallisuusvaliokunta	Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointi- ja kokonaisturvallisuusvaliokunnan mietintö pelastustoimen henkilöstötilanteesta Pirkanmaan hyvinvointialueella	Hyvinvointi- ja kokonaisturvallisuusvaliokunta 26.10.2023 § 29	Mietinnössä tarkasteltiin Pirkanmaan hyvinvointialueen henkilöstötilannetta pelastustoimen osalta. Mietintö sisältää valiokunnan toimenpidesuosituksen pelastustoimen ammattilaisten riittävyyden turvaamiseksi tulevaisuudessa.

Liite 3 (Erillinen dokumentti) Toimeenpano-ohjelma 2023 raportti

18 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Pirkanmaan hyvinvointialue tuloslaskelma

	2023	2022	
Toimintatuotot			
Myyntituotot	233 250 185,49	24 733,18	
Maksutuotot	164 508 530,37		
Tuet ja avustukset	58 023 833,62	23 272 247,57	
Muut toimintatuotot	25 428 429,42	60 681,21	23 357 661,96
	481 210 978,90		
Valmistus omaan käyttöön	1 509 493,32		
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-886 193 881,23	-5 650 511,36	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-188 927 418,24	-769 467,95	
Muut henkilö-			
sivukulut	-34 916 950,39	-839 240,48	
Palvelujen ostot	-1 237 663 433,90	-14 882 328,91	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-188 134 454,88	-160 592,74	
Avustukset	-67 194 321,29	-794 665,80	
Muut toimintakulut	-142 616 525,11	-255 643,41	-23 352 450,65
	-2 262 926 512,82		5 211,31
Toimintakate	-2 262 926 512,82		
Valtion rahoitus	2 163 185 602,41		
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	11 214 852,07	751,18	
Muut rahoitustuotot	7 596 361,72		
Korkokulut	-8 140 006,39		
Muut rahoituskulut	-833 964,68	-116,37	634,81
	-89 903 667,69		5 846,12
Vuosikate	-89 903 667,69		
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-46 639 208,33	-5 846,12	-5 846,12
	-136 542 876,02		0,00
Tilikauden tulos	-136 542 876,02		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	90 570,60		
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-271,42		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-136 452 576,84		0,00

Pirkanmaan hyvinvointialue tase

	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	596 379 015,98	67 453,21
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>	3 353 766,50	
Aineettomat oikeudet	2 541 400,18	
Muut pitkävaikutteiset menot	803 786,52	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	8 579,80	
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>	568 515 186,72	48 130,71
Maa- ja vesialueet	13 004 287,32	
Rakennukset	365 475 224,15	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 767 955,84	
Koneet ja kalusto	50 269 367,33	48 130,71
Muut aineelliset hyödykkeet	463 406,37	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	118 534 945,71	
<u>Sijoitukset</u>	24 510 062,76	19 322,50
Muut osakkeet ja osuudet	22 176 208,52	19 322,50
Muut lainasaamiset	1 442 606,47	
Muut saamiset	891 247,77	
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	240 000,00	
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	240 000,00	
VAIHTUVAT VASTAAVAT	341 010 890,41	194 314 218,48
<u>Vaihto-omaisuus</u>	8 455 333,17	
Aineet ja tarvikkeet	8 455 333,17	
<u>Saamiset</u>	181 661 663,05	1 957 607,12
Pitkäaikaiset saamiset	43 796,37	
Lainasaamiset	42 767,10	
Muut saamiset	1 029,27	
Lyhytaikaiset saamiset	181 617 866,68	1 957 607,12
Myyntisaamiset	56 899 672,26	44 258,18
Lainasaamiset	40 270,85	
Muut saamiset	25 610 836,70	1 902 832,00
Siirtosaamiset	99 067 086,87	10 516,94
<u>Rahat ja pankkisaamiset</u>	150 893 894,19	192 356 611,36
VASTAAVAA YHTEENSÄ	937 629 906,39	194 381 671,69

Pirkanmaan hyvinvointialue - Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023

	2023	2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	-52 636 783,78	
Peruspääoma	83 806 474,23	
Muut omat rahastot	9 318,83	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-136 452 576,84	
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	826 689,76	
Poistoero	826 689,76	
PAKOLLISET VARAUKSET	24 295 914,00	
Muut pakolliset varaukset	24 295 914,00	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	14 860 399,14	
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 192 934,34	
Muut toimeksiantojen pääomat	13 667 464,80	
VIERAS PÄÄOMA	950 283 687,27	194 381 671,69
<u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u>	439 305 139,17	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	285 121 454,28	
Lainat muilta luotonantajilta	153 472 572,01	
Muut velat	711 112,88	
<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>	510 978 548,10	194 381 671,69
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	30 432 714,98	
Lainat muilta luotonantajilta	31 918 686,02	
Saadut ennakot	384 754,40	
Ostovelat	149 376 166,97	5 763 026,33
Muut velat	22 112 003,44	325 300,80
Siirtovelat	276 754 222,29	188 293 344,56
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	937 629 906,39	194 381 671,69

Pirkanmaan hyvinvointialue rahoituslaskelma

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	-89 903 667,69		5 846,00	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-2 283 462,27</u>	-92 187 129,96		5 846,00
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-51 177 955,26		-63 772,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>745 041,37</u>	-50 432 913,89		<u>-63 772,00</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-142 620 043,85		-57 926,00
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennykset	<u>613 333,34</u>	613 333,34		
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 000 000,00			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 717 441,74			
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-10 880 913,61</u>	22 401 644,65		
Oman pääoman muutokset		-373 886,00		
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	14 574 918,97			
Vaihto-omaisuuden muutos	-382 225,61			
Saamisten muutos	-50 756 167,92		-2 066 317,00	
Korottomien velkojen muutos	<u>19 339 034,04</u>	-17 224 440,52	193 051 184,00	<u>190 984 867,00</u>
Rahoituksen rahavirta		5 416 651,47		190 984 867,00
Rahavarojen muutos		-137 203 392,38		190 926 941,00
Rahavarat 31.12.	150 893 894,19		192 356 648,00	
Rahavarat 1.1.	<u>-288 097 286,57</u>	-137 203 392,38	<u>-1 429 707,00</u>	190 926 941,00

Pirkanmaan hyvinvointialue konsernituloslaskelma

2023

Toimintatuotot	531 985 147,57
Toimintakulut	-2 772 988 064,60
Osuus osakkuusyhtiön voitosta(tappiosta)	2 696 404,19
TOIMINTAKATE	-2 238 306 512,84
Valtionrahoitus	2 163 185 602,41
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	11 302 170,04
Muut rahoitustuotot	2 025 676,47
Korkokulut	-8 696 984,16
Muut rahoituskulut	-1 004 962,55
VUOSIKATE	-71 495 010,63
Poistot ja arvonalentumiset	-55 883 592,96
Omistuksen eliminointierot	509 090,47
TILIKAUDEN TULOS	-126 869 513,12
Tilinpäätössiirrot	-271,42
Tilikauden verot	-1 578 128,38
Laskennalliset verot	67 298,71
Vähemmistöosuudet	-2 671 584,61
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-131 052 198,82

Pirkanmaan hyvinvointialue konsernitase

	2023
VASTAAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	717 620 992,62
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>	20 256 023,79
Aineettomat oikeudet	7 668 915,95
Muut pitkävaikutteiset menot	12 578 528,04
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	8 579,80
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>	653 751 575,34
Maa- ja vesialueet	16 714 342,53
Rakennukset	438 169 608,56
Kiinteät rakenteet ja laitteet	21 843 269,15
Koneet ja kalusto	56 905 247,15
Muut aineelliset hyödykkeet	1 584 162,24
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	118 534 945,71
<u>Sijoitukset</u>	43 613 393,49
Muut osakkeet ja osuudet	42 279 539,25
Muut lainasaamiset	442 606,47
Muut saamiset	891 247,77
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	240 000,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	240 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	357 740 757,03
<u>Vaihto-omaisuus</u>	11 070 397,21
Aineet ja tarvikkeet	11 070 397,21
<u>Saamiset</u>	193 147 935,20
Pitkäaikaiset saamiset	1 876 330,87
Lainasaamiset	1 471 338,54
Laskennalliset verosaamiset	88 297,49
Muut saamiset	13 098,84
Siirtosaamiset	303 596,00
Lyhytaikaiset saamiset	191 271 604,33
Myyntisaamiset	61 098 315,74
Lainasaamiset	325 985,13
Muut saamiset	29 561 543,59
Siirtosaamiset	100 285 759,87
<u>Rahoitusomaisuusarvopaperit</u>	659 666,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	659 666,00
<u>Rahat ja pankkisaamiset</u>	152 862 758,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 075 601 749,65

	2023
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	22 009 645,38
Peruspääoma	83 806 474,23
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	222 641,10
Omat rahastot	9 318,83
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	69 023 410,04
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-131 052 198,82
VÄHEMMISTÖOSUUDET	14 811 572,29
PAKOLLISET VARAUKSET	24 295 914,00
Muut pakolliset varaukset	24 295 914,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	16 707 893,68
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 040 428,88
Muut toimeksiantojen pääomat	13 667 464,80
VIERAS PÄÄOMA	997 776 724,30
<u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u>	482 743 878,47
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	324 878 391,43
Lainat muilta luotonantajilta	154 790 429,01
Muut velat	711 112,88
Laskennalliset verovelat	2 363 945,15
<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>	515 032 845,83
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 631 151,23
Lainat muilta luotonantajilta	9 095 054,77
Saadut ennakot	518 720,89
Ostovelat	146 105 895,08
Muut velat	27 767 777,22
Siirtovelat	297 914 246,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 075 601 749,65

Pirkanmaan hyvinvointialue konsernin rahoituslaskelma

	2023	
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-71 495 010,63	
Tilikauden verot	-1 578 128,38	
Tulorahoituksen korjaukset	-2 337 969,51	-75 411 108,52
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-68 074 350,78	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 687 561,82	-66 386 788,96
Toiminnan ja investointien rahavirta		-141 797 897,48
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	113 333,34	113 333,34
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 348 869,18	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-39 515 173,74	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-275 623,64	30 558 071,80
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	13 675 250,54	
Vaihto-omaisuuden muutos	-330 420,72	
Saamisten muutos	-60 658 181,52	
Korottomien velkojen muutos	11 179 513,56	-36 133 838,14
Rahoituksen rahavirta		-7 481 969,00
Rahavarojen muutos		
		-149 279 866,48
Rahavarat 31.12.	153 522 424,62	
Rahavarat 1.1.	-302 802 291,10	-149 279 866,48

19 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen liitetiedot - sisällysluettelo

	sivu
Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	119
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	122
Tasetta koskevat liitetiedot	126
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	126
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	130
Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	132
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	137
Vapaaehtoiset liitetiedot	140

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti tasapoistoin. (Aluevaltuusto 16.8.2022 § 94)

Aluehallituksen hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on pelastuspalveluiden raskaan kaluston, venekaluston ja isojen öljyntorjuntaveneiden sekä sairaalapalvelulinjan osalta kuvantamiskeskus, verisuonitoimenpiteet ja apteekkipalvelujen toimialueella sekä syövänhoidon, kirurgian ja vatsasairauksien toimialueella muutamien laiteryhmiä osalta tarkistettu poistoaikoja 20.11.2023 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Alle 10 000 euroa maksavat pysyvien vastaavien hyödykkeet on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno mukaisena

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan, todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimukset koostuvat erilaisista koronvaihto- ja korkokattosopimuksista.

Suojaamistarkoituksessa tehdyt koronvaihtosopimukset on esitetty liitetiedoissa kohdassa Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt. Sopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja tavoitteena on ollut korkokulujen vaihtelun pienentäminen ja tulevien vuosien korkoriskin hallitseminen. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimuksista pisimmät ovat voimassa vuoteen 2043 saakka.

Konsernitili

Hyvinvointialueen konsernitilisopimuksen mukaisesti sopimukseen liitettyjen tytäryhteisöjen rahavarat esitetään hyvinvointialueen rahoissa ja pankkisaamisissa sekä lainana tai saamisena muilta luotonantajilta. Taseen rahat ja pankkisaamiset sisältävät tytäryhteisöjen saldoja 22 823 631,25 euroa ja samat summat ovat

lyhytaikaisissa veloissa. Ilman konsernitilejä rahojen ja pankkisaamisten määrä olisi 128 070 262,94 euroa.

Hyvinvointialueen tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisten vuosien vertailukelpoisuus

Vuosi 2023 ja vertailuvuosi 2022 ovat toiminnaltaan hyvin erilaiset, koska sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastaava siirtyi sairaanhoitopiiriltä ja kunnilta hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Tämän takia tilikaudet 2022 ja 2023 eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

Vuoden 2022 toimintatuotot ja -kulut koostuvat pääosin valmisteluun liittyvistä tuotoista ja kuluista, kuten valtionavustuksista hyvinvointialuevalmisteluun sekä vuodelta 2021 vuodelle 2022 jaksetusta ICT-valmistelun rahoituksesta ja hyvinvointialuevalmistelun henkilöstökuluista sekä asiantuntijapalveluiden ostoista, joista suurimpana ICT-kehittämiskokonaisuuteen liittyvät ostopalvelut. Valtiovarainministeriön ohjauksen mukaisesti, jos hyvinvointialueen toiminta on muodostunut vuosina 2021 ja 2022 pelkästään avustuksella rahoitetusta hyvinvointialueen valmistelusta, näiltä tilikausilta ei synny ylijäämää. Muita tuottoja, joita tilikaudella 2022 on kertynyt, ei huomioida ylijäämäksi, sillä näitä vastaavasti on syntynyt myös toimintakuluja.

Hyvinvointialueen vuoden 2023 toimintatuotot ja -kulut koostuvat hyvinvointialueen järjestämistä vastaavalle siirtyneen toiminnan tuotoista ja kuluista sekä valtion rahoituksesta hyvinvointialueelle.

Sairaanhoitopiiri on siirretty hyvinvointialueelle varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen 1.1.2023.

Kunnista hyvinvointialueelle siirtyi 1.1.2023 sen järjestämistä vastaavalle kuuluvaan toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat. Hyvinvointialueelle siirtyvät sellaiset osakeyhtiön osakkeet, jotka kunta omistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä ja tuottamista varten, jos osakeyhtiön tosiasiallinen päätoimiala on sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden tuottaminen. Hyvinvointialueelle siirtyi 1.1.2023 kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen sekä opiskelu- ja nuorisohuollon henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka. Hyvinvointialueelle siirtyivät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1.1.2023 soveltuvin osin.

Sairaanhoitopiirin peruspääoma muodostaa hyvinvointialueen peruspääoman pohjan. Peruspääoman lisäykseksi on kirjattu kunnista siirtyneiden omaisuuserien määrä, ja peruspääomaa vähentää kunnista siirtynyt lomapalkkavelka.

Kirjanpitolain mukaan tilinavauksen tulee perustua edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen ja tämän takia hyvinvointialueelle sairaanhoitopiiristä ja kunnista siirtynyt omaisuus- ja velkaerät on kirjattu aloittavan taseen alkusaldon muutoksena tilinavaukseen päiväyksellä 1.1.2023. Siirtyvät erät on kirjattu tilinavaukseen eikä omaisuus- ja pääomaerien siirtoja esitetä vuoden 2023 liiketapahtumina talousarvion toteutumisvertailussa eikä rahoituslaskelmassa.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt Coxa Oy:n konserni, Tays Kehitysyhtiö Oy, Tays Sydänkeskus Oy:n konserni ja Keiturin Sote Oy sekä lisäksi Tays Tukisäätiön konserni.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa hyvinvointialueen poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on siirretty omaan pääomaan.

Konserniyhteisöjen verotusperusteiset varaukset ja poistoero on jaettu laskennalliseen verovelkaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminointiero on kirjattu kokonaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa ja konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Poisto-oikaisuja ei ole tehty Pirkanmaan hyvinvointialueen konsernitilinpäätöksessä.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Arvostus ja jaksotusperiaatteet

Konsernitilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin hyvinvointialueen tilinpäätöksessäkin.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot hyvinvointialueen määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina

Toimintatuotot tehtäväalueittain *)	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Sosiaali- ja terveystuotot	472 552 626,98		410 784 819,86	
Pelastustoimi	7 882 849,89		7 887 049,89	
Yleishallinto ja muut palvelut	51 549 670,70		62 539 109,15	23 357 662,00
Toimintatuotot yhteensä *)	531 985 147,57		481 210 978,90	23 357 662,00

*) toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

7) Valtion rahoitus eriteltynä

Valtion rahoitus	2023	2022
Sosiaali ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	2 119 352 861,13	
Pelastustoimen tehtävien rahoitus	43 832 741,28	
Valtion rahoitus yhteensä	2 163 185 602,41	

8) Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin

Palvelujen ostojen erittely	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	781 078 700,21	
Muiden palvelujen ostot	456 584 733,69	14 882 329,00
Hyvinvointialueen palv. ostot yhteensä	1 237 663 433,90	14 882 329,00

9) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä

Valtuustoryhmille annetut tuet	2023	2022
Kansallinen Kokoomus	46 029,00	105 000,00
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	55 224,00	90 000,00
Perussuomalaiset	17 211,00	45 000,00
Vasemmistoliitto	44 090,00	45 000,00
Vihreä liitto	40 000,00	40 000,00
Suomen Keskusta	40 000,00	40 000,00
Suomen Kristillisdemokraatit	20 000,00	20 000,00
Liike Nyt	500,00	5 000,00
Vapauden liitto	5 000,00	
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	268 054,00	390 000,00

10) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioituna taloudellisen käyttöiän mukaan.

PYSYVÄT VASTAAVAT	POISTOAIKA
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	5 vuotta *
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta
Vuokra- ja osakehuoneistojen peruseräparannukset enintään vuokrasopimuksen loppuun	5–10 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoa
Kiinteistöjen liittymismaksut	ei poistoa
Rakennukset	
Rakennukset	30 vuotta
Muut rakennukset (mm. varastot, tekniikkarakennukset)	20 vuotta
Rakennusten peruseräparannukset	10 vuotta
<u>Rakennusten tekniset laitteet:</u>	
Hissit	20 vuotta
Muuntamot ja sähköpääkeskukset, varavoima	20 vuotta
Ilmastointi-, jäähdytys- ja lämmityslaitteet	20 vuotta
Kiinteistön valvontalaitteet	10 vuotta
Putkiposti- ja jätejärjestelmät	10 vuotta
Henkilöturvajärjestelmät	10 vuotta
Muu rakennuksiin kiinteästi liittyvä tekniikka	10 vuotta
Kaapeliverkot erillishankintana	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Tekniset verkot, tiet, pysäköintialueet, ulkovalaistuslaitteet	10 vuotta
Koneet ja kalusto	
<u>Pelastuspalvelut:</u>	
Raskas kalusto: sammutusautot, säiliöautot, sammutussäiliöautot, raivausautot, tikasautot	10 vuotta
Isot öljyntorjuntaveneet	10 vuotta
Venekalusto	8 vuotta

Kuvantamiskeskus, verisuonitoimenpiteet ja apteekkipalvelut:

Angiografialaitteet, TT-laitteet, magneettilaitteet sekä magneettilaitteiden laajat päivitykset, läpivalaisulaitteet, PET-CT-laitteet, Gammakamera (spect-ct) -laitteet, keräilyvarastoautomaatiojärjestelmä ja puhdistilojen monitorointijärjestelmä

8 vuotta

Syövänhoito, kirurgia ja vatsasairaudet:

Sädehoitokiihdyttimet ja leikkausrobotit
CT-laitteet

10 vuotta

8 vuotta

Muut koneet ja kalusto

5 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet

Arvo- ja taide-esineet

ei poistoa

Keskeneräiset hankinnat

ei poistoa

Sijoitukset

ei poistoa

* Aluehallitus voi päättää erikseen hyödykekohtaisesta 5–10 vuoden poistoajasta hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella.

11) Selvitys olennaisista kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	26 663 220,00		26 663 220,00	
Lisäykset tilikaudella	880 624,98		880 624,98	
Vähennykset tilikaudella	-3 247 930,98		-3 247 930,98	
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	24 295 914,00		24 295 914,00	
Muu pakollinen varaus 1.1.	63 931,37		63 931,37	
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-63 931,37		-63 931,37	
Muu pakollinen varaus 31.12.	0,00		0,00	

12) Selvitys satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä eristä sekä olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Muut luovutusvoitot	46 487,30		46 487,30	
Luovutusvoitot yhteensä	46 487,30		46 487,30	
Muut toimintakulut				
Muut luovutustappiot	210 382,40		194 262,40	
Luovutustappiot yhteensä	210 382,40		194 262,40	

13) Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä olennaisista tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	5 882 226,40	
Osinkotuotot muista yhteisöistä	1 317 027,89	
Yhteensä	7 199 254,29	

14) Erittely poistoeron muutoksista

	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos, vähennys	90 570,60	
Poistoeron muutokset yhteensä	90 570,60	

Tasetta koskevat liitetiedot**Taseen vastaavia koskevat liitetiedot****16) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti****Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet**

	Aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	8 392 751,38	1 492 113,37	105 300,09	9 990 164,84
Lisäykset tilikauden aikana				
Vähennykset tilikauden aikana	653 820,38		96 720,29	750 540,67
Siirrot erien välillä				
Tilikauden poisto	5 197 530,82	688 326,85		5 885 857,67
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 541 400,18	803 786,52	8 579,80	3 353 766,50

	Aineelliset hyödykkeet						
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 921 342,32	379 654 894,95	23 633 975,04	53 058 061,62	463 406,37	89 025 113,62	558 756 793,92
Lisäykset tilikauden aikana	82 945,00			8 895 225,82		4 167 584,44	50 654 019,26
Vähennykset tilikauden aikana				142 275,80			142 275,80
Siirrot erien välillä		7 066 696,04	564 560,83	4 534 759,48		-12 166 016,35	0,00
Tilikauden poisto		21 246 366,84	3 430 580,03	16 076 403,79			40 753 350,66
Poistamaton hankintameno 31.12.	13 004 287,32	365 475 224,15	20 767 955,84	50 269 367,33	463 406,37	118 534 945,71	568 515 186,72

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	2 037 917,94		2 037 917,94	
Muut maa- ja vesialueet	14 676 424,59		10 966 369,38	
Maa- ja vesialueet yhteensä	16 714 342,53		13 004 287,32	

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet			Jvk-, muut laina- ja muut saamiset	
	Osakkeet omistus-yhteisyhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	6 825 932,65	14 826 339,87	21 652 272,52	2 947 187,58	2 947 187,58
Lisäykset		523 936,00	523 936,00		
Vähennykset				613 333,34	613 333,34
Siirrot erien välillä	9 597,50	-9 597,50			
Hankintameno 31.12.	6 835 530,15	15 340 678,37	22 176 208,52	2 333 854,24	2 333 854,24

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

17) - 20) Omistukset tytäryhteisöissä, osakkuusyhteisöissä ja muissa yhteisöissä

Omistukset muissa yhteisöissä			Hyvinvointialuekonsernin osuus (1000 €)			
Nimi	Y-tunnus	Hyvinvointi- alueen omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Tays Kehitysyhtiö Oy	2981181-9	59,40	59,4	214 219,98	102 602,86	10 664,03
Tays Sydänkeskus Oy konserni	2298047-6	82,81	82,81	27 292 908,48	42 367 614,56	2 778 503,63
Coxa konserni	1648705-2	66,60	66,6	16 567 000,20	7 591 253,83	4 162 580,25
Keiturin Sote Oy	2677385-3	100,00	100	30 172,27	5 439 138,74	23 983,46
Tays Tukisäätiö konserni	2767400-5	100,00	100	18 266 469,80	19 693 401,40	1 191 981,64
			Yhteensä	62 370 770,73	75 194 011,39	8 167 713,01
Osakkuusyhteisöt						
Istekki Oy	2292633-0	31,66	31,66	9 429 661,36	15 367 950,66	1 070 453,91
Monetra Pirkanmaa Oy	2930111-4	27,83	27,83	892 666,57	1 254 426,92	144 134,12
Tullinkulman Työterveys Oy	2705965-1	24,81	24,81	289 829,56	943 193,48	33 315,92
Tuomi Logistiikka Oy	2722581-6	42,19	42,19	5 432 720,30	8 945 480,00	433 564,45
Fimlab Laboratoriot Oy	2392519-6	45,72	45,72	11 220 042,89	12 354 496,64	1 016 745,16
Pikassos Oy	1749706-8	25,00	25,00	38 193,24	87 169,30	-5 323,75
			Yhteensä	27 303 113,93	38 952 717,01	2 692 889,81
Valtion ja hyvinvointialueiden yhteiset yhtiöt						
Maakuntien Tilakeskus Oy	2809806-2	9,56	9,56	239 037,81	126 238,03	44 739,48
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy	3324881-1	4,16	4,16	33 382,07	32 128,53	13 414,07
DigiFinland Oy	2859355-7	2,89	2,89	423 817,73	136 184,59	30 314,10
			Yhteensä	696 237,61	294 551,15	88 467,65

21) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, hyvinvointiyhtymiltä, joissa hyvinvointialue on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä

Saamisten erittely	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		2 209 970,19		
Siirtosaamiset		713 281,93		
Yhteensä		2 923 252,12		
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		2 029 812,50		
Yhteensä		2 029 812,50		
Saamiset yhteensä		2 743 094,43		

22) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	13 085,88		13 085,88	
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	6 839 217,00		6 652 217,00	
EU-tuet ja avustukset	2 305 313,42		2 305 313,42	
Muut tulojäämät*	91 128 143,57		90 096 470,57	1 957 607,00
Tulojäämät yhteensä	100 285 759,87		99 067 086,87	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	100 285 759,87		99 067 086,87	1 957 607,00

***Muut tulojäämät erittely:**

Valtiokorvaus 2023 jaksotus, lisäkorvaus	45 881 094,61		45 881 094,61	
Tuet ja avustukset, eri projektit, jaksotus	20 412 679,05		20 412 679,05	
Kuntouttava työtoiminta 4–12/2023	2 032 762,00		2 032 762,00	
Lääkäreiden koulutuskorvaus	888 410,00		888 410,00	
Asiakasmaksujen jaksotus 2023	5 918 285,19		5 173 804,62	
SV-, kuntoutus- ja perhevapaakorvaukset 2023	8 207 571,63		8 207 571,63	
Ensihoidon Kela-korvaus, jaksotus	459 050,00		459 050,00	
Muut tulojäämät	7 328 291,09		7 041 098,66	1 957 607,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

23) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

Oman pääoman erittely	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	84 180 360,23		84 180 360,23	
Lisäykset	1 596 413,00		1 596 413,00	
Vähennykset	-1 970 299,00		-1 970 299,00	
Peruspääoma 31.12.	83 806 474,23		83 806 474,23	
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 1.1.	222 641,10			
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	222 641,10			
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	9 047,41		9 047,41	
Siirrot rahastoon	271,42		271,42	
Siirrot rahastosta			0,00	
Rahaston pääoma 31.12.	9 318,83		9 318,83	
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	9 318,83		9 318,83	
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	69 023 410,04			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	69 023 410,04			
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-131 052 198,82		-136 452 576,84	
Oma pääoma yhteensä	22 009 645,38		-52 636 783,78	

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät	2023	2022
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.		
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-136 452 576,84	
Kertynyt poistoero 31.12.	826 689,76	
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	-135 625 887,08	

24) Erittely poistoerosta

Erittely poistoerosta	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	826 689,76	
Poistoero yhteensä	826 689,76	

25) Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	165 736 380,00	
Lainat muilta luotonantajilta	117 092 352,97	
Pitkäaikaiset velat yhteensä	282 828 732,97	

27) Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Pakolliset varaukset	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	24 295 914,00		24 295 914,00	
Muut pakolliset varaukset yhteensä	24 295 914,00		24 295 914,00	

28) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, hyvinvointiyhtymille, joissa hyvinvointialue on jäsenenä, sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille

Vieras pääoma	2023		2022	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		12 690 217,04		
Muut velat		27 841,97		
Siirtovelat		908 279,90		
Yhteensä		13 626 338,91		
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		28 424 881,01		
Muut velat		6 326,86		
Yhteensä		28 431 207,87		
Vieras pääoma yhteensä		42 057 546,78		

29) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkitililimiitti ja siitä käyttämättä oleva määrä

Sekkitililimiitti	2023	2022
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	50 000 000,00	
- siitä käyttämättä oleva määrä	50 000 000,00	

30) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	165 838 154,14		157 747 047,15	804 081,00
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	23 463 899,58		14 492 747,31	
Siirtyvät korot	3 506 532,42		2 990 208,11	
Muut menojäämät	105 105 660,50		101 524 219,72	187 489 262,00
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	297 914 246,64		276 754 222,29	188 293 343,00
Siirtovelat yhteensä	297 914 246,64		276 754 222,29	188 293 343,00

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot**31) Velat, joista hyvinvointialue on antanut vakuudeksi omaisuuttaan omasta puolestaan tai saman konserniin kuuluvien puolesta, sekä annettu vakuus**

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 922 518,31			
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	32 357 574,93			
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	32 357 574,93			

35) Vuokravastuut

Vuokravastuut	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Toimitilojen vuokravastuut	631 771 879,76		630 089 767,70	
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	17 363 174,95		14 414 137,13	
Maa-alueiden vuokravastuut	22 631 176,65		22 481 101,15	
Muut vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	671 766 231,36		666 985 005,98	
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	124 796 083,13		122 469 443,58	

Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

36) - 37) Hyvinvointialueen antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta ja muut hyvinvointialueen antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

Vastuusitoumukset Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			54 323 892,00	
Jäljellä oleva pääoma			35 748 445,00	

38) Muut hyvinvointialuetta koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	129 915 875,00		125 581 670,00	
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	66 569 521,74		63 270 316,74	
Sopimusvastuut yhteensä	129 915 875,00		125 581 670,00	
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 793 397,30			
Maanvuokrasopimus, rakennuksen lunastusvelvollisuus			15 787 473,95	
Vuokratakaussitoumus	44 953,11			

Hyvinvointialueen korkosuojauksiin liittyvät johdannaisopimukset

								Sopimukseen liittyvät ehdot	
Rahalaitos	Sopimusnumero	Nimellisarvo 31.12.2023	Markkina- arvo 31.12.2023	Sopimuk- sen luonne	Pääty- mispäivä	Sopimuk- sen tarkoi- tus suo- jaava /ei- suojaava	Suojauksen kohde, lainan sopi- musnumero	Mak- settu Legi	Saatu Legi
Johdannais- sopimukset									
Nordea Bank AB	973093/4367981	4 288 660,00	-223 044,00	koronvaihto- sopimus	3.11.2036	suojaava	EIB 81912/1	3,320 %	Eurib 3M
Nordea Bank AB	1126396/4367983	5 833 333,00	276 967,00	koronvaihto- sopimus	20.9.2032	suojaava	EIB 81912/2	1,280 %	Eurib 3M
Kuntarahoitus Oyj	KSWAPO29/10 (67394)	4 041 235,00	-111 499,50	koronvaihto- sopimus	2.11.2037	suojaava	EIB 81912/1	2,915 %	Eurib 3M
Kuntarahoitus Oyj	48039	15 555 555,56	2 046 804,90	koronvaihto- sopimus	25.4.2041	suojaava	EIB 81912/3	0,818 %	Eurib 6M
Nordea Bank AB	2059291/4367985	28 000 000,00	4 441 115,00	koronvaihto- sopimus	25.4.2041	suojaava	EIB 81912/4	0,519 %	Eurib 6M
OP Yrityspankki Oyj	Op 13991095	24 000 000,00	4 272 392,55	koronvaihto- sopimus	27.12.2039	suojaava	Kuntarahoitus 19833/19	0,052 %	Eurib 6M
OP Yrityspankki Oyj	Op 13991107	24 000 000,00	5 037 022,39	koronvaihto- sopimus	5.12.2043	suojaava	EIB 83197/4	0,083 %	Eurib 6M
Yhteensä		105 718 783,56	15 739 758,34						

Suojaavat koronvaihtosopimukset yhteensä	105 718 783,56
Vaihtuvakorkoiset lainat yhteensä	298 873 934,68
Kiinteäkorkoiset lainat yhteensä	179 247 861,32
Suojausaste	59,60 %

Hyvinvointialueen herkkyyssanalyysi – Maksetut korot

	2023	2024	2025	2026
Markkina- skenaario	6 484 210,00 €	9 516 355,00 €	6 419 070,00 €	5 253 125,00 €
Markkina- skenaario +100bp	6 484 210,00 €	10 408 235,00 €	8 116 337,00 €	6 833 794,00 €
Markkina- skenaario +200bp	6 484 210,00 €	11 296 736,00 €	9 803 744,00 €	8 408 603,00 €

Herkkyyssanalyysi kuvaa korkokustannusten muutosta, jos markkinakorot nousevat välittömästi 1 % (100 korkopistettä) tai 2 % (200 korkopistettä).

Konsernin korkosuojauksiin liittyvät johdannaissopimukset

Rahalaitos	Sopimusnumero	Nimellisarvo 31.12.2023	Markkina- arvo 31.12.2023	Sopimuk- sen luonne	Päättymis- päivä	Sopi- muksen tarkoitus suojaava /ei-suo- jaava	Suojauksen kohde, lai- nan sopi- musnumero	Sopimuksiin liittyvät ehdot	
								Mak- settu Legi	Saatu Legi
Johdannaissopimukset									
Nordea Bank AB	973093/4367981	4 288 660,00	-223 044,00	koronvaihto- sopimus	3.11.2036	suojaava	EIB 81912/1	3,320 %	Eurib 3M
Nordea Bank AB	1126396/4367983	5 833 333,00	276 967,00	koronvaihto- sopimus	20.9.2032	suojaava	EIB 81912/2	1,280 %	Eurib 3M
Kuntarahoitus Oyj	KSWAPO29/10 (67394)	4 041 235,00	-111 499,50	koronvaihto- sopimus	2.11.2037	suojaava	EIB 81912/1	2,915 %	Eurib 3M
Kuntarahoitus Oyj	48039	15 555 555,56	2 046 804,90	koronvaihto- sopimus	25.4.2041	suojaava	EIB 81912/3	0,818 %	Eurib 6M
Nordea Bank AB	2059291/4367985	28 000 000,00	4 441 115,00	koronvaihto- sopimus	25.4.2041	suojaava	EIB 81912/4	0,519 %	Eurib 6M
OP Yrityspankki Oyj	Op 13991095	24 000 000,00	4 272 392,55	koronvaihto- sopimus	27.12.2039	suojaava	Kuntarahoi- tus 19833/19	0,052 %	Eurib 6M
OP Yrityspankki Oyj	Op 13991107	24 000 000,00	5 037 022,39	koronvaihto- sopimus	5.12.2043	suojaava	EIB 83197/4	0,083 %	Eurib 6M
OP Yrityspankki Oyj	459967	26 630 441,00	2 036 876,85	koronvaihto- sopimus	29.7.2029	suojaava	Kuntarahoi- tus 18064/15	0,981 %	Eurib 6M
Yhteensä		132 349 224,56	17 776 635,19						

Suojaavat koronvaihtosopimukset yhteensä	132 349 224,56
Vaihtuvakorkoiset lainat yhteensä	343 174 354,70
Kiinteäkorkoiset lainat yhteensä	179 220 671,74
Suojausaste	59,64 %

Konsernin herkkyyssanalyysi – Maksetut korot

	2023	2024	2025	2026
Markkina- skenaario	6 976 634,00 €	9 990 268,00 €	6 839 166,00 €	5 635 694,00 €
Markkina- skenaario +100bp	6 976 634,00 €	10 888 701,00 €	8 546 384,00 €	7 222 650,00 €
Markkina- skenaario +200bp	6 976 634,00 €	11 783 729,00 €	10 243 672,00 €	8 803 720,00 €

Herkkyyssanalyysi kuvaa korkokustannusten muutosta, jos markkinakorot nousevat välittä-
mästi 1 % (100 korkopistettä) tai 2 % (200 korkopistettä).

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Pirkanmaan käräjäoikeudessa vireillä oleva Palmia Oy:n vahingonkorvausvaatimus

Palmia Oy on tehnyt vahingonkorvausvaatimuksen ja vaatimuksen oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Vaatimus perustuu hankintamenettelyssä tehtyyn virheeseen, jonka takia Palmia Oy on suljettu pois hankintamenettelystä, ja jonka markkinaoikeus on ratkaisussaan todennut. Vaatimus koostuu tarjouksen tekemisen kustannuksista (negatiivinen sopimusetu) positiivisen sopimusedun mukaisesta menetyksestä (saamatta jäänyt voitto) sekä niistä oikeudenkäyntikuluista markkinaoikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa, joita kyseiset tuomioistuimet eivät ole määränneet korvattaviksi. Asiassa on annettu kirjallinen lausunto käräjäoikeuden pyynnön mukaisesti, mutta istuntojen aikataulu ei ole vielä tiedossa.

Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa vireillä oleva Oriveden kaupungin takausvastuiden siirtymistä koskeva asia

Oriveden kaupunki on haastanut hyvinvointialueen oikeuteen liittyen osapuolten erimielisyyteen takausvastuusta. Oriveden kaupunki on hakenut muutosta aluehallituksen päätökseen 7.8.2023 § 199, jossa aluehallitus on päättänyt, että Pirkanmaan hyvinvointialue ei ota vastaan Oriveden kaupungin Artun Asuntopalvelut Oy:lle myöntämiä omavelkaisia takausvastuita. Takausvastuut liittyvät kahteen ARA-rahoituksella toteutettuun hankkeeseen ja niiden yhteissumma on n. 8,7 miljoonaa euroa. Lausunto hallinto-oikeudelle on annettu 18.12.2023. Hallinto-oikeuden tarkempi käsittelyaikataulu asialle ei ole tiedossa.

Kaivannon vanhan sairaala-alueen myynti

Kiinteistöstä on käyty myyntineuvotteluja Kangasalan kaupungin kanssa vuodesta 2022 asti. Kesällä 2023 tehtyjen tutkimusten mukaan kiinteistöllä on useita voimakkaasti pilaantuneita maa-alueita. Selvitykset ovat käynnissä ja pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamisesta tulee aiheutumaan hyvinvointialueelle puhdistuskuluja. Lisäksi tultaneen sopimaan, että mikäli kaupan kohteena olevalta alueelta löytyy viiden vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta rakentamisen, rakennusten purkamisen tai alueen muun käytön yhteydessä pilaantuneita maa-alueita, hyvinvointialue vastaa niiden tutkimisesta ja maaperän kunnostamisesta aiheutuvista tavanomaiseen rakentamiseen nähden ylimääräisistä kustannuksista erikseen sovittavaan euromäärään saakka. Aluehallitus on kokouksessaan 19.2.2024 palauttanut asian valmisteluun.

Ylisen vanhan sairaala-alueen myynti

Hyvinvointialue on sopinut Ylisen vanhan sairaala-alueen myynnistä. Ennen kauppakirjan allekirjoittamista tuli ilmi, että alueella on kaksi kohtaa, joista aiheutuu todennäköisesti puhdistuskuluja hyvinvointialueelle. Kauppakirja allekirjoitetaan, kun nämä alueet on puhdistettu. Kauppakirjassa on mainittu, että alueella sijaitsee aiemmin toiminnassa ollut jätevedenpuhdistamo, josta ei hyvinvointialueen käytössä olevien tietojen mukaan ole aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, mutta pilaantumista ei myöskään voida sulkea pois. Alueella on ollut maanalaisia öljysäiliöitä, jotka on poistettu ja pilaantuneet maat puhdistettu. Ostaja on tietoinen alueella olleista maanalaisista öljysäiliöistä. Maakaaren (50/1995) 2 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisena yksilöitynä vastuunjakorajoituksena kauppakirjan osapuolet sopivat, että myyjällä ei ole vastuuta yllä mainittuihin seikkoihin liittyvästä maaperän ja/ tai pohjaveden pilaantumisesta ja/tai terveysvaikutuksista. Hyvinvointialue ei vastaa mahdollisista myöhemmin esiin tulevista maa-alueen pilaantumiseen liittyvistä löydöksistä.

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

39) Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain tai muuta hyvinvointialueen määrittelemää ryhmittelyä käyttäen

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2023	2022
Sosiaali- ja terveydenhuolto	17 817	
Pelastustoimi	883	
Yleishallinto ja muut palvelut	1 785	115
Yhteensä	20 485	115

40) Taseeseen aktivoitunut henkilöstömenot

Henkilöstökulut	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	1 110 038 249,86	
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	415 114,50	
Henkilöstökulut yhteensä	1 110 038 249,86	

41) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2023	2022
Kansallinen Kokoomus	70 080,00	
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	63 965,00	
Perussuomalaiset	13 662,50	
Vasemmistoliitto	30 731,25	
Vihreä liitto	22 961,25	
Suomen Keskusta	21 290,00	
Suomen Kristillisdemokraatit	5 748,75	
Liike Nyt	440,00	
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	228 878,75	

42) Tilintarkastusyhteisölle suoritettut palkkiot eriteltyinä

Tilintarkastajan palkkiot	2023	2022
BDO Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	28 933,80	4 104,00
Hanketarkastukset	29 708,40	
Palkkiot yhteensä	58 642,20	4 104,00

43) Tiedot hyvinvointialueen ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisina ehdoin

Hyvinvointialuejohtajan kanssa on 11.8.2022 solmittu hyvinvointialueesta annetun lain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kuukauden palkkaa vastaava erokorvaus. Jos palvelussuhde on kestänyt kuitenkin enintään viisi vuotta, erokorvaus on kuuden kuukauden palkkaa vastaava määrä. Erakorvaus sisältää irtisanomisajan palkan. Erakorvausta ei makseta, mikäli irtisanomismenettelyyn on olemassa kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain tarkoittama viranhaltijasta johtuva syy virkasuhteen irtisanomiseen tai purkamiseen. Muutoin irtisanomisaika määräytyy voimassa olevan sovellettavan työehtosopimuksen määräysten mukaisesti. Erakorvausta ei sovelleta, jos palvelussuhde puretaan koeaikana.

Intressitaho	Kuvaus liiketoimista	Liiketoimen arvo	Intressisuhteen luonne	Muut tiedot liiketoimista
Pirkanmaan hyvinvointialueen intressitahoiksi luettavat henkilöt	Ei liiketoimia hyvinvointialueen ja intressipiirin henkilöiden välillä			
Konserniyhteisöt	Hyvinvointialueella on paljon liiketoimia tytärosakkuus- ja omistusyhteyksyritystensä kanssa	Myynnit ja ostot kumppaneittain on esitetty erillisessä taulukossa alla.	Liiketoimet ovat luonteeltaan liiketalousperusteisia ja ne on toteutettu tavanomaisin kaupallisina ehdoin	Hyvinvointialueen taholta ohjataan konserniyhteisöjä konserniohjauksella. Omistussuhteet löytyvät liitetiedoista

Myynnit kumppaneittain	1 000 €
99102 Tullinkulman Työterveys Oy	356,8
99103 Tuomi Logistiikka Oy	351,2
99100 Istekki Oy	1 318,6
99200 Pirkanmaan Voimia Oy	2 959,0
99101 Monetra Pirkanmaa Oy	36,8
99104 Fimlab Laboratoriot Oy	3 226,0
99050 Tays Tukisäätiö Oy	926,8
99051 Kiinteistöosakeyhtiö Kissantassu	106,1
99053 Kissanmaan Y-talo	7,6
99010 Coxa Oy	4 538,4
99011 Tekonivelsairaala Oy	1 899,7
99020 Tays Sydänkeskus Oy	11 164,5
99022 Sk Hankintapalvelut Oy	1 349,3
99040 Keiturin Sote Oy	35,1
99030 Tays Kehitysyhtiö Oy	11,1
99205 Sastamalan ruoka- ja puhtauspalv.	245,0

Ostot kumppaneittain	1 000 €
99102 Tullinkulman työterveys Oy	13 605,6
99103 Tuomi Logistiikka Oy	131 564,9
99100 Istekki Oy	120 280,9
99202 Biopankkien osuuskunta	65,0
99200 Pirkanmaan Voimia Oy	49 310,0
99101 Monetra Pirkanmaa Oy	13 902,7
99106 Pikassos Oy	2,4
99051 Kiinteistöosakeyhtiö Kissantassu	34,0
99052 Kiinteistö Oy Solkikadun Kissantassu	4,5
99010 Coxa Oy	20 486,3
99011 Tekonivelsairaala Coxa Oy	43 890,0
99020 Tays Sydänkeskus Oy	67 934,3
99022 SK Hankintapalvelut Oy	24 154,0
990360 Tays Kehitysyhtiö Oy	467,9
99040 Keiturin Sote Oy	30 564,3
99104 Fimlab Laboratoriot Oy	66 581,0
99050 Tays Tukisäätiö Oy	59,4
99205 Sastamalan ruoka- ja puhtauspalv	5079,1
99206 Sakupe Oy	10302,4
99204 Una Oy	1514,3

Vapaaehtoiset liitetiedot

Pirkanmaan hyvinvointialue avaava tase

AVAAVA T ASE	Pirha 31.12.2022	PSHP 1.1.2023	Muutokset 1.1.2023 (kunnista siirtyneet)	AVAAVA TASE 1.1.2023
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	0,00	7 082 147,83	1 310 603,55	8 392 751,38
Muut pitkävaikutteiset meno	0,00	1 239 793,18	252 320,19	1 492 113,37
Ennakkomaksut	0,00	105 300,09	0,00	105 300,09
Aineettomat hyödykkeet	0,00	8 427 241,10	1 562 923,74	9 990 164,84
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	0,00	12 921 342,32	0,00	12 921 342,32
Rakennukset	0,00	379 319 927,77	334 967,18	379 654 894,95
Kiinteät rakenteet ja laitt.	0,00	23 002 162,34	631 812,70	23 633 975,04
Koneet ja kalusto	48 130,71	43 919 681,45	9 090 249,46	53 058 061,62
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	452 422,28	0,00	452 422,28
Ennakkomaksut ja kesk.eräis.	0,00	89 036 097,71	0,00	89 036 097,71
Aineelliset hyödykkeet	48 130,71	548 651 633,87	10 057 029,34	558 756 793,92
Sijoitukset				
Osakk. ja osuudet tytäryhteisö	0,00	8 455 291,41	2 500,00	8 457 791,41
Osakk.yhteisöosakk. ja -osuude.	0,00	6 820 932,65	5 000,00	6 825 932,65
Muut osakkeet ja osuudet	19 322,50	6 338 522,38	2 200,00	6 360 044,88
Muut asunto-osakkeet	0,00	0,00	8 503,58	8 503,58
Muut lainasaamiset	0,00	2 055 939,81	0,00	2 055 939,81
Muut saamiset	0,00	891 247,77	0,00	891 247,77
Sijoitukset	19 322,50	24 561 934,02	18 203,58	24 599 460,10
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	67 453,21	581 640 808,99	11 638 156,66	593 346 418,86
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Lahjoitusrahastojen varat			240 000,00	240 000,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			240 000,00	240 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	0,00	8 073 107,56	0,00	8 073 107,56
Vaihto-omaisuus	0,00	8 073 107,56	0,00	8 073 107,56
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	44 258,18	105 623 791,66	0,00	105 668 049,84
Lainasaamiset	0,00	53 843,08	0,00	53 843,08
Muut saamiset	1 902 832,00	12 008 188,22	0,00	13 911 020,22
Siirtosaamiset	10 516,94	11 262 065,05	0,00	11 272 581,99
Lyhytaikaiset saamiset	1 957 607,12	128 947 888,01	0,00	130 905 495,13
Saamiset	1 957 607,12	128 947 888,01	0,00	130 905 495,13
Rahat ja pankkisaamiset				
Rahat ja pankkisaamiset	192 356 611,36	95 740 675,21	0,00	288 097 286,57
VAIHTUVAT VASTAAVAT	194 314 218,48	232 761 670,78	0,00	427 075 889,26
VASTAAVAA	194 381 671,69	814 402 479,77	11 878 156,66	1 020 662 308,12

Pirkanmaan hyvinvointialue

	Pirha 31.12.2022	PSHP 1.1.2023	Muutokset 1.1.2023 (kunnista siirtyneet)	AVAAVA TASE 1.1.2023
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	0,00	151 370 701,76	-67 190 341,53	84 180 360,23
Muut omat rahastot	0,00	9 047,41	0,00	9 047,41
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	0,00	-7 915 300,86	7 915 300,86	0,00
Tilikauden yli/alijäämä	0,00	7 915 300,86	-7 915 300,86	0,00
OMA PÄÄOMA	0,00	151 379 749,17	-67 190 341,53	84 189 407,64
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Poistoero	0,00	917 260,36	0,00	917 260,36
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	0,00	917 260,36	0,00	917 260,36
PAKOLLISET VARAUKSET				
Muut pakolliset varaukset	0,00	26 727 151,37	0,00	26 727 151,37
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	26 727 151,37	0,00	26 727 151,37
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
Lahjoitusrahastojen pääoma	0,00	45 480,17	240 000,00	285 480,17
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,00	45 480,17	240 000,00	285 480,17
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat vakuutus- ja rah.lait.	0,00	249 054 169,26	0,00	249 054 169,26
Lainat muilta luotonantajil.	0,00	162 567 626,77	0,00	162 567 626,77
Liittymismaks. ja muut velat	0,00	654 022,14	0,00	654 022,14
Pitkäaikainen vieras pääoma	0,00	412 275 818,17	0,00	412 275 818,17
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vak.lait.	0,00	24 122 386,98	0,00	24 122 386,98
Lainat muilta luotonantajil	0,00	42 799 599,63	0,00	42 799 599,63
Ostovelat	5 760 592,74	52 667 371,27	0,00	58 427 964,01
Liittymismaks. ja muut velat	350 695,18	10 065 148,27	0,00	10 415 843,45
Siirtovelat	188 270 383,77	93 402 514,38	78 828 498,19	360 501 396,34
Lyhytaikainen vieras pääoma	194 381 671,69	223 057 020,53	78 828 498,19	496 267 190,41
VIERAS PÄÄOMA	194 381 671,69	635 332 838,70	78 828 498,19	908 543 008,58
VASTATTAVAA	194 381 671,69	814 402 479,77	11 878 156,66	1 020 662 308,12

Avaava konsernitase

	1.1.2023		1.1.2023
VASTAAVAA		VASTATTAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	707 828 333,81	OMA PÄÄOMA	153 435 458,78
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>	26 610 299,65	Peruspääoma	84 180 360,23
Aineettomat oikeudet	11 510 913,22	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	222 641,10
Muut pitkävaikutteiset menot	14 926 017,41	Omat rahastot	9 047,41
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	173 369,02	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	22 350 846,66
		Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	46 672 563,38
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>	641 916 733,55	VÄHEMMISTÖOSUUDET	14 798 664,16
Maa- ja vesialueet	16 631 397,53	PAKOLLISET VARAUKSET	26 727 151,37
Rakennukset	444 884 964,54	Muut pakolliset varaukset	26 727 151,37
Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 940 954,35	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 032 643,14
Koneet ja kalusto	58 896 272,52	Lahjoitusrahastojen pääomat	3 032 643,14
Muut aineelliset hyödykkeet	481 603,24	Muut toimeksiantojen pääomat	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	96 081 541,37	VIERAS PÄÄOMA	956 106 437,63
<u>Sijoitukset</u>	39 301 300,61	<u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u>	458 473 939,31
Muut osakkeet ja osuudet	37 854 113,03	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	292 577 826,23
Muut lainasaamiset	555 939,81	Lainat muilta luotonantajilta	162 567 626,77
Muut saamiset	891 247,77	Ostovelat	17 002,55
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	240 000,00	Muut velat	704 487,97
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	240 000,00	Siirtovelat	175 751,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT	446 032 021,27	Laskennalliset verovelat	2 431 243,86
<u>Vaihto-omaisuus</u>	10 739 976,49	<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>	497 632 498,32
Aineet ja tarvikkeet	10 739 976,49	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 264 821,52
<u>Saamiset</u>	132 489 753,68	Lainat muilta luotonantajilta	9 426 680,12
Pitkäaikaiset saamiset	2 337 852,86	Saadut ennakot	93 545,10
Lainasaamiset	1 714 285,72	Ostovelat	61 609 973,33
Laskennalliset verosaamiset	88 297,49	Muut velat	15 132 219,54
Muut saamiset	250,00	Siirtovelat	384 105 258,71
Siirtosaamiset	535 019,65	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u><u>1 154 100 355,08</u></u>
Lyhytaikaiset saamiset	130 151 900,82		
Myyntisaamiset	105 108 360,46		
Lainasaamiset	341 444,04		
Muut saamiset	13 919 975,86		
Siirtosaamiset	10 782 120,46		
<u>Rahoitusomaisuusarvopaperit</u>	4 014 664,68		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1 053 341,00		
Muut arvopaperit	2 961 323,68		
<u>Rahat ja pankkisaamiset</u>	298 787 626,42		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>1 154 100 355,08</u></u>		

Eriytetty tuloslaskelma kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan osalta

Kiinteistöpalvelut	Toteuma 2023 €	Tilahallinta	Toteuma 2023 €
TOIMINTATUOTOT	322 258,16	TOIMINTATUOTOT	3 396 960,27
Myyntituotot	320 853,66	Myyntituotot	1 961 641,27
Muut myyntituotot yhteensä	320 853,66	Muut myyntituotot yhteensä	1 961 641,27
Muut toimintatuotot	1 404,50	Muut toimintatuotot	1 435 319,00
TOIMINTAKULUT	-322 258,18	TOIMINTAKULUT	-2 799 532,73
Henkilöstökulut	-49 195,47	Palvelujen ostot	-214 151,99
Palkat ja palkkiot	-49 195,47	Muiden palvelujen ostot	-123 384,08
Muut henkilöstöryhmät yht.	-49 195,47	Sisäiset palveluostot	-90 767,91
Palvelujen ostot	-65 574,56	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 718,59
Muiden palvelujen ostot	-65 574,56	Muut tarvikkeet ja materiaalit	-7 718,59
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-203 511,89	Muut toimintakulut	-2 577 662,15
Lääkeostot	-2 730,56	Vuokratulot	-718 630,69
Muut tarvikkeet ja materiaalit	-200 781,33	Sisäiset vuokrat	-1 856 539,68
Muut toimintakulut	-3 976,26	Muut kulut	-2 491,78
Vuokratulot	-3 976,26	TOIMINTAKATE	597 427,54
TOIMINTAKATE	-0,02	Rahoitustuotot ja -kulut	-8 674,06
VUOSIKATE	-0,02	Rahoituskulut	-8 674,06
TILIKAUDEN TULOS	-0,02	VUOSIKATE	588 753,48
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-0,02	Poistot ja arvonalentumiset	-673 919,74
(ALIJÄÄMÄ)		TILIKAUDEN TULOS	-85 166,26
		TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-85 166,26
		(ALIJÄÄMÄ)	

Kiinteistöpalvelut

Eriytetty tuloslaskelma sisältää Kiinteistöpalveluiden vastualueen energian myyntiä ja erillisveloitettavia töitä hyvinvointialueen ulkopuolisille tahoille. Myynnit perustuvat sopimukseen ja tulot ovat kirjanpidon mukaiset. Energian myyntihinta perustuu mittaukseen ja hyvinvointialueen ostohintaan. Myyntiä vastaavat kulut on kohdistettu kustannuspaikoittain tuloslaskelman tileille. Erillisveloitettavissa töissä hinta perustuu oman työn tuntihintaan ja läpikäytettäviin palveluostoihin sekä materiaaliostoihin. Myyntiä vastaavat kulut on kohdistettu työkirjausten erittelyjen mukaisesti tuloslaskelman tileille. Oman työn osuus on kohdistettu palkkakuluihin.

Tilahallinta

Eriytetty tuloslaskelma sisältää Tilahallinnan vastualueen tilojen vuokraustoiminnan hyvinvointialueen ulkopuolisten tahojen kanssa sekä henkilöstö- ja asiakaspysäköinnin. Tilojen vuokraus perustuu sopimukseen ja pysäköinnin hoitaa ulkopuoliset operoijat. Tulot ovat kirjanpidon mukaiset. Kulut on kohdistettu kustannuspaikoittain laskennallisesti tuloslaskelman tiliryhmille tulojen suhteessa.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tutkimusvastaanotto	Toteuma 2023 €	Koukkuniemen kahviopalvelut	Toteuma 2023 €
TOIMINTATUOTOT	284 527,84	TOIMINTATUOTOT	79 214,70
Myyntituotot	284 527,84	Myyntituotot	78 568,70
Sisäiset tuotot	3 010,00	Sisäiset tuotot	5 622,89
Muut myyntituotot yhteensä	281 517,84	Muut myyntituotot yhteensä	72 945,81
TOIMINTAKULUT	-275 620,71	Tuet ja avustukset	646,00
Henkilöstökulut	-174 618,64	TOIMINTAKULUT	-227 189,16
Palkat ja palkkiot	-140 326,70	Henkilöstökulut	-111 740,43
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	-100,00	Palkat ja palkkiot	-90 486,61
Hoitohenkilöstö	-42 456,64	Huolto- ja tukipalveluhenkilöstö	-98 237,22
Lääkärihenkilöstö	-24 785,00	Muut henkilöstöryhmät yht.	7 750,61
Muut henkilöstöryhmät yht.	-72 985,06	Henkilösivukulut	-21 253,82
Henkilösivukulut	-34 291,94	Palvelujen ostot	-10 254,62
Palvelujen ostot	-55 370,18	Muiden palvelujen ostot	-5 206,33
Muiden palvelujen ostot	-47 948,33	Sisäiset palveluostot	-5 048,29
Sisäiset palveluostot	-7 421,85	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-64 732,93
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 458,41	Hoitotarvikkeet ja kuntoutustarvikkeet	-136,25
Sisäiset lääkkeet	-5 458,41	Muut tarvikkeet ja materiaalit	-64 596,68
Muut toimintakulut	-40 173,48	Muut toimintakulut	-40 461,18
Sisäiset vuokrat	-40 173,48	Sisäiset vuokrat	-40 459,63
TOIMINTAKATE	8 907,13	Muut kulut	-1,55
Rahoitustuotot ja -kulut	-52,41	TOIMINTAKATE	-147 974,46
Rahoituskulut	-52,41	Rahoitustuotot ja -kulut	-0,14
VUOSIKATE	8 854,72	Rahoituskulut	-0,14
TILIKAUDEN TULOS	8 854,72	VUOSIKATE	-147 974,60
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	8 854,72	TILIKAUDEN TULOS	-147 974,60
		Laskennalliset erät	-6 045,03
		TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-154 019,63

Tutkimuspalvelut tutkimusvastaanotto

Tutkimusvastaanotolla toteutetaan lääkeyrityksien rahoittamia klinisiä lääketutkimuksia. Kustannuslaskennan periaatteena käytetään aiheuttamisperiaatetta. Palvelutuotantoon liittyy sekä välittömiä että välillisiä kustannuksia. Välittömiä kustannuksia ovat mm. kiinteät henkilöstö- ja toimitilakustannukset sekä erilaiset kuvantamis- ja laboratoriotutkimukset. Kustannuslaskennan yleisperiaatteena on, että tutkimusvastaanoton palvelutoiminnassa pyritään omakustanteiseen hinnoitteluun ja sellaiseen kokonaistoimintaan, joka ei aiheuttaisi kustannusrasitusta valtion yleiskatteelliseen rahoitukseen.

Koukkuniemen kahviopalvelut

Koukkuniemen kahviopalveluiden toiminta koostuu kahvio- ja kanttiinivaunutoiminnasta Koukkuniemen alueella. Kahviossa on myynnissä elintarvikkeita, savukkeita, hygieniatuotteita, postimerkkejä, postikortteja ja iltapäivälehtiä, mutta kanttiinivaunussa on suppeampi valikoima. Asiakkaina on Koukkuniemen alueen asumispalvelujen asukkaat ja sairaalaosastojen potilaat, heidän omaisensa ja hyvinvointialueen henkilökunta. Myös hyvinvointialueen yksiköt ja ulkoiset yhteistyökumppanit voivat ostaa sieltä tarjoiluja järjestämiinsä tilaisuuksiin. Kanttiinivaunu on kiertänyt koko vuoden alueen taloja yhdistävässä huoltotunnelissa. Männistön terassioskioski oli auki kesäajan. Kahviotoimintaa toteutetaan asukkaita ja potilaita aktivoivana ja virkistävänä palveluna. Kaikki kahvion tuotot ja kustannukset kohdistetaan kahvion kustannuspaikalle ja hyvinvointialueen hallintokuluja on kohdistettu kahviolle vyörytyskuluina.

Omaisuusluettelo pysyviin vastaaviin kuuluvista osakkeista ja osuuksista

Yrityksen nimi, paikkakunta	Omistus- osuus %	Osakkeita kpl	Tasearvo 31.12.2023
Tytäryhtiöosakkeet ja -osuudet			
Coxa Oy, Tampere	66,6000	1 906	5 498 936,00
TAYS Sydänkeskus Oy, Tampere	82,8100	5 000	3 433 305,13
Tays Kehitysyhtiö Oy, Tampere	59,4000	4 455	26 986,28
Keiturin Sote Oy, Virrat	100,0000	10	2 500,00
Tytäryhtiöosakkeet ja -osuudet yhteensä			8 961 727,41
Osakkuusyhtiöosakkeet ja -osuudet			
Istekki Oy, Kuopio	31,6600	3 115	4 893 627,50
Monetra Pirkanmaa Oy, Tampere	27,8300	9 114	227 754,78
Tullinkulman Työterveys Oy, Tampere	24,8100	33	224 060,15
Tuomi Logistiikka Oy, Tampere	42,1900	718 000	718 000,00
Fimlab Laboratoriot Oy, Tampere	45,7200	2 572	767 087,72
Pikassos Oy, Hämeenlinna	25,0000	150	5 000,00
Osakkuusyhtiöosakkeet ja -osuudet yhteensä			6 835 530,15
Muut osakkeet ja osuudet			
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy, Ruovesi	0,2700	1 080	23 546,25
Ikaalisten Parkanon Puhelin Oy, Ikaalinen		14	1 531,95
2M-IT Oy, Helsinki	0,0700	78	3 900,00
Biopankkien Osuukunta Suomi - FINBB, Turku	7,6900	1	125 000,00
Kiinteistö Oy F-Medi, Tampere	6,3000	1 361	1 185 416,26
Kuntarahoitus Oyj, Helsinki	0,1700	68 250	199 900,00
Pirkanmaan Voimia Oy, Tampere	17,0000	170	764 000,00
Sakupe, Siilinjärvi	2,6020	1 000	191 468,00
Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy, Sastamala	5,0000	25	25 000,00
UNA Oy, Tampere	6,6000	100	150 000,00
East Wings Ky, Kangasala			23 945,75
Vactech Oy, Tampere	3,5200	546	12 130,00
Monetra Oy, Oulu	16,0000	9 273	231 825,00
Monetra Oulu Oy, Oulu	0,0613	1	731,52
Suomen Keskinäinen Potilasvakuutusyhtiö, Helsinki	11,3300	68	3 400 000,00
Kuntien Tiera Oy, Helsinki	0,0008	25	50,00
Sarastia Oy, Helsinki	0,0400	1 500	9 675,00
Kolmostien Terveys Oy, Parkano	4,0000	200	400,00
Mäntänvuoren Terveys Oy, Tampere	9,0000	900	1 800,00
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, Helsinki	4,1600	10	20 000,00
Maakuntien Tilakeskus Oy, Helsinki	9,5600	527 478	0,00
DigiFinland Oy, Helsinki	2,8930	2 893	0,00
Leppäkosken Sähkö Oy, Ikaalinen	0,1300	138	127,65
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä			6 370 447,38
Muut asunto-osakkeet			
AsOy Kotirivit, Parkano		5 065	8 503,58
Muut asunto-osakkeet yhteensä			8 503,58
Kaikki yhteensä			22 176 208,52

Pirkanmaan hyvinvointialueen omistamien kiinteistöjen rasiustodistukset 31.12.2023

Tampere

Kiinteistötunnus 837-132-881-46	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 837-132-881-52	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 837-132-881-55	30.6.1999 / 14310 Vuokraoikeus (päivitetty 3.6.2019)

Ikaalinen

Kiinteistötunnus 143-417-4-0 (Rantahakala)	<i>ei rasiuksia</i>
--	---------------------

Nokia

Kiinteistötunnus 536-420-3-10	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 536-10-25-1	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 536-10-25-10	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 536-10-25-2	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 536-10-25-3	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 536-10-25-9	20.12.2013 / MML/182726/73/2014 Vuokraoikeus
Kiinteistötunnus 536-10-26-4	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 536-10-27-1	<i>ei rasiuksia</i>

Kangasala

Kiinteistötunnus 211-455-16-74 (Kiehelä)	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 211-455-16-57 (Vehoranta)	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 211-455-3-10 (Koivunummi I)	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 211-455-16-41 (Koivunummi)	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 211-455-16-21 (Sahlberg)	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 211-455-16-48 (Syrjämaa)	<i>ei rasiuksia</i>
Kiinteistötunnus 211-455-16-75	<i>ei rasiuksia</i>

Pirkkala

Kiinteistötunnus 604-424-3-5 (Kuoppämäki)	Testamenttiin sisältyvä vallintarajoitus 10.5.2019
---	---

Sastamala

Kiinteistötunnus 790-7-1-22	<i>ei rasiuksia</i>
-----------------------------	---------------------

Valkeakoski

Kiinteistötunnus 908-2-25-26	5.6.2019 / MML/308959/73/2019 Vuokraoikeus
------------------------------	--

Ylöjärvi

Kiinteistötunnus 980-405-1-165 (Suojala)	<i>ei rasiuksia</i>
--	---------------------

Mänttä-Vilppula

Kiinteistötunnus 508-405-2-642 (Mäntän sairaala)	<i>ei rasiuksia</i>
--	---------------------

20 Allekirjoitukset ja merkinnät

Pirkanmaan hyvinvointialueen aluehallitus on hyväksynyt vuoden 2023 tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja siihen sisältyvän ehdotuksen tilikauden tuloksen käsittelystä sekä varmentanut tilinpäätöksen aluevaltuustolle esittämistä varten.

Tampereella ___ päivänä maaliskuuta 2024.

Hiltunen Kari-Matti

Laine Hanna

Sirén Jouni

Andersson Jari

Haapa-aho Olga

Hanhela Milka

Jarva Marko

Järvinen Pekka

Kaleva Lassi

Kostiainen Leena

Laitinen Arja

Pylsy Katariina

Tanus Sari

Tilinpäätösmerkintä

Olemme tarkastaneet Pirkanmaan hyvinvointialueen tilinpäätöksen.

Pirkanmaan hyvinvointialue Kirjanpitokirjat ja kirjaussuunnitelma 2023

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Tilikaudella 1.1. - 31.12.2023 on käytetty seuraavia kirjanpitokirjoja:

Päiväkirja	Atk-listoina
Pääkirja	Atk-listoina
Tilinpäätös	Sidottuna
Talousarvion toteutumisvertailu	Atk-listoina
Käyttöomaisuusluettelo	Atk-listoina

Luettelo käytetyistä tositelajeista

Tlaji	Nimi	Tlaji	Nimi
10	Kassatositteet/Ceepos	7A	Tuomi / materiaalilaskutus
15	Väliaikaistositteet	7B	Tuomi/ potilaskuljetukset
29	Ostolaskut, laskun mitätöinti	7C	Tuomi/ Tavara- ja vainajakulje
30	Pankkitositteet	7D	Virkistys- ja Poti-tilitykset
31	Salaiset ostolaskut P2P	7E	Fyysikot (sisäiset)
32	Ostolaskut P2P	7F	Hepa (sisäiset)
33	Ostolaskut muista järj./PSOP	7G	Klinikkakauppa
34	Hyvitysten kohdistus OSRE	7H	Koulutuspalvelut (sisäiset)
35	Ostolaskujen maksut	7J	PAKE palvelukeskus
36	Ostolaskut käsin tallennetut	7K	Potilasasiamiespalvelut (sisäi
37	Ostolaskut, maks. palautukset	7L	Potilaskuljetukset (sisäiset)
38	Toimeentulotuella maks. laskut	7M	Raha (sisäiset)
39	Toimeentulotuki, ProConsona	7O	Verso-kuljetukset
3A	Toimeentulotuki, Effca	7P	Ravi kompensatio
3B	Oiman kp-aineisto	7Q	Ruokapalvelut (sisäiset)
40	Myren viitesuoritukset	7R	Sairaalahuolto, sisäiset)
41	Myre käsintallennetut suoritukset	7S	Sakupe Oy/ pesulapalvelut
42	Intime yleislaskutus	7T	Tietohallinto (sisäiset)
43	Palkkojen takaisinperintä	7U	Tilapalvelut (sisäiset)
44	Intime Web-laskutus hetilasku	7V	TKI keskus sisäiset
45	Ceepos/viitesuoritukset	7X	Vainajatoiminta, sisäiset
46	Viitesuoritukset/Perintätsto	7Y	WebMarela Apteekki
47	Myre enn.ja maksumäär.kohdistu	7Z	Sis.vuokrat Modulo-järjestelmä
48	Sopimuslaskutus	80	Web-muistiotosite
49	Korkolaskut	81	Web-muistiotositteet/Pirha
50	Perusterveydenhuolto	82	Matkalaskut M2
51	Suun terveydenhuolto	83	Yleismuistiot MYRE
52	Palveluasuminen	84	Palkkatositteet
53	Kotihoito	85	Luottotappiot
54	Lapsiperheiden kotipalvelu	86	Hyvitysten kohdistus MYRE
55	Kehitysvammahuolto	87	Sumu-poistot
56	Lähisairaaloiminta	88	Käyttöomaisuuden luovutukset
57	Omais- ja perhehoito	89	Poistoeron muutokset
58	Ensihoidon laskutus	8A	Konsultaatiot Coxa
59	Pelastustoimen laskutus (web)	8B	Konsultaatiot Sydänkeskus
5A	ESH mynla (sis. kehvamh,täky)	8C	Fimlab kohdennukset

Pirkanmaan hyvinvointialue

5B	ESH web-laskutus	8D	Fysikaalinen (sisäiset)
5C	ESH Vainajatoiminta (Therefore	8E	Heräämölaskutus (sisäiset)
5D	ESH Kuvantaminen (RIS)	8F	Hoiva (sisäiset)
5E	ESH Apteekkilaskutus (WebMarel	8G	Leikkaustoiminta (sisäiset)
5F	ESH effector (apuvälinekeskus)	8H	Ravitsemusterapia (sisäiset)
5G	Modulo-vuokralaskutus	8J	Kuvantaminen
5R	MIEPA laskutus	8K	Sisäiset konsultaatiot
5S	Kuntalaskutus	8L	Tiedetutkimukset (sisäiset)
5T	Pegasos kassakuittaukset	8M	Tehohoito (sisäiset)
5U	Mediatri kassakuittaukset	8N	Ulkokunnat ja taky, Mynla
5V	Pegasos tulostetut/käteismaks	8P	Jäsenkunnat, Mynla
5X	Mediatri tulostetut/käteismaks	8R	Kela päivärahat yms.
5Y	Ceepos/Sare	8S	Palkkatositteet, Personec
5Z	Konvertoidut avoimet laskut	8T	RIS sisäinen laskutus
60	Sos.luototus laskutus (myynti)	8U	RIS ulkoinen laskutus
66	Keskeneräiset (akrivoinnit)	90	Vyörytykset
6A	Asiakaskohtaisesti poikkeava t	91	Kirjanpidon laskennalliset
6B	Asiakaskohtaisesti poikkeava t	92	Kirjanpidon automaattikirjauks
6C	Asiakaskohtaisesti poikkeava t	93	Sisäisenlaskennan laskennalli
70	Asla Kehu kp-siirto	94	Sisäisenlaskennan automaattik
71	Asla kp-siirto	95	Jaksotukset osre
72	Fimlab labrapalvelut	96	Kirjanpidon tulos
73	Gemini välinehuolto	97	Kirjanpidon tulos laskennallin
75	Pegasos, pankkikortimaksut	98	Sisäisenlaskennan tulos
76	Mediatria, Pankkikortimaksut	99	Sisäisen laskennan tulos laske
77	SIS Web-muistiotositteet	9A	Avaustaseen muutos
78	ASPA kokoustilat	9B	Jaksotukset kpito
79	Tullinkulman Työterveys Oy	9C	Jaksotukset kk-purku
		KF	Konversio, OSRE Fivaldi
		KO	Konversio, OSRE
		KP	Konversio, KPITO

